

# EUROBAROMETRUL 64.2

OPINIA PUBLICĂ ÎN UNIUNEA EUROPEANĂ

TOAMNA 2005

RAPORT NAȚIONAL

**ROMÂNIA**

Sondajul a fost solicitat și coordonat de către Direcția Generală de Presă și Comunicare.

Raportul a fost produs pentru Delegația Comisiei Europene în România.

Documentul nu reprezintă în mod necesar punctul de vedere al Delegației CE.

Interpretările și opiniile pe care le conține aparțin exclusiv autorului.

# Cuprins

<b>Sinteză .....</b>	<b>1</b>
Teme .....	1
Reducerea euro-optimismului .....	1
Îngrijorări și așteptări constante .....	2
Cunoașterea UE în concordanță cu euro-indiferența .....	3
Cunoștințe reduse dar cerere mare de informații despre UE .....	4
Satisfacție redusă dar stabilă și optimism în declin .....	4
Valori .....	5
Declinul încrederii reduse în instituțiile interne .....	5
Orientare identitară de tip european-național .....	5
Orientare politică dominantă spre “centru” .....	6
Interes pentru economia de energie .....	7
<b>Ce știm și ce credem despre Uniunea Europeană .....</b>	<b>14</b>
Cunoașterea instituțiilor .....	14
Cererea socială și oferta de informații despre UE .....	15
Încrederea în Uniunea Europeană .....	17
Sentimente .....	18
Sensul personal al Uniunii .....	19
Euro-optimism și euro-indiferență .....	20
Îngrijorări .....	22
<b>Problemele țării și răspunsurile Uniunii Europene .....</b>	<b>23</b>
Cele mai importante probleme .....	23
Așteptări față de Uniunea Europeană .....	24
Sprijinul pentru aderare .....	25
<b>Cum trăim .....</b>	<b>26</b>
...nemulțumiți dar optimiști .....	26
...cu optimism accentuat și diferențiat dar în declin .....	29
.. cu îngrijorări legate de muncă și pensie apropiate de cele din UE .....	30
<b>Despre valori .....</b>	<b>31</b>
Încredere în instituții .....	31
Mândria de a fi român și cea de a fi european .....	33
Identități politice .....	35
Raționalitatea în consumul de energie .....	37
<b>Concluzii .....</b>	<b>39</b>
<b>Anexe .....</b>	<b>40</b>
1. Specificații tehnice (Specifications techniques) .....	40
2. Detalii tehnice de analiză a datelor din EB64.2 .....	42
3. Detalii asupra temelor de interes legate de UE .....	48
4. Chestionarul folosit pentru sondaj .....	50

## Tabele

Tabelul 1. Tipologia societăților funcție de orientările identitar-etnice .....	6
Tabelul 2. Ponderea românilor care răspund corect la testul de cunoștințe despre UE.....	14
Tabelul 3. Ponderea persoanelor care au răspuns corect la cel puțin două din patru întrebări despre UE ..	14
Tabelul 4. Nevoia percepută de cunoștințe referitoare la UE (%), 2005/2 .....	16
Tabelul 5. “Despre ce subiecte sau domenii politice ale Uniunii Europene ați dori să aveți mai multe informații?”, 2005/2 (%).....	16
Tabelul 6. Ponderea persoanelor care au încredere în UE, 2004-2005 .....	17
Tabelul 7. „Dumneavoastră personal, Uniunea Europeană vă oferă un sentiment de..... “ .....	19
Tabelul 8. Îngrijorări asociate cu Uniunea Europeană. România, NSM, UE15, 2005/2 ( %)	23
Tabelul 9. “Care credeți că sunt cele mai importante două probleme cu care se confruntă țara?”, 2005/2 ( %)	23
Tabelul 10. Rolul UE în percepția cetățenilor europeni, 2005/2 .....	24
Tabelul 11. Atitudinea față de imigrarea pentru muncă și față de integrarea României în UE, 2005/2 , (%)..	26
Tabelul 12. Satisfacție și optimism, 2004-2005 .....	27
Tabelul 13. Variații în optimismul specificat, pe domenii . România pe medii rezidențiale 2004-2005 (%) ...	30
Tabelul 14. Încrederea în viitorul propriei ocupări și în viitorul pensionarilor. România și UE 2005/2 .....	30
Tabelul 15. Ponderea persoanelor care au încredere în diferite instituții, 2005/2 .....	31
Tabelul 16. Ponderea celor care sunt foarte mândri de identitatea românească, .....	34
Tabelul 17. Orientarea politică funcție de nivelul consumului media . România 2005/2 (%) .....	36
Tabelul 18. Ponderea persoanelor funcție de atenția acordată economiei de energie la cumpărarea unor obiecte, 2005/2 (%) .....	37
Tabelul 19. Ponderea persoanelor care acordă foarte multă atenție consumului de energie la cumpărarea unor obiecte de uz gospodăresc. România. 2005/2 (%) .....	38
Tabelul A 1. Predictorii folosiți în analizele de regresie multiplă.....	42
Tabelul A 2. Variabile dependente folosite în analiza de regresie .....	42
Tabelul A 3. Modele de regresie multiplă, România 2005/2 .....	44
Tabelul A 4. Modele de regresie multiplă, UE15, 2005/2 .....	44
Tabelul A 5. Modele de regresie multiplă, NSM, 2005/2 .....	45
Tabelul A 6. <b>Predictori ai orientării politice</b> .....	46
Tabelul A 7. <b>Predictori ai suportului social pentru integrarea României în UE</b> .....	47
Tabelul A 8. Teme de interes despre UE pe categorii de ocupare. România 2005/2 (%) .....	48
Tabelul A 9. <b>Nevoia de informații despre UE pe categorii ocupaționale. România 2005/2 (%)</b> .....	49

## Figuri

Figura 1. Declinul încrederii în UE și al euro-optimismului. România 2004-2005.....	1
Figura 2. “Acțiuni pe care Uniunea Europeană ar trebui să le realizeze cu prioritate”, România 2004-2005	3
Figura 3. Încrederea în instituții interne și internaționale, 2005/2 .....	5
Figura 4. Încrederea în Uniunea Europeană pe țări și nivele de educație, 2005/2 .....	9
Figura 5. Mândria de a fi european , pe țări , 2005/2.....	10
Figura 6. Mândria de a aparține naționalității specifice țării de sondaj, 2005/2 .....	13
Figura 7. Ponderea persoanelor care au încredere în UE pe țări și pe medii rezidențiale, 2005/2 .....	18
Figura 8. Sentimente față de Uniunea Europeană, 2005/2 .....	19
Figura 9. Scepticism, indiferență și optimism în legătură cu Uniunea Europeană, 2004-2005 .....	20
Figura 10. Optimism, indiferență și scepticism în raportarea față de Uniunea europeană, pe țări, 2005/2 ....	21
Figura 11. Dinamica îngrijorărilor asociate cu UE, România 2004-2005.....	22
Figura 12. Ponderea persoanelor care sunt favorabile integrării României în UE pe țările din care provin respondenții, 2005/1 și 2005/2 .....	25
Figura 13. Satisfacție și optimism în legătură cu viața pe țări, 2005/2 .....	28
Figura 14. Dinamica încrederii în șase instituții, România, UE15, NSM. 2004-2005.....	32
Figura 15. Orientare națională și europeană funcție de intensitatea sentimentelor de mândrie pe țări, 2005/2 .....	33
Figura 16. „În chestiuni politice oamenii vorbesc de ,stânga’ și de ,dreapta’. Cum ați plasa opiniile dumneavoastră politice pe această scală?”, 2005/2 .....	35

**Abrevieri**

EB Eurobarometru

EB62 Eurobarometru, date culese la nivelul a 30 de țări în perioada 2 octombrie - 8 noiembrie 2004, iar pentru România, în perioada 14 - 27 octombrie 2004

EB63.4 Eurobarometru standard, date culese la nivelul a 30 de țări în perioada 9 mai – 14 iunie 2005 iar pentru România, în perioada 23 mai - 3 iunie 2005

EB64.2 Eurobarometru standard, date culese la nivelul a 30 de țări în perioada 11 octombrie – 15 noiembrie 2005 iar pentru România în perioada 13 octombrie - 31 octombrie 2005

UE25 Uniunea Europeană, date la nivelul tuturor țărilor membre

UE15 Europa celor 15 sau a „vechilor state membre”

NSM Europa celor 10 noi state membre, din valul de aderare 2004

2004/2 valul EB din toamna anului 2004

2005/1 valul EB din primăvara anului 2005

2005/2 valul EB din toamna anului 2005

## Sinteză

### Teme

1. Raportul prezintă principalele rezultate ale sondajului Eurobarometru (EB) pentru România. Este cel de-al 64 val al acestui sondaj la nivel european. În România primul raport național pe baza datelor de Eurobarometru a fost editat pentru valul 62, corespunzător sondajului din toamna anului 2004 . Raportul actual este cel de-al treilea în serie românească și analizează datele culese de TNS CSOP. Chestionarul inclus în anexă a fost aplicat în perioada 13 octombrie – 31 octombrie 2005, pe un eșantion reprezentativ de 1000 persoane.
2. Noul raport pentru toamna anului 2005 este editat în linie de continuitate cu cel anterior. Opțiunea este justificată în primul rând prin faptul că agenda socială românească continuă să fie dominată de aceleași mari teme și de întrebările aferente lor:

Percepția Uniunii Europene	<ul style="list-style-type: none"> <li>• cunoștințe</li> <li>• sentimente (încredere, scepticism, optimism etc.)</li> </ul>
Probleme și răspunsuri	<ul style="list-style-type: none"> <li>• probleme românești</li> <li>• actorii care le pot rezolva</li> <li>• suportul social pentru aderare</li> </ul>
Inegalități sociale subiective	<ul style="list-style-type: none"> <li>• satisfacție</li> <li>• optimism</li> </ul>
Orientări valorice	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ...instituționale</li> <li>• ..identitare</li> <li>• ...economice</li> <li>• ...politice</li> </ul>

3. Anexele și notele includ detalieri și argumentări tehnice, destinate celor interesați și de fundamentele interpretărilor pe care le propun în raport.

### Reducerea euro-optimismului

4. Românii continuă să fie națiunea cu cea mai puternică raportare socială pozitivă la UE. Nivelul lor de încredere în UE este însă în declin continuu.
  - 4.1. Este o reducere de la 74% în toamna 2004, la 68% în primăvara 2005 pentru a ajunge în toamna anului 2005 la 64%. Un declin și mai pronunțat are loc în legătură cu ponderea euro-optimiștilor (Figura 1).

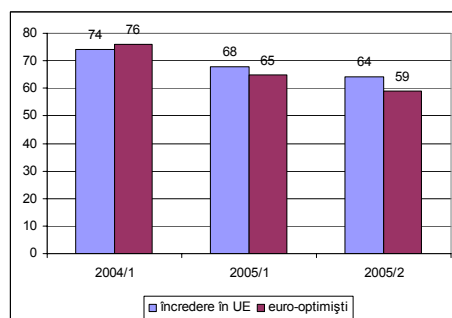


Figura 1. Declinul încrederii în UE și al euro-optimismului. România 2004-2005

- 4.2. Pierderea de șase procente în segmentul de euro-optimiști în decursul anului 2005 este însoțită de o sporire a euro-indiferenței cu tot atâtea procente (Figura 8).
- 4.3. Cea mai puternică pierdere de încredere în UE se înregistrează, la nivelul României, în mediul rural și pentru populația cu nivel redus de educație:
  - 4.3.1. În mai puțin de o jumătate de an în rural a avut loc o reducere cu 7 puncte procentuale a celor care au încredere în UE (față de o reducere de numai 2 puncte în urban);
  - 4.3.2. În aceeași perioadă încrederea în UE a scăzut pentru populația cu nivel elementar de educație<sup>1</sup> cu 11 puncte procentuale față de numai patru puncte procentuale pe ansamblu eșantion.
- 4.4. Nivelul ridicat de încredere în UE în cazul României este puternic determinat de compoziția educațională a populației așa cum rezultă ea din eșantionul selectat pentru sondaj:
  - 4.4.1. românii cu nivel redus de educație manifestă relativ puțină încredere în UE (44%). Dacă se compară țările europene sub aspectul încrederii pe care o au numai cei cu educație de nivel primar (nu toată populația din eșantionul de țară) atunci România apare la mijlocul ierarhiei continentale de încredere în UE (Figura 4).
  - 4.4.2. În ierarhia de încredere pentru segmentul de populație cu nivel maxim de educație, România apare pe locul trei, după Portugalia și Republica Cipru iar în ierarhia pentru persoanele cu nivel mediu de instrucție pe locul al doilea, după Portugalia.
5. Același proces de reducere a încrederii se manifestă și față de instituțiile interne, românești:
  - 5.1. cea mai puternică este reducerea încrederii în instituțiile politice, respectiv față de guvern, parlament și partide politice (Figura 14).
  - 5.2. încrederea în justiție își oprește trendul ascendent înregistrat în perioada anterioară dintre toamna anului 2004 și primăvara anului 2005. În intervalul scurs de la EB63 la EB64 încrederea românilor în justiție se reduce de la 35% la 31%. Diferența de numai patru puncte procentuale poate fi efect de modificare a percepției publice dar și de eroare de măsurare. Nivelul la care s-a ajuns în toamna anului 2005 este însă, în continuare, mai ridicat față de cel din toamna anului 2004 (26%).

### **Îngrijorări și așteptări constante**

6. Agricultură, taxele sporite și creșterea consumului de droguri sunt cele trei categorii de temeri pe care românii le manifestă în legătură cu procesul de integrare europeană (Figura 11). În decursul ultimului an de zile aceste temeri se mențin în top și, în plus, cunosc o ușoară accentuare.
7. Stabile dar la un nivel redus (de aproximativ 20%) se manifestă și temerile de factură culturală legate de o posibilă pierdere a identității naționale.
8. Independent de procesul de integrare europeană, românii percep ca principale probleme ale țării - situația economică, prețurile în creștere și șomajul (Tabelul 9).

- 8.1. Economia și prețurile au fost între primele trei îngrijorări și în valurile anterioare de sondaj 2005/1 și 2004/2. Nouă este tema șomajului care apare cu o mai mare încărcătură problematică în toamna față de primăvara anului 2005.
- 8.2. România se încadrează, sub aspectul profilului pe care îl are agenda ei socială, în aceeași grupă cu Bulgaria, Grecia și Portugalia. Este vorba, deci, predominant, de o grupă a țărilor balcanice (excepția fiind Portugalia). Pentru populația din aceste țări dominantă de interes sau de îngrijorare o constituie situația economică în special prin componentele ei legate de șomaj și prețuri. Infraționalitatea, sănătatea și pensiile formează a doua mare familie de îngrijorări pentru populația acestor țări.
9. Imaginea românilor despre ce ar trebui să întreprindă UE este un reflex al agendei sociale românești.
- 9.1. Dacă principalele probleme sunt economia și șomajul, atunci politicile UE, susține românul mediu, ar trebui să vizeze cu prioritate combaterea sărăciei și a șomajului (Tabelul 10). Acest tip de raționament social este implicit în datele rezultate din ultimele trei sondaje Eurobarometru.
- 9.2. Comparația între ultimele trei sondaje Eurobarometru indică o stabilitate crescută a așteptărilor pe care le au românii față de UE (Figura 2).
- 9.3. Sunt câteva domenii pentru care au apărut totuși sporuri considerabile de așteptări ale românilor față de UE: combaterea terorismului, lupta împotriva drogurilor și combaterea șomajului.

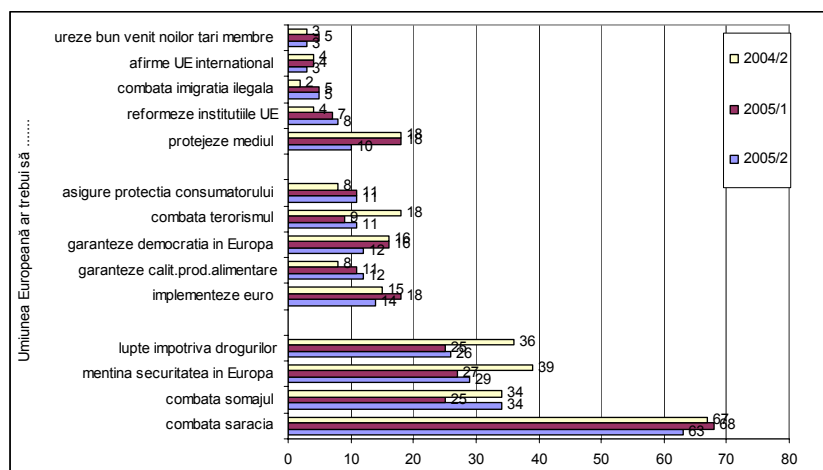


Figura 2. “Acțiuni pe care Uniunea Europeană ar trebui să le realizeze cu prioritate”, România 2004-2005

### Cunoașterea UE în concordanță cu euro-indiferența

10. Ponderea românilor care, pe criterii simple, pot fi considerați ca buni cunoscători ai instituțiilor de bază ale UE a crescut între 2004/2 și 2005/1 de la 28% la 42%. Între primăvara și toamna 2005 ponderea respectivă s-a redus de la 42% la 37%.
- 10.1. Cum este posibil ca după ce au știut mai mult să știe mai puțin despre UE? Este cumva o eroare de măsurare sau un fenomen specific românesc? Foarte probabil, nu. „Nu”, ca răspuns la ambele întrebări incluse în ultima formulare. Același declin în buna cunoaștere a UE apare și la nivelul UE15 (cu 4 puncte procentuale) și în cazul NSM (cu 7 puncte procentuale). Este probabil că modul francez și olandez de

raportare la constituția europeană este simptomatic pentru o reducere a euro-optimismului și o sporire a euro-indiferenței. De o creștere semnificativă a euro-scepticismului nu pare să fie vorba, nici în spațiul UE nici în cel românesc (Figura 9).

- 10.2. Fenomenele anterior menționate par să fie favorizante pentru reducerea interesului de cunoaștere a instituțiilor europene. Datele disponibile susțin afirmația că euro-optimiștii sunt mai informați asupra UE iar indiferenții sau scepticii cunosc mai puține lucruri despre instituțiile UE<sup>2</sup>.

### **Cunoștințe reduse dar cerere mare de informații despre UE**

11. Nivelului mediu relativ redus de cunoștințe despre UE îi corespunde, la români, un sentiment de acută nevoie de mai multă informație despre Uniune (Tabelul 4). Ponderea celor care consideră că au realmente nevoie de mult mai multe informații pe tematică UE este, în România, de 32%, mult mai mult decât în NSM sau în UE15.
- 11.1. Nevoia de informații suplimentare este mai mare la cei care știu decât la cei care nu știu: românii care au dat cel puțin două răspunsuri corecte la testul de cunoștințe despre UE declară în proporție de 40% că au nevoie de mai multe cunoștințe în domeniu; în schimb, cei slab informați susțin numai în proporție de 27% că ar avea nevoie de mai multe informații referitoare la instituțiile Uniunii.
- 11.2. Dacă mecanismul psihologic la care trimite această constatare va continua să acționeze atunci este de așteptat că bogații în informație despre Uniune vor deveni tot mai bogați iar săracii tot mai săraci. La multele decalaje sociale existente se va adăuga, în cazul României, și cel legat de informarea asupra instituțiilor europene.

### **Satisfacție redusă dar stabilă și optimism în declin**

12. În perioada marcată de ultimele trei sondaje EB, desemnată pe scurt prin “2004/2 – 2005/1 – 2005/2”, optimismul economic de termen mediu (peste 5 ani) legat de mersul propriei gospodării a scăzut de la 64% la 56% și respectiv la 49% (Tabelul 12). Tendința este în contrast cu stabilitatea optimismului la nivelul UE15 (la aproximativ 40%) și al NSM (cu un nivel apropiat tot de 40%).
13. Este în reducere și optimismul pe termen scurt, cel referitor la situația propriei gospodării peste un an.
- 13.1. Declinul major din acest punct de vedere se înregistrează mai ales în mediul rural, cu 18 puncte procentuale<sup>3</sup>, față de o reducere cu numai 5 puncte pentru populația urbană. Declinul optimismului românesc din mediul rural este un fenomen specific țării.
- 13.2. Tendința respectivă nu se regăsește în spațiul NSM sau al UE15. Dominante la nivelul acestor spații sunt situațiile de stabilitate a optimismului. Optimismul financiar spre exemplu, formulat în termeni de speranță în situația bănească mai bună la nivelul gospodăriei proprii, era de 17% în toamna 2004, în NSM, pentru ca în toamna anului 2005 să fie de 19%.



**Valori***Declinul încrederii reduse în instituțiile interne*

14. În decursul anului 2005, între primăvară și toamnă, încrederea românilor în instituții s-a redus în principal pentru instituțiile politice:
- de la 35% la 23% pentru parlament,
  - de la 43% la 30% pentru guvern,
  - de la 22% la 12% pentru partide politice.
15. În legătură cu justiția declinul de încredere a fost de numai 4 puncte procentuale, de la 35% la 31%. Deși se menține superioară nivelului din toamna anului 2004, încrederea în justiție își întrerupe tendința anterioară de creștere.
16. Variația descendentă a procentelor de încredere în instituții la nivelul României este contrastantă cu cea din UE caracterizată prin stabilitate (Figura 14).
- 16.1. Încrederea în instituțiile interne (partide, parlament, guvern, justiție) comparativ cu cele internaționale (UE, ONU) este mai mare în UE15 decât în România sau în NSM (Figura 3).
- 16.2. Faptul poate fi considerat ca fiind semnificativ pentru o consolidare mai puternică a instituțiilor în interiorul statelor din UE15 comparativ cu cele din NSM și din țări precum România.

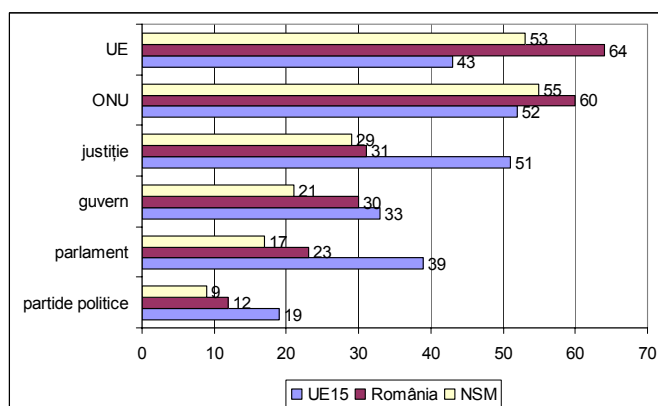


Figura 3. Încrederea în instituții interne și internaționale, 2005/2

17. Distanța cea mai mare față de UE15 în materie de încredere se înregistrează în legătură cu încrederea în parlament și în justiție. Ponderea românilor care au încredere în justiție este cu 20 de puncte procentuale mai mică decât în cazul cetățenilor din UE15. Încrederea în parlament este mai mică la români față de populația din UE15 cu 16 puncte procentuale.

*Orientare identitară de tip european-național*

18. Datele disponibile au permis clasificarea populațiilor investigate în cinci categorii sub aspectul orientării identitare naționale și europene (Figura 15).

Tabelul 1. Tipologia societăților funcție de orientările identitar-etnice

• Orientare națională accentuată	Turcia Grecia	Republica Cipro Marea Britanie
• Orientare națională moderată	Finlanda Estonia Letonia	Malta Slovenia
• Orientare național-europeană	Austria Olanda Croația Polonia	Irlanda Danemarca Lituania Bulgaria
• Orientare european-națională	Spania Franța Italia Portugalia România	Suedia Luxemburg Ungaria
• Orientare preponderent europeană	Rep.Cehă Slovacia	Germania Belgia

19. România face parte din gruparea țărilor cu orientare european-națională: 44% dintre români susțin că sunt la fel de mândri de a fi români și europeni. La aceștia se adaugă încă 9% persoane pentru care mândria de a fi european este mai accentuată decât cea de a fi român. Numai Germania și Slovacia mai au ponderi apropiate de 10% pentru categoria celor care manifestă o identitate europeană mai accentuată decât cea națională.

20. Mândria de a fi român este mai puternică la:

- femeii în comparație cu bărbații
- la vârstnici față de tineri
- la cei cu consum mediatic sporit
- și la cei care afirmă și o orientare identitară europeană accentuată (Tabelul A 3).

21. Afirmarea identității etnice în mai mare măsură la femeii decât la bărbați nu este, foarte probabil, o caracteristică de gen, ci una ocupațională. Este adevărat că 53% dintre femeile intervievate în România declară că sunt foarte mândre de a fi românce comparativ cu numai 48% dintre bărbați. Situația pe categorii de ocupare este diferită, însă. La nivel de muncitori, profesioniști libere, proprietari și funcționari, ponderea bărbaților cu puternică afirmare identitară națională este mai mare decât cea a femeilor (Tabelul 16).

#### *Orientare politică dominantă spre “centru”*

22. Întrebați asupra orientării politice pe care o au, 26% dintre români nu dau sau refuză să dea un răspuns. Din totalul celor care exprimă o opinie, 40% se declară a fi de centru, 32% de stânga și 28% de dreapta. Desigur, etichetările sunt relative, lipsite de un fundament ideologic precis. Ele fac parte din ceea ce se cheamă ideologie difuză. Că așa stau lucrurile o dovedește puternica dependență a opțiunilor exprimate în raport cu situația socială a persoanei (Tabelul A 6):

- Orientarea politică de stânga este specifică, în cazul populației din România, persoanelor vârstnice și cu nivel mediu de educație din mediul rural. În spațiul NSM aceeași orientare apare mai frecvent la bărbații în vârstă, cu educație de nivel superior

și folosire frecventă a internetului, rezidenți în mediul urban. Pentru populația din UE15, factorii care favorizează opțiunile politice de stânga sunt aceeași ca și în cazul NSM cu adăugarea educației superioare ca factor suplimentar.

- Orientarea politică de dreapta este caracteristică, în cazul României, persoanelor de la sat cu educație medie și superioară. În spațiul UE aceasta are o specificitate de gen, vârstă și educație. Cei care o adoptă sunt în principal bărbați vârstnici, cu educație medie sau superioară, indiferent de mediul rezidențial.
- Cei care susțin că au o opțiune politică de centru sunt, la nivelul României, mai mult bărbații din mediul rural. În NSM ei apar, în plus, ca fiind, orășeni cu nivel mediu sau superior de educație și cu frecvență ridicată în folosirea internetului.

### *Interes pentru economia de energie*

23. Populația României este una deosebit de sensibilă la consumul energetic. Afirmatia este valabilă cel puțin în legătură cu modul în care sunt făcute achizițiile de obiecte de uz gospodăresc (Tabelul 18):

- Numai 14% dintre români nu acordă atenție consumului de energie atunci când cumpără un bec. Procentele corespunzătoare sunt sensibil mai mari în UE. Cei care acordă multă atenție aspectului respectiv sunt în pondere relativ egală la nivelul României și al populației din NSM (53-54%) dar mai mulți decât în UE15.
- Atunci când cumpără un frigider românii tind să fie mult mai atenți decât cetățenii din UE la aspectele legate de consumul energetic. Comportamentul este similar și în legătură cu raționamentul la cumpărarea unui autoturism.

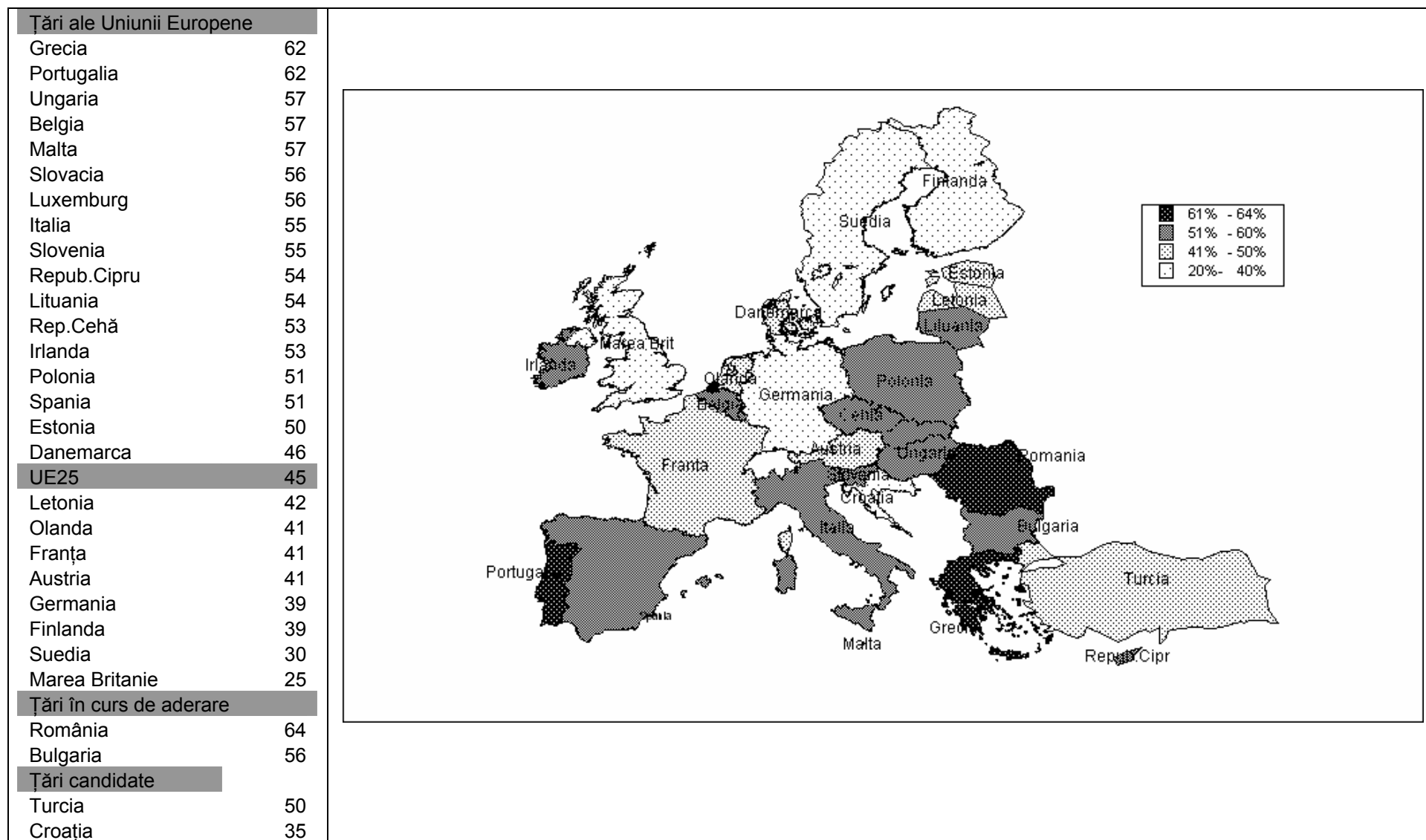


Figura 1. Ponderea persoanelor care au încredere în UE, pe țări, 2005/2 (răspunsuri la întrebarea QA7.13, varianta “tind să am încredere”)

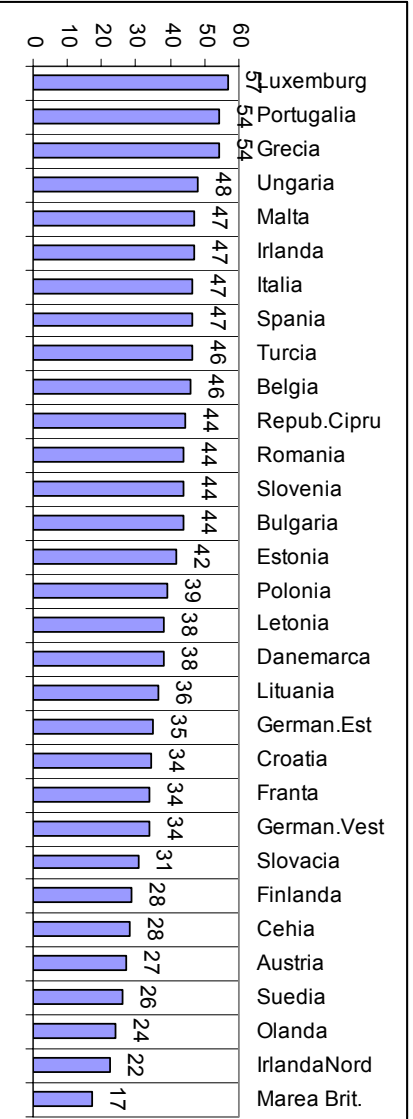
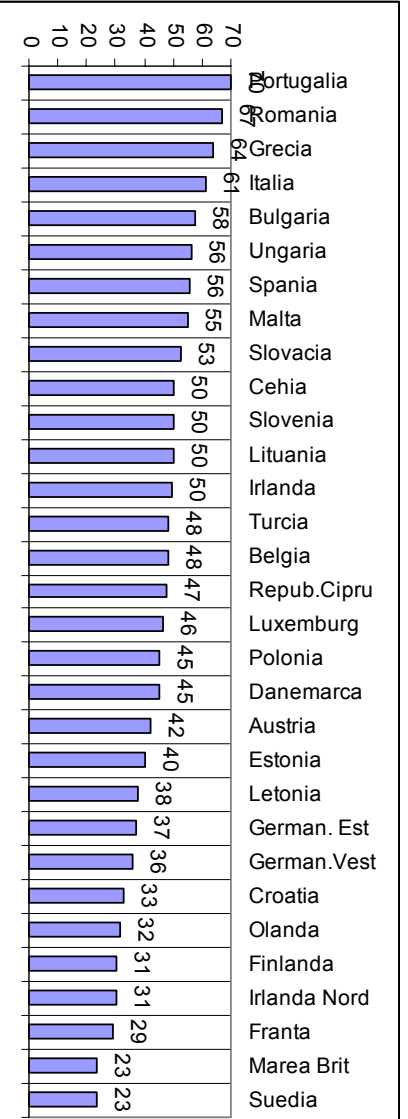
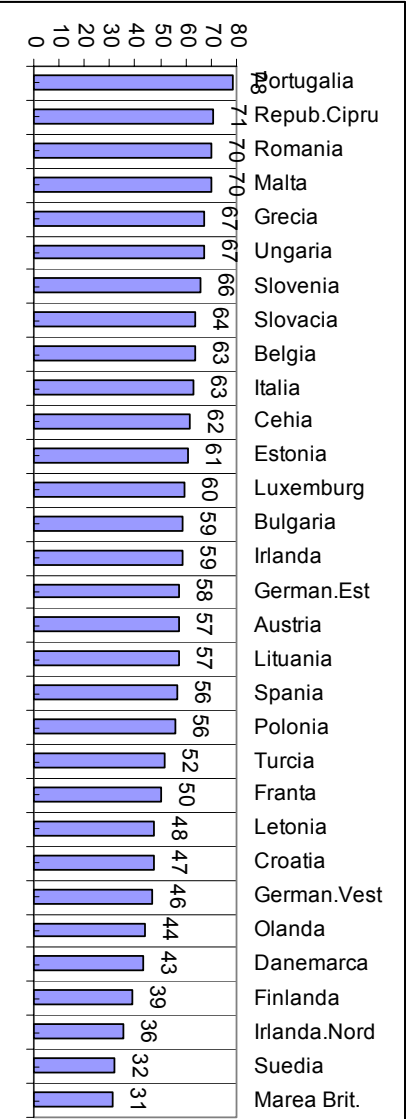


Figura 4. Încrederea în Uniunea Europeană pe țări și nivele de educație, 2005/2

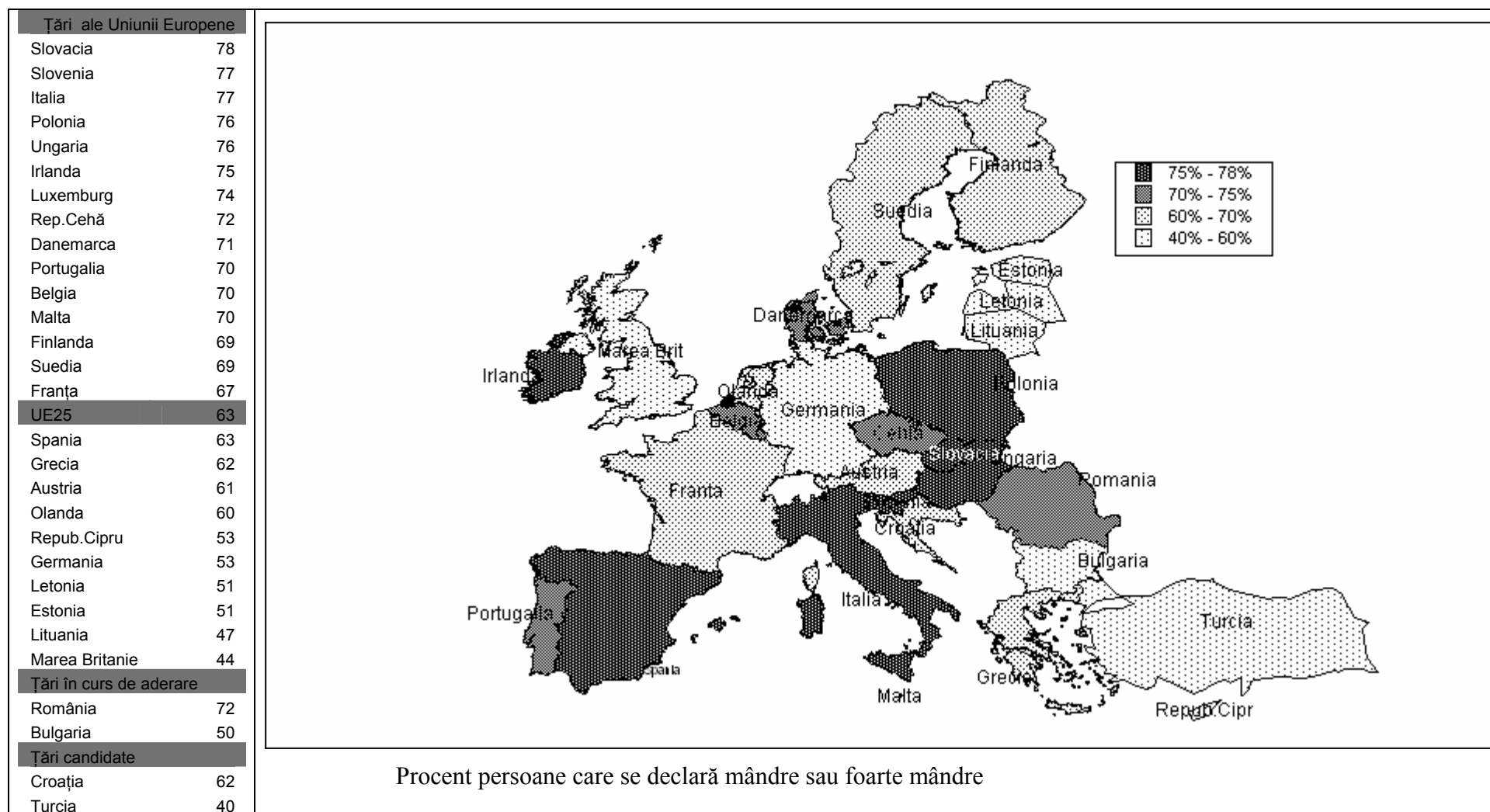
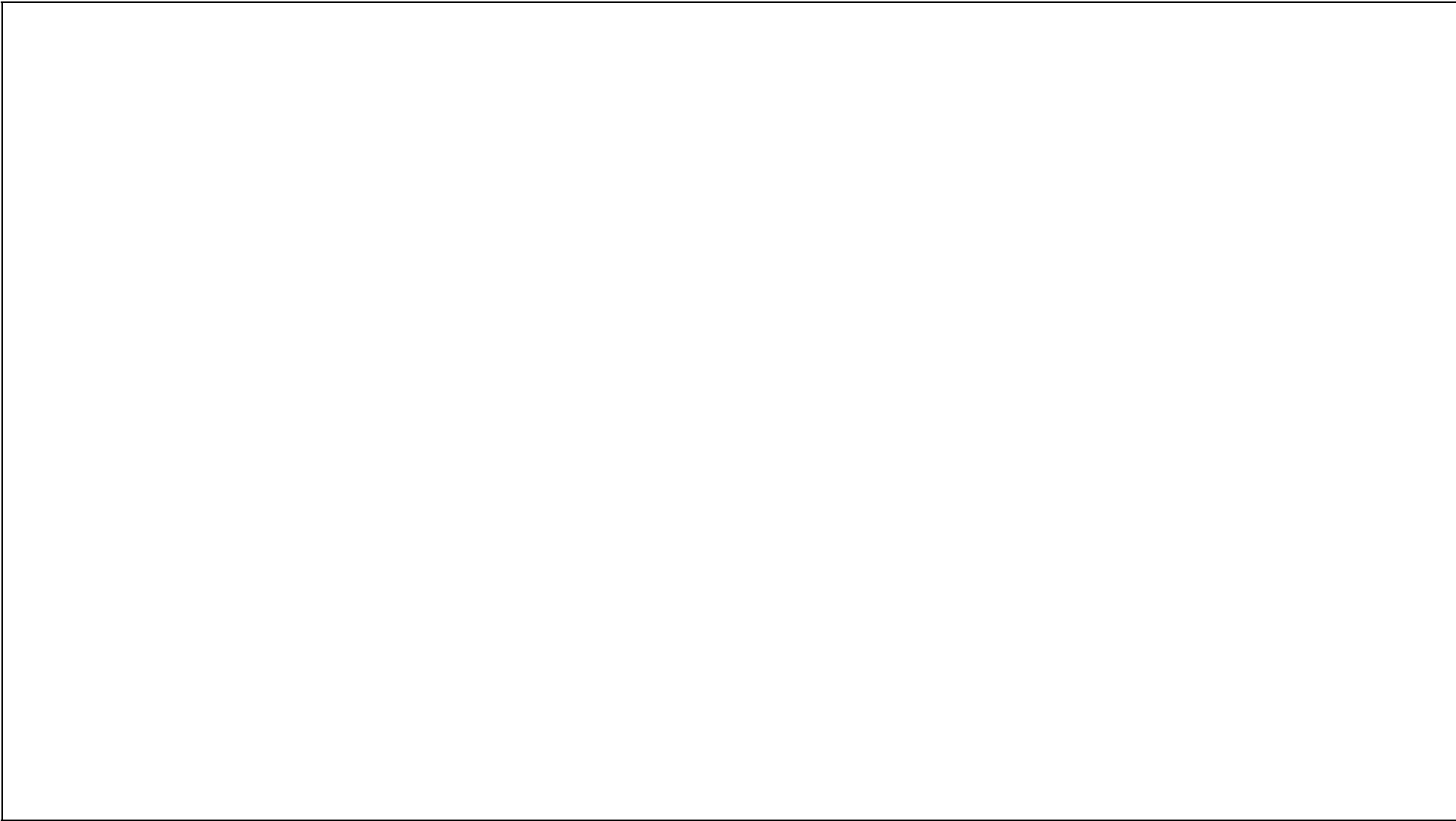


Figura 5. Mândria de a fi european , pe țări , 2005/2

Țări ale Uniunii Europene	
Grecia	80
Repub.Cipru	79
Malta	75
Slovenia	71
Irlanda	70
Finlanda	68
Polonia	64
Luxemburg	62
Marea Brit.	61
Danemarca	56
Ungaria	54
Suedia	49
Italia	49
Spania	49
Austria	48
Letonia	47
UE25	46
Estonia	46
Lituania	44
Franța	44
Slovacia	39
Rep.Cehă	38
Portugalia	37
Belgia	34
Olanda	31
Germania	19
Țări în curs de aderare	
România	51
Bulgaria	36
Țări candidate	
Turcia	85
Croația	62





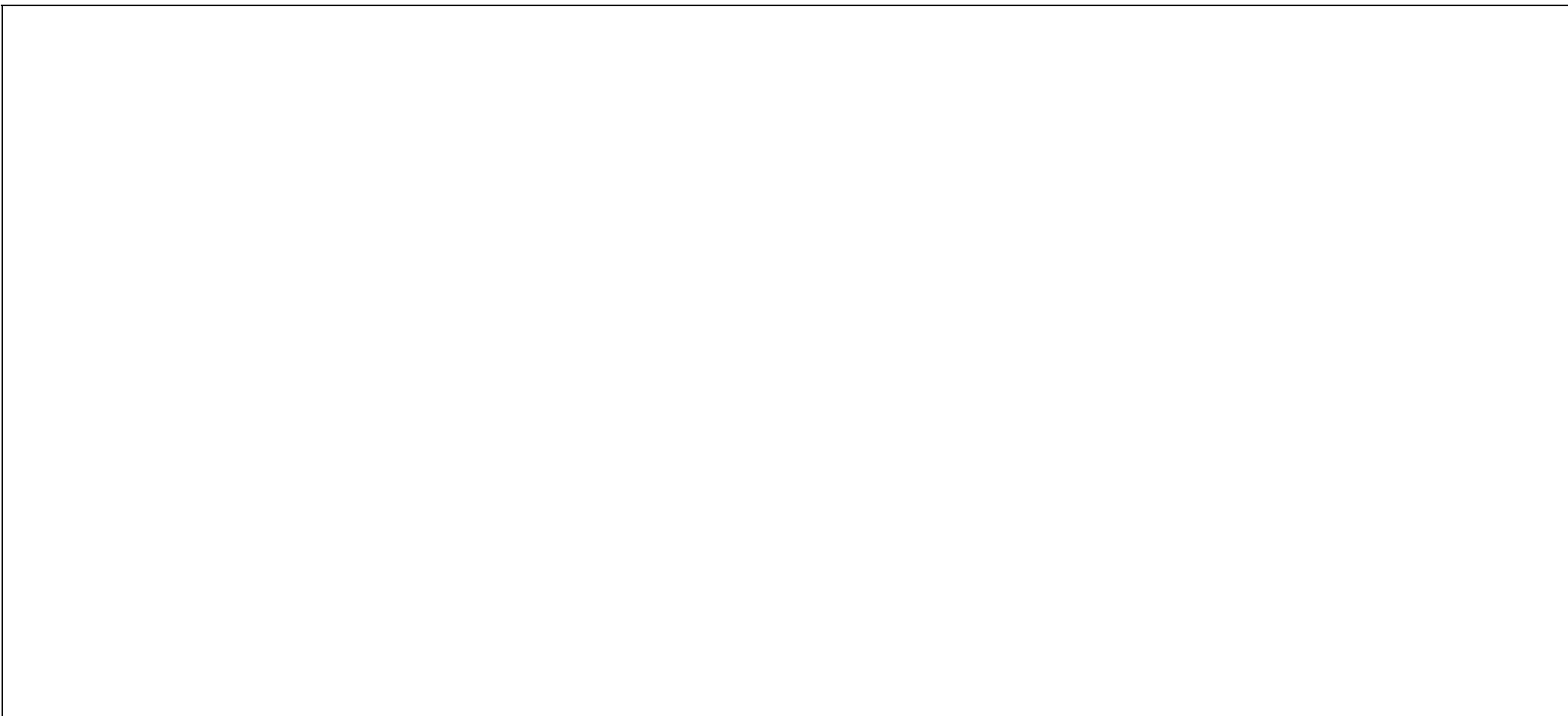


Figura 6. Mândria de a aparține naționalității specifice țării de sondaj, 2005/2

## Ce știm și ce credem despre Uniunea Europeană

### Cunoașterea instituțiilor

Nivelul de cunoștințe elementare ale românilor despre UE era , în toamna anului 2005, la un nivel mai redus decât în primăvara aceluiși an dar superior față de cel din toamna anului 2004 (Tabelul 2, Tabelul 3). Ponderea românilor intervievați care răspund corect la cel puțin două din cele patru întrebări despre instituțiile europene se reduce în cursul anului 2005 de la 42% la 37%.

Tabelul 2. Ponderea românilor care răspund corect la testul de cunoștințe despre UE

Răspund corect la întrebarea despre	2004/2	2005/1	2005/2
numărul de state care compun UE	21	31	26
modul de alegere a membrilor Parlamentului European	27	32	28
îmnul european	44	49	43
data ultimelor alegeri pentru Parlamentul European	5	8	10

Exemplu de mod de citire: în primăvara anului 2005 , 31% dintre românii intervievați în cadrul Eurobarometrului afirmau corect că UE nu are 15 state membre. Pentru formularea exacta a întrebărilor vezi QA28 în chestionarul anexat

Această variație oscilantă este asociată, foarte probabil, cu schimbări în nivelul de interes pe care populația îl are față de tematica UE. Reduceri similare au avut loc și în stocul de cunoștințe pentru cetățeanul mediu din UE. Dat fiind faptul că reducerea nivelului de cunoștințe nu este specifică României este de presupus că factorii care au influențat procesul respectiv nu sunt în primul rând de natură locală ci țin de evenimente și imagini de circulație europeană.

Tabelul 3. Ponderea persoanelor care au răspuns corect la cel puțin două din patru întrebări despre UE

	2004/2	2005/1	2005/2
România	28	42	37
Bulgaria	31	33	34
Turcia , Croația	32	36	38
NSM	73	66	59
UE15	59	51	47
Total	56	51	47

Gradul de cunoaștere a modului de funcționare a UE este dat de indicii numărului de răspunsuri corecte la pachetul de întrebări QA28. Deși extrem de simplu, din numai patru întrebări elementare, testul diferențiază puternic între țări și segmente sociale. Exemplu de mod de citire: 37% dintre românii intervievați în toamna anului 2005 au dat cel puțin două răspunsuri corecte la întrebările-test referitoare la modul de funcționare a UE.

Tendința este ca , la nivelul populației României, informațiile despre UE să fie mai consistente pentru:

- tineri
- persoanele cu nivel de educație mediu sau superior
- cei care au un mai mare consum mediatic

- locuiesc în mediul urban și
- au o atitudine favorabilă UE structurată în mai mare măsură (vezi argumentarea tehnică din anexa 2, Tabelul A 3).

Configurația factorilor care favorizează acumularea unui stoc sporit de cunoștințe despre instituțiile europene este în bună măsură asemănătoare la nivelul României comparativ cu cea din țările UE15 (Tabelul A 4). Diferența față de situația din România rezidă în faptul că pentru informarea la nivel UE15 contează în mai mare măsură decât pentru România internetul și diferențele de gen. Bărbații la nivel UE15 sunt mai informați asupra instituțiilor europene decât femeile. Similar, cei care utilizează internetul în țările UE15 sunt mai bine conectați la instituțiile UE decât cei care nu îl folosesc sau apelează mai rar la el. În cazul României, la un nivel redus de cunoaștere a UE, diferențele de gen și cele de folosire a internetului nu contează pentru nivelul de informare asupra UE.

În plus, mediul de viață, rezidența urbană sau rurală, joacă un rol diferit în UE comparativ cu România. La nivelul populației rurale din UE ponderea populației informate asupra procedurilor instituționale din Uniune este mai mare în rural (48%) decât în urban (46%). În România raportul este invers cu o pondere mai mare a celor informați asupra Uniunii în urban (41%) față de rural (31%). Situația este similară în țările din NSM unde ponderea celor informați asupra instituțiilor europene este de 61% în urban față de numai 56% în rural. România este, firește, mai aproape de modelul NSM decât de cel din UE15. Populația urbană din UE15 pare să fie afectată în mai mare măsură de fenomenul de indiferență instituțională în raport cu UE. În schimb, la nivelul României și al NSM populația urbană este cea care manifestă un maxim interes față de UE și, implicit asimilează mai multe informații asupra instituțiilor ei. Datele susțin ideea că pe măsură ce experiența de viață în cadrul Uniunii se acumulează interesul de a asimila noi cunoștințe în legătură cu funcționarea instituțiilor ei se reduce sau se transferă spre alte aspecte decât cele de factură elementară.

### **Cererea socială și oferta de informații despre UE**

Nivelului mediu relativ redus de cunoștințe despre UE îi corespunde însă, la români, un sentiment de acută nevoie de mai multă informație despre Uniune (Tabelul 4). Ponderea celor care consideră că au realmente nevoie de mult mai multe informații pe tematică UE este, în România, de 30%, mult mai mult decât în NSM sau în UE15.

Nevoia de informații suplimentare este mult mai mare la cei care știu decât la cei care nu știu: românii care au dat cel puțin două răspunsuri corecte la testul de cunoștințe despre UE declară în proporție de 40% că au nevoie de mult mai multe cunoștințe în domeniu: în schimb cei slab informați susțin numai în proporție de 27% că ar avea nevoie de mai multe informații referitoare la instituțiile Uniunii. Dacă mecanismul psihologic la care trimite această constatare va continua să acționeze atunci este de așteptat că bogații în informație despre Uniune vor deveni tot mai bogați iar săracii tot mai săraci. La multele decalaje sociale existente se va adăuga, în cazul României și cel asociat cu informarea despre instituțiile europene.

Acest gen de relație în care cei cu cunoștințe au nevoie de și mai multe cunoștințe despre UE este specific populației din România. La nivelul populației din NSM relația respectivă nu este una de nivel semnificativ (Tabelul A 5). În schimb, pentru populația din UE15 înregistrăm o situație complet diferită de cea din România. Cetățeanul mediu din țările UE15 tinde să

exprime o cerere tot mai redusă de informații despre Uniune pe măsură ce acumulează mai multe informații (Tabelul A 4).

În fine, ar mai fi de menționat la acest capitol tematic legătura între valori și nevoia de informații: pentru persoanele care au sentimente pozitive în raport cu UE, indiferent că se află în UE25 sau în România, se înregistrează o mai mare cerință pentru noi informații asupra instituțiilor europene. Cererea de informații asupra funcționării Uniunii este favorizată de aderența la valorile europene. Probabil că există și o relație de sens invers - cei mai informați asupra UE sunt și cei care ajung să aibă sentimente pro-europene mai accentuate.

Tabelul 4. Nevoia percepută de cunoștințe referitoare la UE (%), 2005/2

	„Am într-adevăr nevoie să știu mai mult despre UE”	„Aș dori să am mai multe informații despre UE”	„În ceea ce mă privește sunt mulțumit de ceea ce știu deja”	Non-răspuns	
România	30	45	18	7	100
Bulgaria	21	40	30	9	100
Turcia , Croația	43	32	11	13	100
NSM	13	52	33	2	100
UE15	19	47	31	4	100
Total	21	46	28	5	100

Principalele domenii în care românii doresc să aibă mai multe informații despre UE sunt cele referitoare la drepturile ca cetățean al UE, politica forței de muncă și modul de funcționare a instituțiilor din Uniune (Tabelul 5). Cererea pentru astfel de informații este

- maximă la tineri și minimă la vârstnici,
- mai mare în urban decât în rural.

Populația rurală de peste 34 de ani este interesată în foarte mare măsură și de politicile Uniunii în sfera agriculturii și a pescuitului precum și de politicile sociale și de sănătate.

În lumea urbană a tinerilor, pe locul trei în topul intereselor de informare sunt, după drepturi și locuri de muncă, se afla educația.

Tabelul 5. “Despre ce subiecte sau domenii politice ale Uniunii Europene ați dori să aveți mai multe informații?”, 2005/2 (%)

	rural			urban			
	15-34 ani	35-54 ani	55+ ani	15-34 ani	35-54 ani	55+ ani	
drepturi ca cetățean al UE	65	67	45	65	74	63	63
politica forței de muncă	56	48	19	60	59	33	47
funcționare instituții UE	44	38	25	42	53	47	41
politica sociala si de sănătate	24	39	30	32	42	40	35
masurile in domeniul educației	37	28	14	44	33	24	31
tarile si cetățenii UE	35	29	19	25	26	19	26
extinderea UE	30	24	15	26	27	23	24
piața unica europeana	27	23	11	28	33	18	24
politicile de agricultura si pescuit	35	39	32	9	13	16	23
politici de cooperare si asistenta pentru dezvoltare	25	18	15	22	21	26	21

	rural			urban			
	15-34 ani	35-54 ani	55+ ani	15-34 ani	35-54 ani	55+ ani	
politica externa	23	18	10	23	19	18	19
probleme ale consumatorului	17	11	10	21	26	17	18
politica regionala	25	18	10	16	21	17	18
politicile în domeniul științei și cercetării	21	12	8	25	18	17	17
moneda europeana	23	19	10	16	19	20	17
politica mediului înconjurător	16	16	10	18	20	19	17
politica în domeniul culturii	9	5	4	15	12	8	9
politica în domeniul televiziunii	12	4	3	9	7	4	7
nu știu	3	5	25	5	5	16	10

Exemplu de mod de citire a datelor din tabel: 65% dintre tinerii din mediu rural declară că ar dori mai multe informații despre drepturile de cetățean al UE

### Încrederea în Uniunea Europeană

Țările cu cea mai mare încredere în UE, în toamna anului 2005, erau România (64%), Portugalia (62%), Grecia (62%), Ungaria (57%) și Belgia (57%). Aceleași cinci țări se aflau în topul de încredere în UE și în primăvara anului 2005. Situația nu pare să fie conjuncturală pentru că toate cele cinci țări afirmă același nivel de maximă încredere și în toamna anului 2004. În toamna anului 2004, în seria țărilor cu maxim de încredere în UE se afla în plus și Lituania. Între timp, populația din această țară a parcurs un proces de semnificativ declin de încredere în UE (de la 68% în 2004/2 la 54% în 2005/2). Revenind la plutonul stabil de țări cu nivel maxim de încredere în UE ar fi de menționat faptul că deși România continuă să fie țara europeană cu cea mai mare încredere în UE, poziția ei de lider de încredere devine tot mai puțin excentrică. La ultimul val de sondaje din toamna anului 2005, România nu avea decât două puncte procentuale în plus față de Portugalia. În valul anterior de sondaj din primăvara anului 2005, decalajul era mult mai mare, de 10 puncte procentuale față de Belgia și Ungaria cu scor de încredere în UE de nivel imediat inferior. Interpretez această evoluție ca fiind semnificativă pentru apropierea condițiilor de cunoaștere și evaluare a UE la nivelul României de condițiile din majoritatea statelor europene.

Tabelul 6. Ponderea persoanelor care au încredere în UE, 2004-2005

	2004/2	2005/1	2005/2
România	74	68	64
Bulgaria	58	56	56
Turcia, Croația	51	40	49
NSM	54	53	53
UE15	50	42	43
Total	51	45	46

Exemplu de mod de citire: 43% dintre persoanele UE15 declarau în toamna anului 2005 că au încredere în Uniune

În România, încrederea în UE, între primăvara și toamna anului 2005, se reduce, în puncte procentuale:

- cu 7 puncte în rural față de o reducere cu 2 puncte în urban. În satele din noile state membre, încrederea în UE se reduce cu 6 puncte iar în cele din UE15 sporește cu două puncte procentuale.
- cu 8 puncte la populația cu educație superioară față de 11 puncte reducere la populația cu educație elementară. La populația cu studii superioare din NSM încrederea în UE sporește cu 4 puncte iar la nivel de UE15 cu 2 puncte.

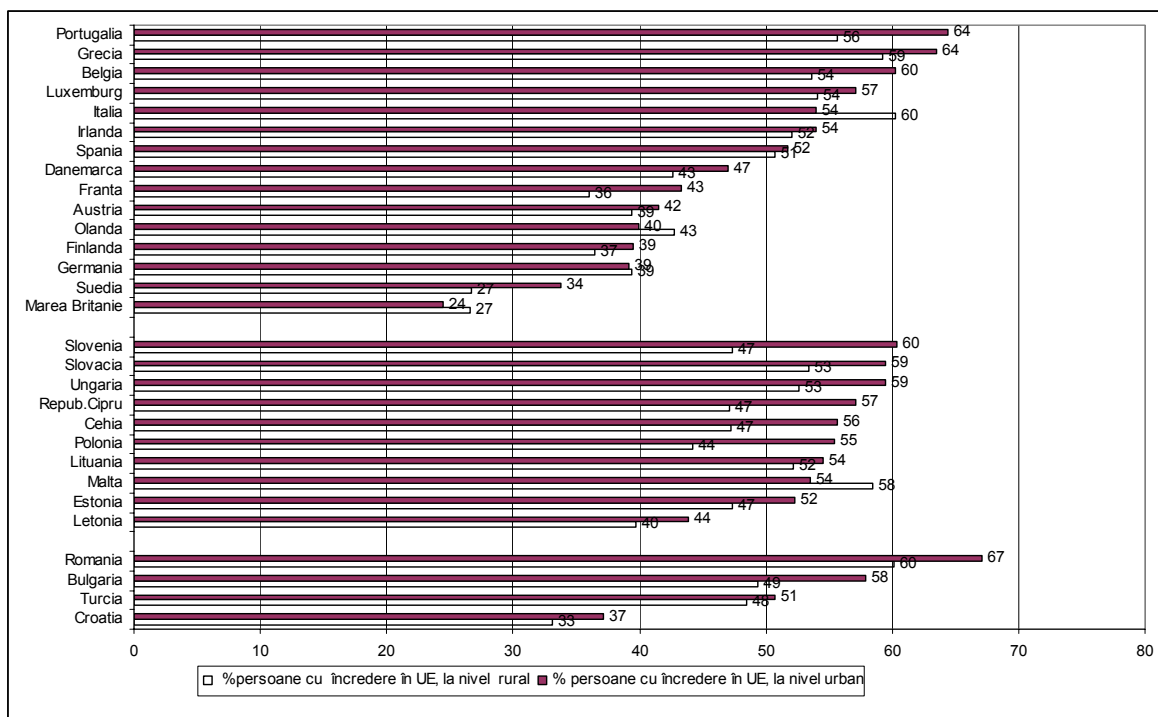


Figura 7. Ponderea persoanelor care au încredere în UE pe țări și pe medii rezidențiale, 2005/2

## Sentimente

Români asociază Uniunii Europene sentimente pozitive în mult mai mare măsură decât cetățeanul mediu din UN15 sau din NSM (Tabelul 7, Figura 8):

- 62% dintre români declară că Uniunea Europeană le oferă sentimente de speranță. Este un nivel superior cu 10 puncte procentuale celui din NSM și cu 22 puncte procentuale față de cel înregistrat în țările UE15. Ponderea persoanelor din România care declară însă că asociază sentimente de speranță Uniunii este în descreștere de la 75% în toamna anului 2004 la 67% în primăvara 2005 pentru ca la sfârșitul anului 2005 să atingă nivelul menționat de aproape 60%. În țările Uniunii se înregistrează de asemenea un trend descendent al speranței dar de intensitate mai redusă.
- deși la un nivel mai redus, de numai 43%, încrederea apare ca fiind de asemenea un sentiment pozitiv asociat de români cu Uniunea Europeană. Și în acest caz, însă, ponderea românilor este aproape dublă față de cea a cetățenilor din UE.

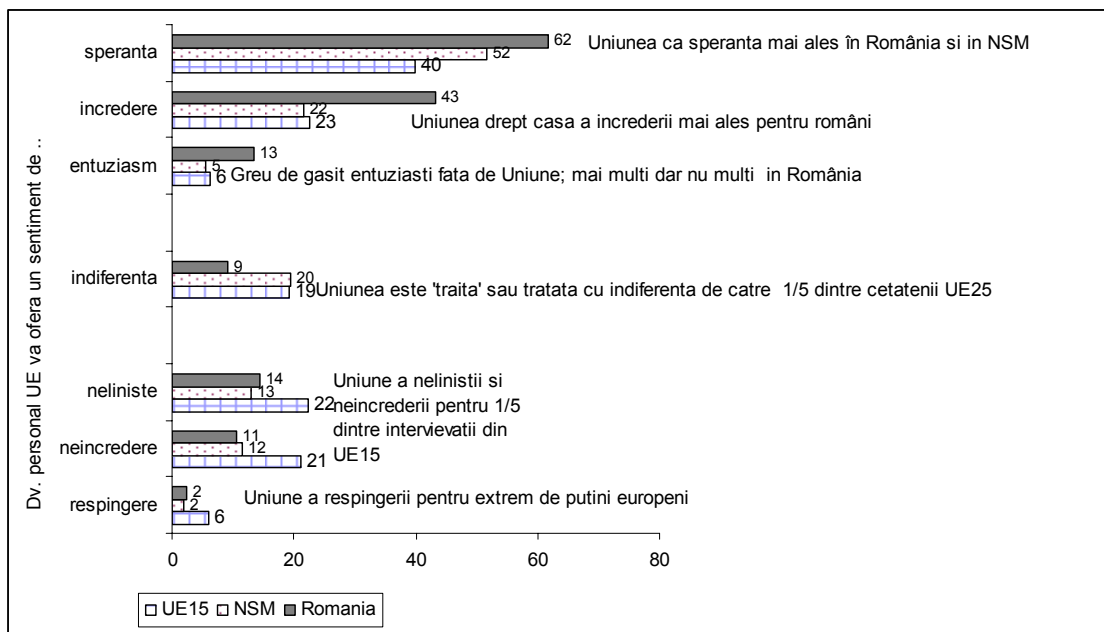
*Sensul personal al Uniunii*

Figura 8. Sentimente față de Uniunea Europeană, 2005/2

Sentimentele negative asociate în România cu UE sunt cele de neliniște (14%) și neîncredere (11%). Frecvența de apariție a acestor sentimente este apropiată de cea înregistrată la populația din NSM și mai redusă decât în UE15.

Tabelul 7. „Dumneavoastră personal, Uniunea Europeană vă oferă un sentiment de..... “

	Perioada sondajului	respingere	entuziasm	indiferență	neîncredere	neliniște	încredere	speranță
România	2004/2	2	16	6	5	8	53	75
	2005/1	1	13	7	9	15	45	67
	2005/2	2	13	9	11	14	43	62
NSM	2004/2	2	6	20	14	14	22	56
	2005/1	2	6	18	12	14	22	56
	2005/2	2	5	20	12	13	22	52
UE15	2004/2	5	8	19	19	18	25	45
	2005/1	6	7	18	20	21	22	42
	2005/2	6	6	19	21	22	23	40

*Euro-optimism și euro-indiferență*

Euro-optimismul românilor - dat de imaginea pozitivă și de încredere, entuziasm și speranță față de Uniune – este în declin de la 65% la 59% între începutul și sfârșitul anului 2005. Declinul mediu al euro-optimismului a fost de aproximativ aceeași intensitate în România și în țările UE (Figura 9).

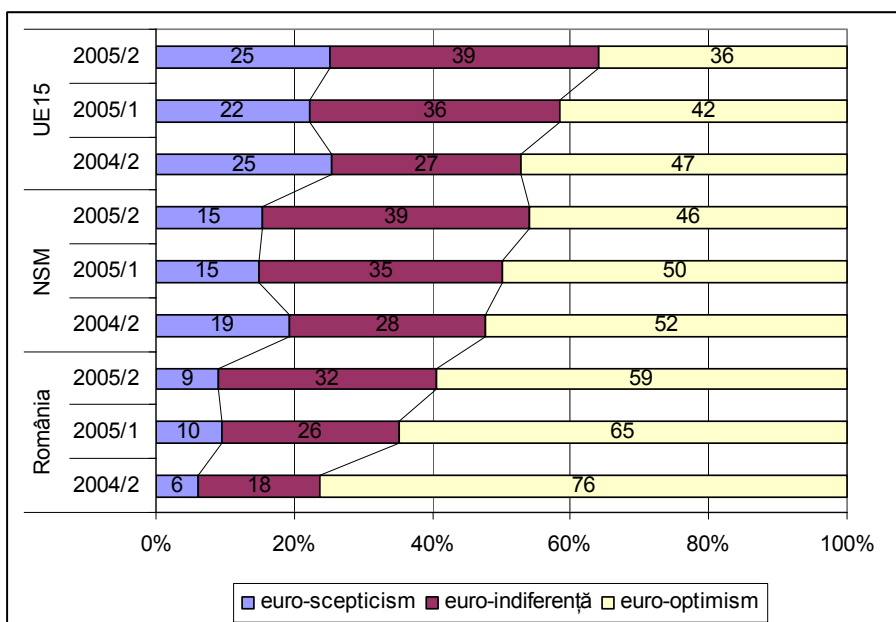


Figura 9. Scepticism, indiferență și optimism în legătură cu Uniunea Europeană, 2004-2005

Exemplu de mod de citire a datelor: ponderea românilor euro-indiferenți crește de la 26% în primăvara anului 2005 la 32% în toamna aceluiași an. Euro-optimismul presupune încredere în UE, imagine pozitivă față de Uniune și sentimente de speranță și entuziasm asociate UE. Euro-scepticismul implică neîncredere, imagini negative și sentimente de neliniște și respingere asociate cu UE. Întrebările din chestionar pe baza cărora a fost construit indicele pentru 2005/2 sunt QA7.13, QA11, QA14. Pentru valorile anterioare au fost folosite întrebările echivalente. Nu există o graniță fixă între cele trei tipuri de orientări. Graficul relevă în principal tendințele atitudinale legate de UE<sup>4</sup>.

Pierderea de optimism a fost compensată nu de o creștere a euro-scepticismului ci de un spor în zona indiferenței. Ponderea euro-indiferențelor a crescut în România, în decursul anului 2005, de la 26% la 32%.

Euro-indiferența crește, în puncte procentuale, cu

- 21 de puncte la cei cu consum media redus (vezi anexa metodologică, Tabelul A 1) față de o creștere cu numai 5 puncte la cei cu consum media ridicat
- 13 puncte pentru cei cu studii elementare, față de numai 4 puncte la cei cu studii superioare
- 8 puncte la vârstnici față de numai 3 puncte la tineri
- 9 puncte la pesimiști față de numai 1 procent la optimiști
- 7 puncte la cei cu nivel redus de cunoaștere a instituțiilor UE față de numai 1 procent de creștere la cei cu bună cunoaștere a instituțiilor UE

Euro-optimismul se reduce, în puncte procentuale, cu ...



- 13 puncte la cei cu consum media redus față de zero puncte la cei cu consum mediu și de 5 puncte la cei cu consum mare
- 10 puncte la cei cu studii elementare față 8 puncte la cei cu studii superioare
- 11 puncte în rural față de zero puncte la cei din urban
- 9 puncte la cei care afirmă că nu înțeleg cum funcționează UE față de 0 puncte diferență la cei care susțin că înțeleg cum funcționează UE
- La nivel european, România face parte , împreună cu Bulgaria, din grupa țărilor în care ponderea euro-optimismului este covârșitoare (Figura 10).

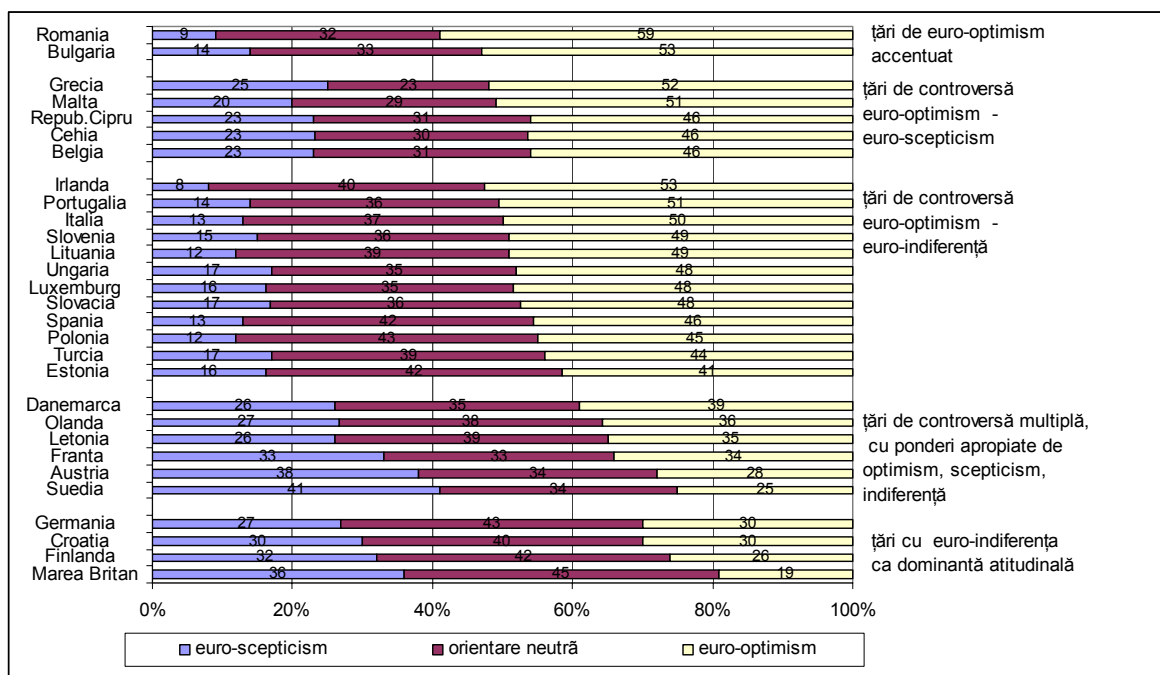


Figura 10. Optimism, indiferență și scepticism în raportarea față de Uniunea europeană, pe țări<sup>5</sup>, 2005/2

Majoritatea țărilor europene sunt dominate de situații în care specificul este dat nu de o anumită atitudine ci de controversa socială între două atitudini diferite (Figura 10):

- Modelul dominant în Europa este cel al controversei dintre optimiști și indiferenți. Dintre cele 11 țări care se încadrează în acest model, 6 sunt din categoria NSM, respectiv Estonia, Lituania, Slovenia, Slovacia, Ungaria și Polonia.
- Cea mai intensă controversă asupra UE pare să existe în țări precum Danemarca, Letonia, Olanda, Suedia, Franța și Austria. În cazul lor ponderile pentru cele trei categorii atitudinale – indiferenți, sceptici și pesimiști - sunt relativ egale.
- Germanii, croații, britanicii și finlandezii sunt majoritar indiferenți în modul de raportare la UE.
- România și Bulgaria se apropie cel mai mult ca profil atitudinal de raportare la UE de un grup de țări în care dominantă este controversa dintre optimiști și sceptici. Este cazul populației din Grecia – Cipru – Malta – Republica Cehă – Belgia.

## Îngrijorări

Problemele agriculturii, taxele sporite și creșterea traficului de droguri sunt principalele îngrijorări pe care le au românii în legătură cu integrarea țării în Uniunea Europeană (Figura 11). Cele trei categorii de temeri se mențin la un nivel relativ constant în decursul anului 2005 (variațiile de sub 4 puncte procentuale pot fi puse pe seama fluctuațiilor de eșantionare și nu obligatoriu pe seama schimbărilor în starea de opinie a populației).

O a doua categorie de îngrijorări este dată de problematica economică și de nivel de viață. Aproape 40% dintre români apreciază ca este posibil ca aderarea țării la UE să fie însoțită de crize economice și de reducerea nivelului de viață. Teama de șocurile economice și politice este una puternică. Îngrijorează sfârșitul monedei naționale, reducerea beneficiilor sociale și pierderea puterii politice a statului român.

Îngrijorările de factură culturală asociate cu o posibilă pierdere a identității naționale sau cu declinul în folosirea limbii române sunt minime dar semnificative, totuși. Aproximativ o cincime din populația țării manifestă astfel de îngrijorări. Este un procent cu mare stabilitate în timp.

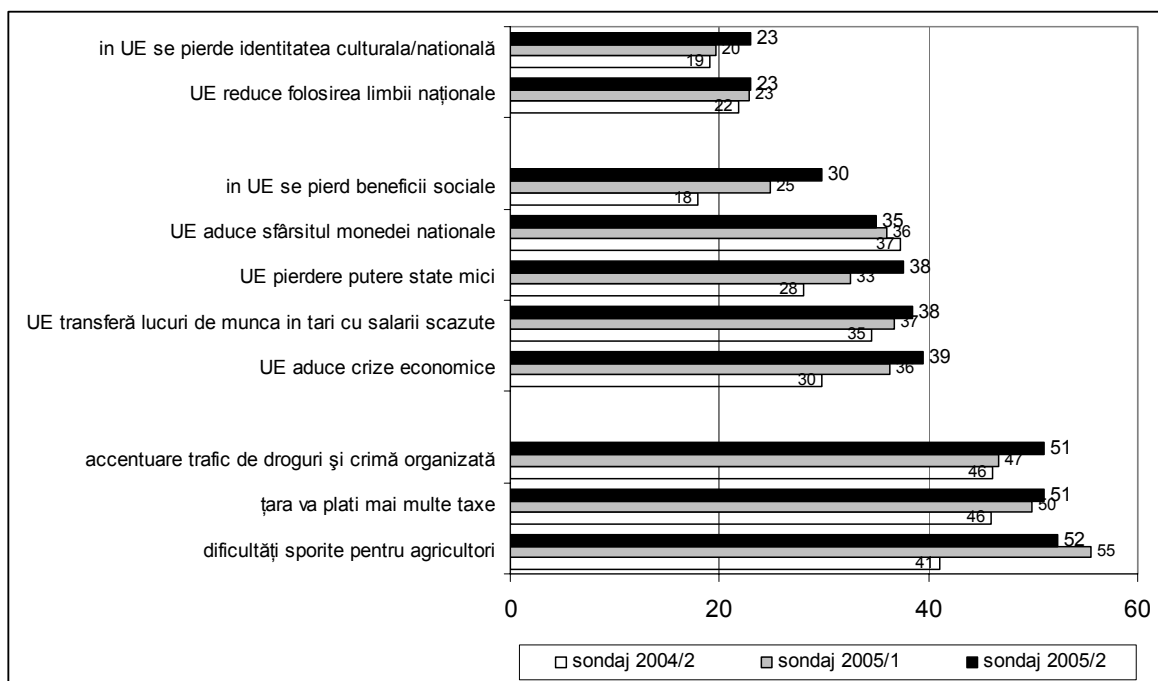


Figura 11. Dinamica îngrijorărilor asociate cu UE, România 2004-2005

Cifrele indică ponderea persoanelor îngrijorate în legătură cu tema de referință. Exemplu de citire a datelor: 52% dintre românii intervievați în toamna anului 2005 erau îngrijorați de problemele pe care intrarea țării în Uniune le-ar putea aduce pentru agricultură.

Tabloul îngrijorărilor manifestate de români diferă considerabil de cel din țările UE (Tabelul 8). La nivelul UE15 populația este neliniștită în special în legătură cu perspectiva ca locurile de muncă din propriile țări să fie transferate în țări unde salariile sunt mult mai mici. Este teama de șomaj prin relocarea capitalului în afara spațiului național. Pe locul doi ca îngrijorare sunt taxele plătite Uniunii. Teama de șomaj prin migrația capitalului și teama de taxe domină percepția cetățenilor din Uniune despre această instituție.

Tabelul 8. Îngrijorări asociate cu Uniunea Europeană. România, NSM, UE15, 2005/2 ( % )

Îngrijorări	România	NSM	UE15
UE aduce dificultăți sporite pentru agricultori	52	61	66
UE droguri	51	70	64
În UE țara va plăti mai multe taxe	51	60	66
UE aduce crize economice	39	46	53
UE duce la pierderea puterii statelor mici	38	45	43
UE transfera locuri de muncă în țări cu salarii scăzute	38	62	76
UE aduce sfârșitul monedei naționale	35	50	11
În UE se pierd beneficii sociale	30	41	55
UE reduce folosirea limbii naționale	23	34	39
În UE se pierde identitatea culturală/națională	23	33	43

## Problemele țării și răspunsurile Uniunii Europene

### Cele mai importante probleme

Agenda socială românească, așa cum este ea trăită de populație, apare ca fiind dominată de probleme economice și de nivel de trai. Aproape jumătate dintre români (45%) apreciază că problemele economice sunt cele mai grave în țară. La nivelul UE pe primul loc este pusă de către populația interviuată problematica șomajului (Tabelul 9). Creșterea prețurilor, îngrijorare de rangul doi în România este de nivel mult mai redus în Uniunea Europeană. Șomajul apare și în România ca problematică importantă dar pe locul al treilea.

Tabelul 9. "Care credeți că sunt cele mai importante două probleme cu care se confruntă țara?", 2005/2 ( % )

	România	NSM	UE15	Bulgaria	Turcia , Croatia	Total
situația economică	45	27	26	31	30	27
creșterea prețurilor	30	15	17	45	8	17
șomajul	26	57	42	40	67	46
sistemul de îngrijire a sănătății	22	32	12	17	7	15
infraționalitatea	22	26	23	24	14	23
pensiile	16	10	10	16	4	10
impozitarea	8	7	7	5	3	7
locuințele	7	4	6	1	1	5
sistemul educațional	5	4	7	2	9	7
terorismul	4	3	16	5	38	16
altceva	3	1	1	3	2	2
transportul public	2	2	2	1	2	2
imigrarea	2	3	17	5	2	12
protejarea mediului înconjurător	2	1	4	1	1	3
apărarea/afacerile externe	1	1	2	1	1	2

Exemplu de mod de citire: 38% dintre persoanele interviuate în Turcia și în Croatia apreciază că terorismul este una dintre principalele două probleme ale țării. Prin umbrire sunt marcate primele trei probleme în ierarhia din țara respectivă sau din grupul de țări de referință

România se încadrează, sub aspectul profilului pe care îl are agenda ei socială, în aceeași grupă cu Bulgaria, Grecia și Portugalia. Este vorba, deci, predominant, de o grupă a țărilor balcanice. Pentru populația din aceste țări dominantă de interes sau de îngrijorare o constituie situația economică în special prin componentele ei legate de șomaj și prețuri. Infracționalitatea, sănătatea și pensiile formează a doua mare familie de îngrijorări pentru populația acestor țări.

Un grup de țări cu profil de agendă socială apropiată de cea anterior menționată este cel format din Italia, Austria și Franța. Desigur situația economică din țările respective este mult diferită de cea din țările balcanice. Profilul de îngrijorare al populației din cele trei țări puternic dezvoltate este dominat tot de șomaj și creșterea prețurilor. Le este specifică însă o preocupare sporită pentru problematica imigrării. Fostele țări comuniste din Europa Centrală – Ungaria, Slovacia, Rep. Cehă, Polonia și Croația – au un profil de agendă socială în care preocuparea pentru șomaj este foarte puternică, urmată de cea referitoare la infracționalitate și îngrijirea sănătății. În țările baltice se consideră ca principala problemă este creșterea prețurilor, urmată de infracționalitate și șomaj<sup>6</sup>.

### Așteptări față de Uniunea Europeană

Concepția românilor despre rolul UE este consistentă în foarte mare măsură cu cea care predomină la nivelul cetățenilor din Uniune. Combaterea șomajului, combaterea sărăciei și asigurarea securității europene sunt primele trei acțiuni pe care românii, în consonanță cu alți europeni, le atribuie UE. Riscurile pe care le implică traficul de droguri și necesitatea de a lua măsuri în domeniul respectiv apar de asemenea ca fiind teme de interes prioritar pentru români ca și pentru majoritatea europenilor (Tabelul 10).

Tabelul 10. Rolul UE în percepția cetățenilor europeni, 2005/2

“Care ar fi, pentru dumneavoastră, cele trei acțiuni pe care Uniunea Europeană ar trebui să le rezolve cu prioritate?”	România	NSM	UE15	Bulgaria	Turcia , Croația	Total
să combată sărăcia	63	56	42	68	33	44
să combată șomajul	34	61	40	41	55	44
să mențină securitatea în Europa	29	27	28	32	11	26
să lupte împotriva drogurilor	26	24	25	45	18	25
Să implementeze euro	14	10	19	13	16	17
să garanteze calit.prod.alimentare	12	11	11	8	8	10
Să garanteze democrația în Europa	12	8	13	9	7	11
să combată terorismul	11	17	24	10	32	23
să asigure protecția consumatorului	11	8	8	8	9	8
Să protejeze mediul	10	10	7	8	9	8
să reformeze instituțiile UE	8	4	5	3	6	5
Să combată imigrația ilegală	5	4	17	2	4	13
să afirme UE internațional	3	3	4	2	7	5
să ureze bun venit noilor tari membre	3	4	4	12	21	6
UE sa.. întreprindă alte acțiuni	2	0	1	0	1	1

Exemplu de mod de citire a datelor: 34% dintre români apreciază că unul dintre rolurile esențiale ale UE ar fi să combată șomajul.

Pe ansamblu, așteptările românilor asupra rolului UE se mențin cu o ierarhie similară în toamna anului 2005 față de primăvara aceluiași an. Nevoia de acțiuni suplimentare pentru combaterea șomajului este principalul aspect pentru care se înregistrează schimbări de intensitate. Între primăvara și toamna anului 2005 procentul românilor care apreciază acțiunea respectivă ca prioritară sporește de la 25% la 34%.

### Sprijinul pentru aderare

Suportul pe care cetățenii din diferite țări îl acordă pentru aderarea României la UE se menține în bună măsură într-o ierarhie similară în toamna față de primăvara anului 2005 (Figura 12). Cetățenii din Grecia, Cipru, Suedia, Slovenia și Malta sunt în favoarea integrării României în proporție de peste 60%. În grupul țărilor cu un suport pentru integrarea României între 50-55% se aflau, în toamna ca și în primăvara 2005, țările baltice, Ungaria, Slovacia, Polonia și Olanda.

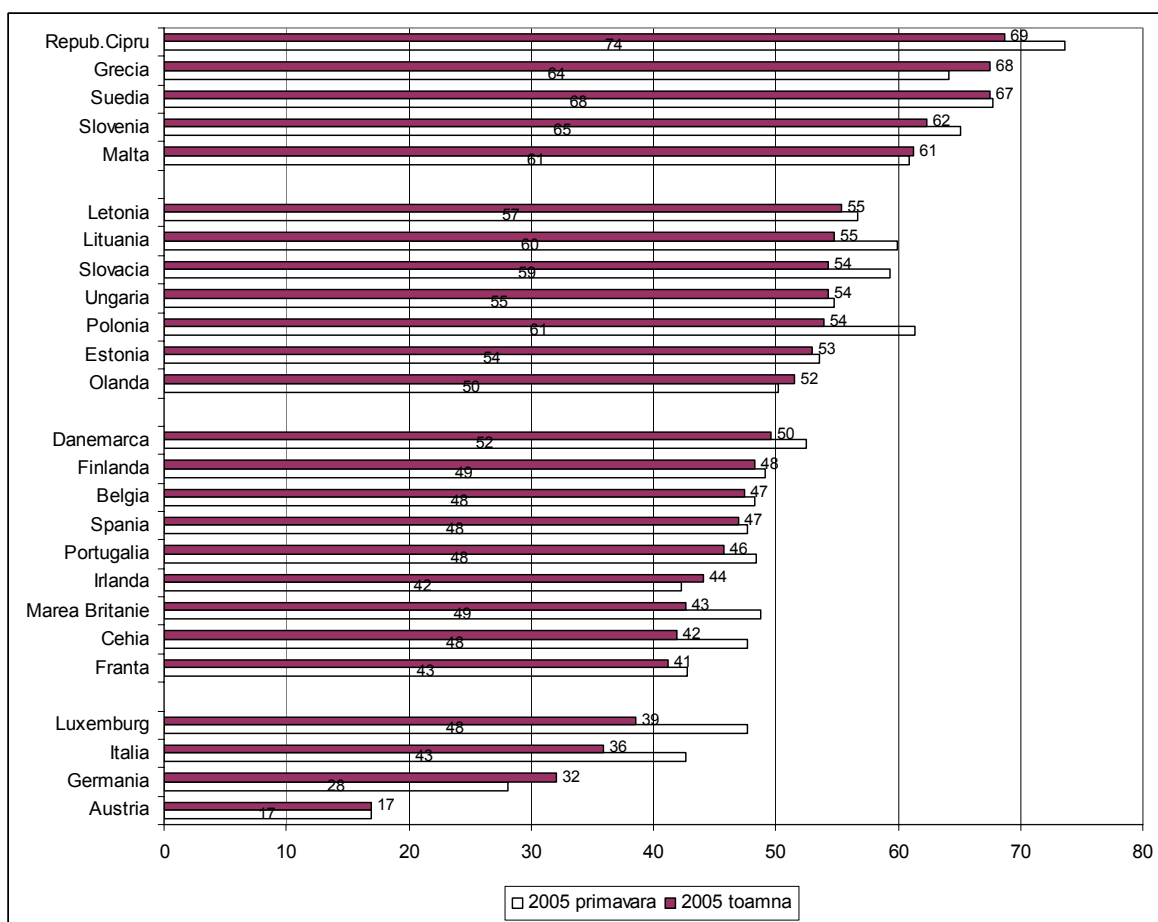


Figura 12. Ponderea persoanelor care sunt favorabile integrării României în UE pe țările din care provin respondenții, 2005/1 și 2005/2

Germanii și austriecii continuă să aibă cele mai multe rețineri în legătură cu integrarea României cu un procent de suporteri sub 35%. La acest grup se adaugă Italia și Luxemburgul ,

țări la nivelul cărora s-a înregistrat un puternic declin al suportului pentru integrarea României în mai puțin de un an de zile.

La nivelul UE15, persoanele care tind să sprijine integrarea unor noi țări (diferite de România) sunt, în principal:

- bărbați
- tineri
- cu studii superioare
- cu nivel sporit de cunoaștere a instituțiilor europene
- și de folosire a internetului,
- favorabili imigranților<sup>7</sup>.

Motivele pentru care cetățenii UE15 susțin integrarea României sunt, în mare , aceleași cu cele anterior menționate. În raportarea lor la România vârsta pare să conteze mai puțin. Cel mai important factor este însă atitudine generală favorabilă sau defavorabilă integrării unor noi țări. Cele patru țări la nivelul cărora se înregistrează cel mai redus suport social pentru integrarea României în UE – Austria, Germania, Luxemburg și Italia – sunt , în același timp, țări cu suport minim pentru integrarea altor țări în UE.

O bună parte dintre cetățenii UE nu sunt de acord cu integrarea României în UE pentru că în genere nu sunt de acord cu imigranții pentru lucru, indiferent de țara de origine din care provin: 60% dintre cetățenii UE care sunt pe deplin de acord cu imigrarea pentru muncă susțin integrarea României în Uniune față de numai 32% procentul corespunzător din totalul celor care nu sunt de acord cu imigrarea (Tabelul 11).

Tabelul 11. Atitudinea față de imigrarea pentru muncă și față de integrarea României în UE, 2005/2 , (%)

“Avem nevoie de imigranți pentru a lucra în diferite sectoare ale economiei noastre”	Atitudine față de integrarea României în UE			Total	
	împotriva	nu știu	pentru	%	N
De acord în totalitate	29	11	60	100	3265
Mai degrabă acord	38	14	49	100	7401
Mai degrabă dezacord	46	13	41	100	6095
Dezacord în totalitate	54	13	32	100	6159
Nu știu	24	47	29	100	1034
Total	42	15	43	100	23953

## Cum trăim

### ...nemulțumiți dar optimiști

Aproape jumătate dintre români (47%) se declarau a fi mulțumiți de viața personală în general, la momentul sondajului din toamna anului 2005. Nivelul mediu de satisfacție față de viață se menține relativ constant la populația țării în ultimul an de zile. Ponderea celor mulțumiți este însă redusă dacă o comparăm cu cea din statele UE15 unde cei mulțumiți sunt în proporție de peste 80%. Nivelul mediu de satisfacție este mai mic în societatea românească și în raport cu situația medie din NSM. La nivelul acestora din urmă ponderea celor mulțumiți cu propria situație de viață era de aproape 70% (Tabelul 12).

În ultimul an de zile optimismul românilor s-a redus cu aproape 15 puncte procentuale, de la 64% în toamna anului 2004 la 49% în toamna anului 2005. Tendința este aceeași și în cadrul societății bulgare. În schimb, la nivelul populației din UE se înregistrează o mare stabilitate a intensității optimismului dar, este adevărat, la un nivel mult mai redus decât în cazul României. Altfel spus, românii continuă să fie nemulțumiți și optimiști dar cu un optimism în scădere, cu tendință de apropiere de media europeană.

Tabelul 12. Satisfacție și optimism, 2004-2005

		Situația personală actuală, față de acum 5 ani, este*			Satisfăcuți de viața proprie	Speră ca peste 5 ani situația proprie să fie mai bună
		mai proastă	la fel	mai bună		
România	2004/2	30	27	42	48	64
	2005/1	30	32	36	44	56
	2005/2	34	30	34	47	49
NSM	2004/2	40	29	30	68	38
	2005/1	36	30	32	68	42
	2005/2	36	29	33	69	40
UE15	2004/2	26	33	40	83	42
	2005/1	28	33	38	83	42
	2005/2	27	34	38	82	41
Bulgaria	2004/2	47	36	16	32	32
	2005/1	44	36	16	29	28
	2005/2	48	39	11	29	22
Turcia , Croația	2004/2	34	20	45	71	53
	2005/1	28	26	46	72	52
	2005/2	28	23	47	72	49

Exemplu de mod de citire a datelor: 82% dintre cetățenii din țările UE15 declarau în toamna anului 2005 că sunt mulțumiți de situația lor personală. Am marcat prin umbrire situațiile care prezintă un interes marcat pentru interpretare fie prin tendință fie prin nivel. \* diferențele până la 100 sunt non-raspunsuri.

Ceea ce este specific societății românești este nu numai combinația nemulțumire-optimism dar, mai ales, prezența unui număr semnificativ de persoane care sunt simultan nemulțumite dar optimiste. Aceștia reprezintă aproape o cincime din populația adultă a României. Este practic țara europeană cu cea mai mare pondere de persoane care afirmă un astfel de optimism dinamic, de speranțe pentru mai bine în condițiile în care o duc prost (Figura 13). Persoanele caracterizate prin nemulțumire dinamică, marcată de optimism, sunt, la nivelul României, în principal<sup>8</sup>:

- femei
- din mediul urban,
- cu vârstă apropiată de 40 de ani,
- cu nivel mediu de educație,
- cu bune competențe în folosirea internetului și
- cu nivel ridicat de încredere în UE.

Tipul nemulțumit-optimist contrastează puternic cu cel nemulțumit-pesimist. Persoanele care apar în acestui ultim tip tind să fie:

- săteni

- în vârstă,
- cu nivel de educație redus,
- slabă cunoaștere a instituțiilor europene și
- fără acces la mijloace moderne de comunicare precum internetul.

Populația caracterizată prin optimism și satisfacție este formată predominant din tineri din urban cu nivel de educație mediu sau superior, foarte buni cunoscători ai instituțiilor europene și cu abilități deosebite în folosirea internetului.

Mulțumiții pesimiști sunt în principal bărbați din mediul urban, cu vârstă apropiată de 45 de ani, cu consum mediatic relativ redus și abilități sub medie în folosirea internetului. În genere, optimismul pare să fie atitudinea celor cu resurse sporite în educație și informare, locuitori din mediu urban tineri sau oricum de vârstă activă.

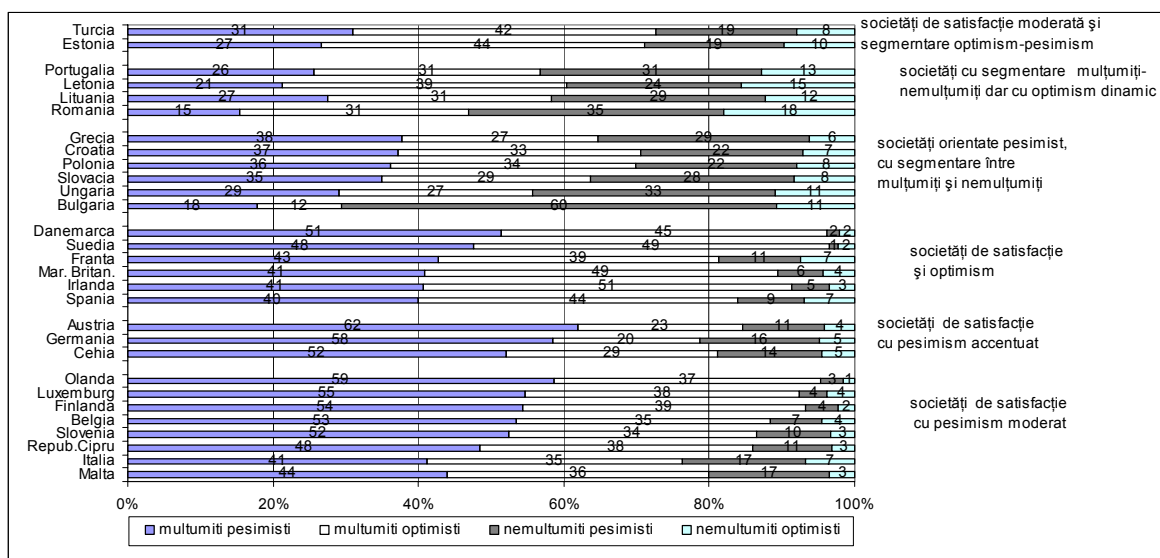


Figura 13. Satisfacție și optimism în legătură cu viața pe țări, 2005/2

La nivelul României starea de optimism în legătură cu propria situație de viață este specifică femeilor tinere cu consum ridicat de mass-media și bune competențe în utilizarea calculatorului și a internetului (Tabelul A 3).

În cadrul UE15 optimismul este manifest în situații relativ diferite. Ca și în România contează să fi tânăr și să folosești internetul. Apar în plus ca factori de favorizare a optimismului locuirea în urban și nivelul superior de educație (Tabelul A 4).

Modelul de condiționare pozitivă a optimismului la nivelul populației din NSM (Tabelul A 5) este foarte apropiat de cel din UE15. Optimiștii sunt și aici tineri din mediul urban cu nivel superior de educație și abilități informatice. Diferă față de UE15 numai faptul că apare în plus ca factor de favorizare a optimismului consumul mediatic (așa cum este și în cazul României).

Tipul de satisfacție-optimism în care se încadrează populația României se regăsește în formule asemănătoare în țări precum Lituania, Letonia și Portugalia. Sunt țări cu puternică divizare între mulțumiți-nemulțumiți dar cu pondere consistentă de persoane caracterizate prin optimism dinamic. Greu de spus de unde derivă această similaritate de mentalități. Un factor favorizant ar putea fi compoziția similară a populației ocupare, cu pondere mare a



populației care lucrează în agricultură în România. Lituania și Letonia<sup>9</sup>. Tipul de mentalitate dominat de optimism dinamic și de puternică segmentare între mulțumiți și nemulțumiți poate fi contrastat cu alte cinci tipuri de mentalitate identificabile la nivel european (Figura 13):

- societăți care au ca și România o puternică segmentare între mulțumiți și nemulțumiți însoțită însă nu de optimism dinamic ci de un pesimism semnificativ. Este cazul vecinilor sudici ai României (Bulgaria și Grecia), al Ungariei, Slovaciei, Poloniei și Croației.
- Societăți cu nivel relativ ridicat de satisfacție în context european (peste 70%) dar cu ponderi relativ egale de optimiști și pesimiști. Tipul respectiv este caracteristic pentru Turcia și Estonia.
- Societăți marcate de satisfacție și optimism precum Franța și Spania, Irlanda și Marea Britanie, Suedia și Danemarca. Rezultă că acest tip are o puternică identitate spațială dată de localizarea țărilor în care se regăsește cu preponderență în partea nord-vestică a continentului european.
- Societățile cu nivel ridicat de satisfacție dar cu un pesimism accentuat sunt localizate preponderent în Europa centrală (Austria, Rep.Cehă și Germania).
- Niveluri foarte ridicate de satisfacție în legătură cu viața, însoțite de un pesimism moderat apar în Olanda-Belgia-Luxemburg, Italia-Malta-Slovenia și Cipru.

### **...cu optimism accentuat și diferențiat dar în declin**

Declinul optimismului în România cu aproape 15 procente, de la 64% în toamna anului 2004 la 49% în toamna anului 2005 este puternic diferențiat pe domenii și medii rezidențiale (Tabelul 13):

- Ponderea persoanelor care apreciază că veniturile gospodăriei proprii vor fi mai mari peste un an de zile se reduce cu 18 puncte procentuale în mediul rural și cu numai cinci puncte procentuale în urban (Tabelul 13);
- În legătură cu situația de la locul de muncă, optimismul rural se reduce în decurs de un an de zile cu 10 puncte procentuale iar cel urban rămâne relativ stabil;
- Optimismul legat de starea economică generală a țării are, în rural, un declin de 19 puncte procentuale față de o descreștere cu numai trei puncte procentuale în urban.

Declinul optimismului românesc din mediul rural este un fenomen specific țării. Tendința respectivă nu se regăsește în spațiul NSM sau al UE15. Dominante la nivelul acestor spații sunt situațiile de stabilitate a optimismului. Optimismul financiar spre exemplu, formulat în termeni de speranță în situația bănească mai bună la nivelul gospodăriei proprii, era de 17% în toamna 2004, în NSM, pentru ca în toamna anului 2005 să fie de 19%.

Tabelul 13. Variații în optimismul specificat, pe domenii . România pe medii rezidențiale 2004-2005 (%)

“Care sunt așteptările dvs. : credeți că pentru următoarele 12 luni vor fi mai bune, mai proaste sau la fel ca și până acum în ceea ce privește.....”	Rural			Urban		
	2004/ 2	2005/ 1	2005/ 2	2004/ 2	2005/ 1	2005/ 2
Viața dumneavoastră în general	47	34	31	48	46	46
Situația financiară a gospodăriei dvs.	42	28	24	43	41	38
Situația dvs. la locul de muncă	23	19	13	26	32	28
Situația economică a României	42	30	23	36	36	30
Situația locurilor de muncă în România	29	19	18	30	29	27

Exemplu de mod de citire: 27% din totalul populației intervievate în urban în toamna anului 2005 aprecia că situația locurilor de muncă va fi mai bună în următorul an.

### .. cu îngrijorări legate de muncă și pensie apropiate de cele din UE

Numai un sfert dintre românii intervievați erau foarte încrezători în siguranța locului lor de muncă pentru perioada imediat următoare. În noile state membre procentul corespunzător era ceva mai mare, de 31%, iar în UE15 de 40%. Dacă vom considera cumulativ pe cei foarte siguri și pe cei siguri de locul lor de muncă atunci situația din România apare ca fiind pe deplin similară cu cea din NSM, cu aproximativ 70% persoane care nu sunt îngrijorate de viitorul locului lor de muncă (Tabelul 14).

Temerile legate de viitorul pensionarilor sunt, de asemenea foarte apropiate ca intensitate în România comparativ cu situațiile din UE (Tabelul 14).

Tabelul 14. Încrederea în viitorul propriei ocupări și în viitorul pensionarilor. România și UE 2005/2

	Încrederea în propria abilitate de a-și păstra locul de muncă în lunile care urmează			Încrederea în viitorul pensionarilor		
	România	NSM	UE15	România	NSM	UE15
Foarte încrezător	26	31	40	5	3	4
Încrezător	43	39	41	19	17	23
Mai degrabă neîncrezător	16	19	10	38	42	39
Deloc încrezător	3	7	4	27	31	30
Nu știe	11	4	4	11	7	4
Total	100	100	100	100	100	100

## Despre valori

### Încredere în instituții

Biserica, armata și televiziunea sunt cele trei instituții în care românii au cea mai mare încredere. Cea mai mică încredere este acordată de români partidelor politice, sindicatelor și parlamentului. Modelul de încredere instituțională înregistrat în România este diferit de cel din NSM sau din UE15. Armata este singura instituție care apare cu un scor foarte mare de încredere și în România și în UE. Organizațiile caritabile sau de voluntariat sunt puternic valorizate în UE și mai puțin apreciate în România. Similar, poliția notată cu un scor de aproape 70% în UE15 este apreciată de numai 36% dintre români.

Tabelul 15. Ponderea persoanelor care au încredere în diferite instituții, 2005/2

	România	NSM	UE15	Total 29 țări
Instituții religioase	83	49	46	51
Armată	74	63	69	70
Televiziune	72	57	52	54
Radio	67	60	62	60
UE	64	53	43	46
ONU	60	55	52	52
Presă	56	45	45	44
Organizații caritabile sau de voluntariat	46	61	67	65
Poliție	36	45	69	64
Justiție	31	29	51	48
Guvern	30	21	33	36
Marile companii	28	28	33	33
Sindicate	27	28	40	37
Parlament	23	17	39	38
Partide politice	12	9	19	18

Prin umbrire sunt marcate primele trei instituții ca rang de încredere iar prin chenar bold ultimele trei.

Încrederea în justiție este de nivel apropiat , de aproximativ 30%, în România și în NSM. Scorul corespunzător este mult mai mare în UE15. În timp, valorile încrederii în justiție în România au avut un ușor declin în anul 2005, de la 35% la 31%. Este însă în continuare o mai mare încredere în justiția românească la sfârși de an 2005 comparativ cu anul 2004 (Figura 14).

În decursul anului 2005 încrederea românilor în instituții s-a redus mult mai mult decât la nivelul UE (Figura 14). Declinul cel mai puternic, de 10-13 puncte procentuale s-a manifestat în special în legătură cu instituțiile politice – guvernul, parlamentul și partidele politice. Prin contrast, pentru toate aceste trei instituții nivelul de încredere a rămas aproape neschimbat în NSM și în UE15. Legătura între instituții și populație pare să fie mult mai stabilă în țările din UE comparativ cu cea manifestă în cadrul României.

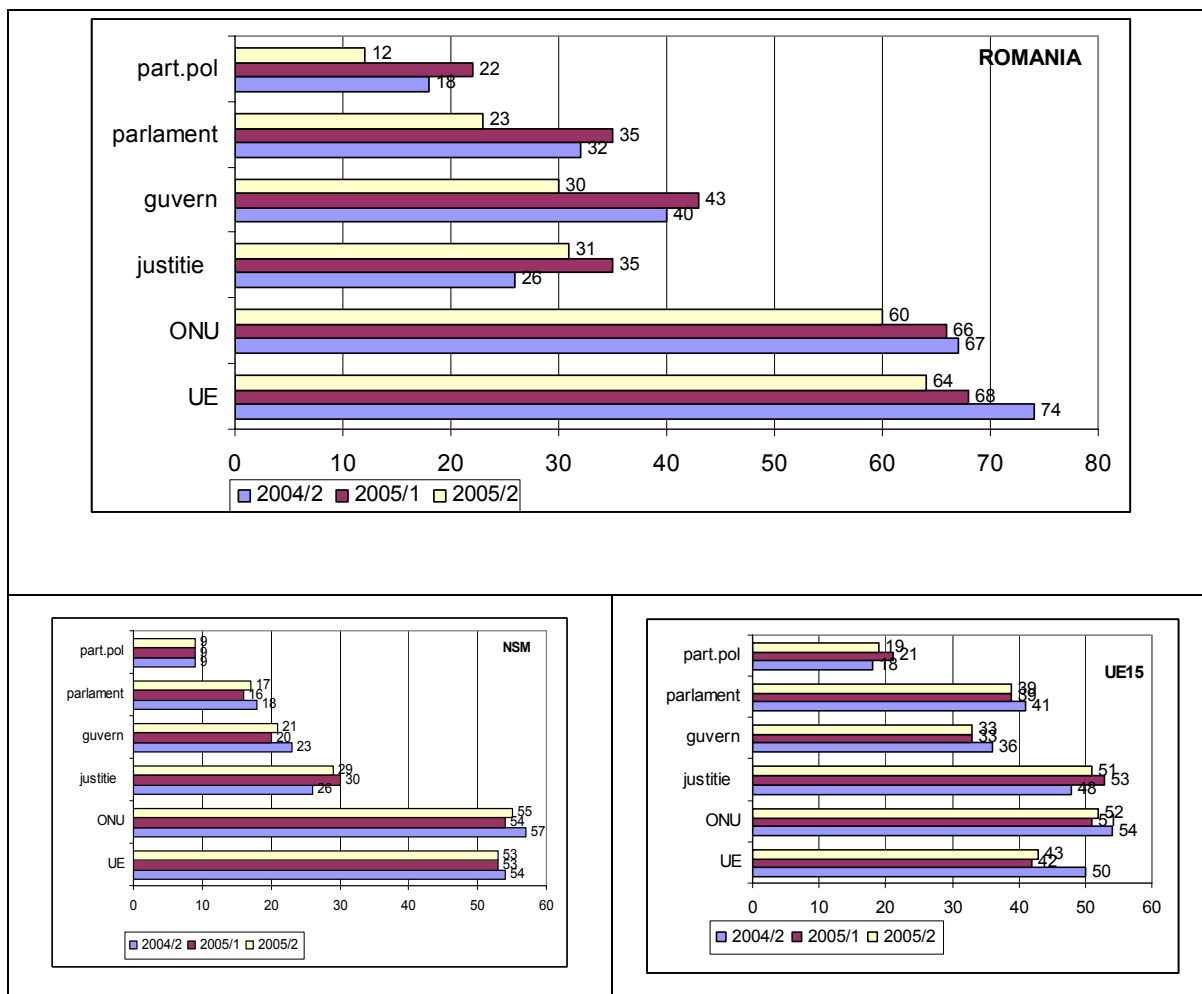


Figura 14. Dinamica încrederii în șase instituții, România, UE15, NSM. 2004-2005

Exemplu de mod de citire a datelor : în toamna anului 2005, numai 12% dintre românii intervievați declarau că au încredere în partidele politice.

### Mândria de a fi român și cea de a fi european

Pentru 44% dintre români identitatea națională și cea europeană au valențe egale ca importanță. Ei sunt la fel de mândri de a fi europeni și români. O pondere echivalentă este dată de cei care asociază o mai mare valoare identității naționale în comparație cu cea europeană. În afara acestor două categorii dominante mai sunt și cele formate din cei care preferă identitatea europeană (9%) și cei indiferenți la tematica identitară (3%). Un astfel de model identitar mai apare în formule asemănătoare și în cazul altor țări latine (Spania, Franța, Portugalia, Italia) dar și al Suediei, Luxemburgului și Ungariei (Figura 15). Este un model identitar cu dublă aderență, națională și europeană dar cu o anume prevalență a orientării spre identitatea europeană. Profilul său este clar marcat prin raportare la alte patru modele identitare: național accentuat, național moderat, național-european și preponderent european.

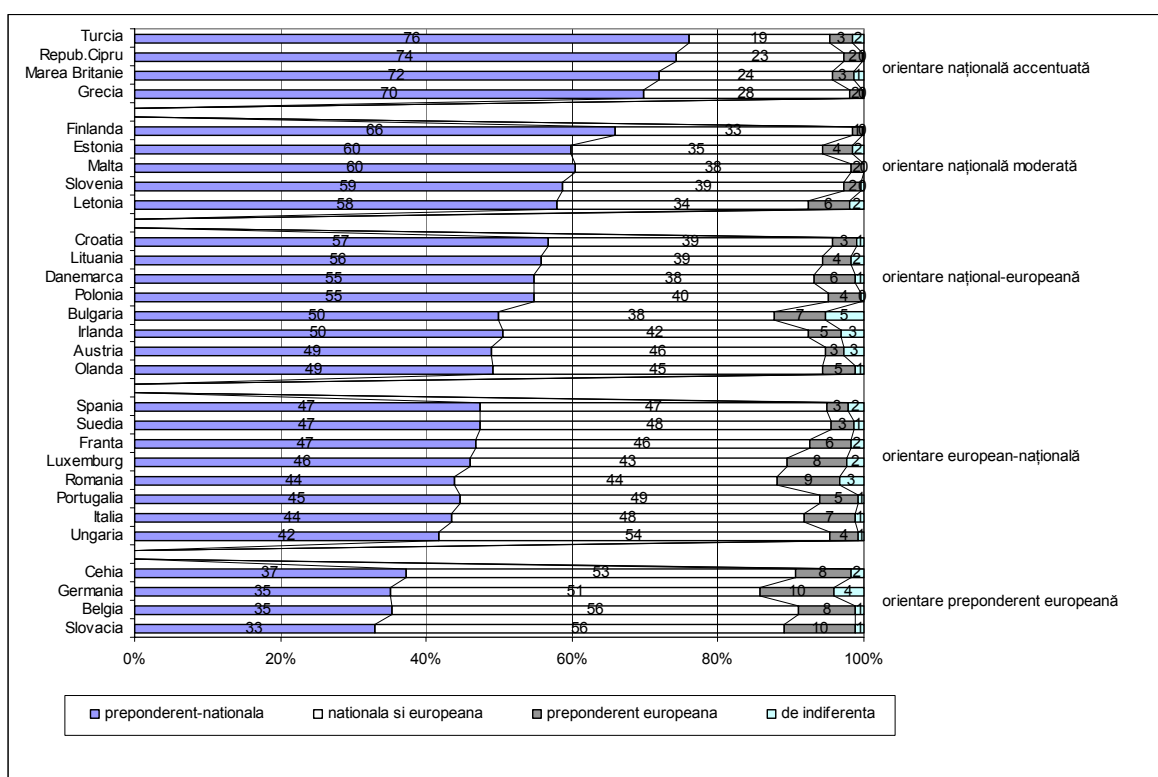


Figura 15. Orientare națională și europeană funcție de intensitatea sentimentelor de mândrie pe țări, 2005/2

Deși nu există o grupare teritorială perfect delimitată, datele disponibile permit câteva localizări continental-istorice:

- Orientarea național-moderată este specifică țărilor baltice;
- Orientarea național-accentuată este caracteristică spațiului sudic format din Grecia, Cipru și Turcia ( la care se adaugă Marea Britanie).
- Orientarea preponderent europeană este identificabilă mai ales în zona central-europeană prin Germania, Republica Cehă și Slovacia.
- Orientarea european-națională este caracteristică nu unui spațiu geografic ci unuiia de factură lingvistică dat majoritar de țările latine.

Mândria de a fi român este mai puternică la:

- femei în comparație cu bărbații
- la vârstnici față de tineri
- la cei cu consum mediatic sporit
- și la cei care afirmă și o orientare identitară europeană accentuată (Tabelul A 3).

Afirmarea identității etnice în mai mare măsură la femei decât la bărbați nu este, foarte probabil, o caracteristică de gen, ci una ocupațională. Este adevărat că 53% dintre femeile intervievate din România declară că sunt foarte mândre de a fi românce comparativ cu numai 48% dintre bărbați. Situația pe categorii de ocupare este diferită, însă. La nivel de muncitori, profesii libere, proprietari și funcționari, ponderea bărbaților cu puternică afirmare identitară națională este mai mare decât cea a femeilor (Tabelul 16).

Tabelul 16. Ponderea celor care sunt foarte mândri de identitatea românească, pe ocupație și gen. România 2005/2 (%)

ocupare	femei	bărbați	total
muncitor necalificat	63	85	73*
profesii libere proprietari	57	64	60
muncit calificat, maistru	39	49	46
funcționar	45	47	46
pensionar casnică	61	57	59
agricultor	57	40	47
șomer	47	44	45
salariat studii super sau manager	45	39	42
elev student	48	25	38
Total	53	48	51

Exemplu de mod de citire a datelor: 47% dintre femeile șomer afirmă că sunt foarte mândre de a avea identitatea de român comparativ cu numai 44% dintre bărbați șomeri. \* procent cu stabilitate redusă dat fiind numărul de cazuri incluse în eșantion.

În seria comparațiilor între determinanții identității naționale (Tabelul A 3, Tabelul A 4, Tabelul A 5) menționez că :

- numai în cazul României identitatea de gen contează pentru afirmarea celei etnice. Este, probabil, o consecință a diferențierilor de structură de ocupare între România și celelalte țări UE.
- numai în cazul României consumul media este favorabil consolidării identitar-etnice. În UE15 cei care se uită mai mult la televizor, citesc mai mult ziare și ascultă mai mult radio au sentimente identitar-naționale mai reduse. Pentru populația din NSM consumul media nu contează ca efect asupra sentimentelor identitar-etnice.
- un nivel sporit de educație favorizează afirmarea identității etnice în Uniunea Europeană. Același factor nu are un rol semnificativ în condiționarea afirmării sentimentului de mândrie națională în România.

- Ponderea persoanelor care se declară a fi foarte mândre de naționalitatea lor este mai mare în rural decât în urban la nivelul Uniunii.

Mândria de a fi european are o determinare diferită în bună măsură de cea asociată cu mândria de a fi român. Persoanele din România care tind să afirme un nivel mai ridicat de mândrie europeană sunt preponderent tineri cu nivel mediu de educație, consum sporit de media și abilități semnificative de folosire a calculatorului/internetului (Tabelul A 3). În spațiul UE15 mândria de a fi european este favorizată, în plus, în cazul bărbaților din urban, cu nivel superior de educație (Tabelul A 4).

## Identități politice

Autoevaluările de orientare politică în termeni de ‘stânga’, ‘dreapta’ sau ‘centru’ sunt, desigur, extrem de relative, cu sensuri multiple de la o situație la alta. Ponderea mare a non-răspunsurilor este și ea un semn al aceleiași stări de confuzie sau multiplicitate de sensuri. Când se consideră răspunsurile despre orientarea politică pentru un număr mare de cazuri atunci diferitele tipuri de erori se anulează între ele și regularitățile care apar prezintă interes în faza inițială de explorare a situației.

Ponderea românilor care refuză să se încadreze în tipologia “stanga-centru-dreapta” este de 26%, egală cu cea din eșantionul total pentru NSM, dar mai mare decât în cazul populației din UE15 (17%). Din totalul persoanelor din România care au o opinie pe tema respectivă, 44% se consideră a fi “de centru” iar câte 28% “de stânga” și, respectiv, “de dreapta”.

Orientarea de stânga este specifică, în cazul României, pentru populația rurală iar cea de centru pentru cea urbană. La nivelul UE raporturile sunt considerabil diferite. Orientarea de stânga apare acolo mai mult pentru populația urbană decât pentru cea rurală (Figura 16).

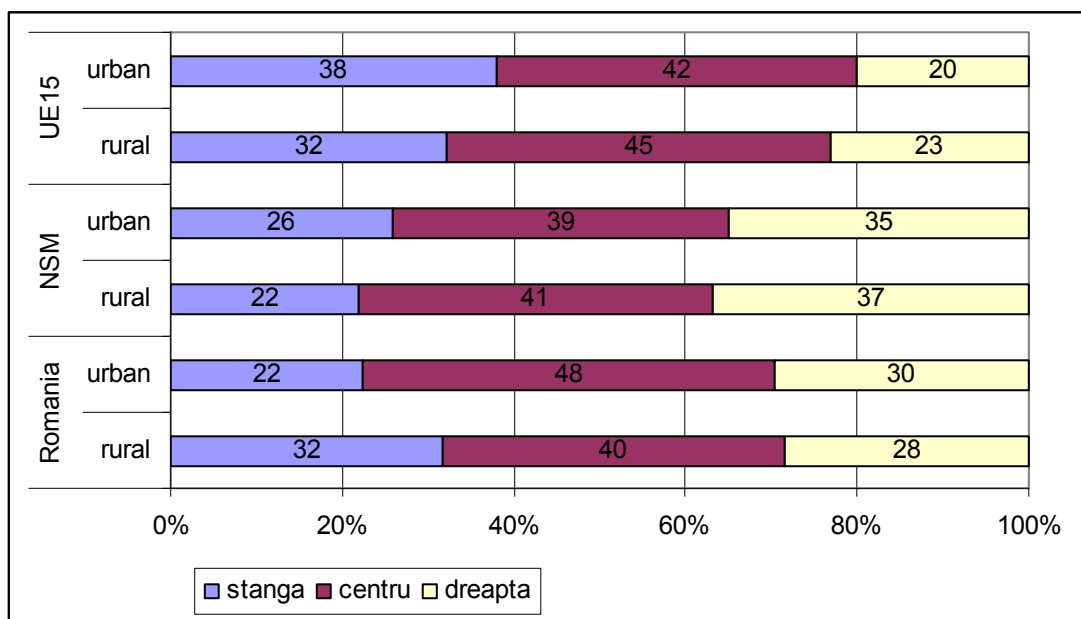


Figura 16. „În chestiuni politice oamenii vorbesc de ‘stânga’ și de ‘dreapta’. Cum ați plasa opiniile dumneavoastră politice pe această scală?”, 2005/2

Ideologiile sociale difuze în legătură cu ceea ce este “stânga” sau “dreapta” sunt, în bună măsură, produs al mass-media . Așa se explică faptul că cei care au un consum media redus nu formulează o opinie în proporție de 57% iar cei care au o expunere puternică la media au un procent foarte redus de non-răspunsuri de numai 25% (Tabelul 17).

Tabelul 17. Orientarea politică funcție de nivelul consumului media . România 2005/2 (%)

Nivelul consumului media	. „În chestiuni politice oamenii vorbesc de ,stânga’ și de ,dreapta’ . Cum ați plasa opiniile dumneavoastră politice pe această scală?”				Total
	Orientare de stânga	Orientare de centru*	Orientare de dreapta	Refuză sau nu știe să răspundă	
redus	9	16	19	57	100
mediu	23	32	19	27	100
ridicat	18	37	24	20	100
Total	20	33	21	25	100

Răspunsurile la întrebare sunt date pe o scală de la 1 (extremă stângă) la 10 (extremă dreaptă). Prin recodificare au fost considerați de stânga cei cu scoruri între 1 și 4 iar de dreapta cei cu valori de răspuns între 7 și 10. Orientarea de tip centru a fost asimilată cu scorurile 5 și 6.

Opiniile despre propria orientare politică sunt puternic dependente de situației sociale a persoanei (Tabelul A 6):

- Orientarea politică de stânga este specifică, în cazul populație din România, persoanelor vârstnice și cu nivel mediu de educație din mediul rural. În spațiul NSM aceeași orientare apare mai frecvent la bărbații în vârstă, cu educație de nivel superior și folosire frecventă a internetului , rezidenți în mediul urban. Pentru populația din UE15, factorii care favorizează opțiunile politice de stânga sunt aceeași ca și în cazul NSM cu adăugarea educației superioare ca factor suplimentar.
- Orientarea politică de dreapta este caracteristică, în cazul României, persoanelor de la sat cu educație medie și superioară. În spațiul UE acesta are o specificitate de gen , vârstă și educație. Cei care o adoptă sunt în principal bărbați vârstnici, cu educație medie sau superioară, indiferent de mediul rezidențial.
- Cei care susțin că au o opțiune politică de centru sunt, la nivelul României, mai mult bărbații din mediul rural. În NSM ei apar, în plus, ca fiind, orașeni cu nivel mediu sau superior de educație și cu frecvență ridicată în folosirea internetului.



## Raționalitatea în consumul de energie

Populația României este una deosebit de sensibilă la consumul energetic. Afirmția este valabilă cel puțin în legătură cu modul în care sunt făcute achizițiile de obiecte de uz gospodăresc (

Tabelul 18):

- Numai 14% dintre români nu acordă atenție consumului de energie atunci când cumpără un bec. Procentele corespunzătoare sunt sensibil mai mari în UE. Cei care acordă foarte multă atenție aspectului respectiv sunt în pondere relativ egală la nivelul României și al populației din NSM (53-54%) dar mai puțini decât în UE15.
- Atunci când cumpără un frigider românii tind să fie mult mai atenți decât cetățenii din UE la aspectele legate de consumul energetic. Comportamentul este similar și în legătură cu raționamentul la cumpărarea unui autoturism.

Tabelul 18. Ponderea persoanelor funcție de atenția acordată economiei de energie la cumpărarea unor obiecte, 2005/2 (%)

Tipul de obiect cumpărat	Atenția acordată consumului de energie la cumpărare obiectului	România	Bulgaria	Turcia , Croația	NSM	UE15	Total
bec	multă	53	38	58	54	41	45
	puțină	31	31	22	27	34	31
	de loc	14	26	17	17	24	22
	non răspuns	2	5	3	1	2	2
frigider	multă	80	39	60	69	55	59
	puțină	12	32	21	17	26	24
	de loc	3	20	15	10	16	14
	non răspuns	5	9	4	3	3	3
autoturism	multă	72	36	60	64	58	60
	puțină	5	12	11	9	20	17
	de loc	4	15	10	8	13	12
	non răspuns	19	36	19	18	9	12

Exemplu de mod de citire: 53% dintre românii intervievați prin Eurobarometru în toamna anului 2005 declară că acordă multă atenție la consumul de energie atunci când cumpără un bec.

Rezultă că populația României are un nivel ridicat de motivație pentru o raționalitate sporită în consumul energetic. Diferențierile de gen și educație în privința raționalității energetice sunt foarte importante în cazul populației din România (Tabelul 19):

- Femeile cu studii medii sau superioare sunt mai raționale decât bărbații atunci când este vorba de consumul energetic al unor obiecte electrocasnice;
- La un nivel redus de educație, bărbații par să fie mai raționali decât femeile . Ei preferă, mai mult decât femeile, obiecte cu un consum redus de energie.

Tabelul 19. Ponderea persoanelor care acordă foarte multă atenție consumului de energie la cumpărarea unor obiecte de uz gospodăresc. România. 2005/2 (%).

educație	gen	Atenție foarte mare acordată aspectelor energetice la cumpărare de		
		becuri	frigidere	autoturisme
elementara	femei	55	72	48
	bărbați	55	80	61
medie	femei	62	83	72
	bărbați	53	81	79
superioara	femei	61	91	83
	bărbați	45	83	79
alte (încă la școală, cei fără școală, non-răspuns)	femei	40	72	83
	bărbați	40	63	72
Total		53	80	72

## Concluzii

1. Am prezentat concluziile analizei , cu specificarea argumentelor esențiale, în cadrul capitolului de sinteză de la începutul lucrării. Prezenta secțiune este destinată unui gen de sinteză a sintezei, fără referințe de detaliu numeric.
2. Stările de opinie majore de tip pozitiv au suportat, preponderent, un proces de declin, de redimensionare a ponderii celor care le susțin. În decursul anului 2005
  - 2.1. euro-indiferența românilor a sporit pe seama reducerii euro-optimismului. Parte a acestui proces este și declinul încrederii în UE. Cea mai puternică pierdere de încredere s-a înregistrat în lumea rurală românească.
  - 2.2. urmare a sporului de indiferență a avut loc și o ușoară reducere a ponderii celor cu bune cunoștințe asupra instituțiilor UE.
  - 2.3. optimismul social al românilor a cunoscut o reducere puternică în decursul ultimului an de zile.
3. Prin declinul euro-optimismului ne încadrăm în trendul general european. Prin reducerea stocului de cunoștințe despre UE se accentuează un decalaj și așa mare între ceea ce știu românii despre Uniune și ceea ce știu majoritatea cetățenilor Uniunii despre instituțiile ei.
4. Legătura între cetățenii României și instituțiile naționale principale este mult mai slabă decât în cazul țărilor din UE15.
  - 4.1. Încrederea în justiția românească, spre exemplu, după o creștere semnificativă în perioada octombrie 2004 – mai 2005, a cunoscut o ușoară scădere între primăvara și toamna anului 2005. Încrederea actuală a românilor în justiție este la nivelul mediu al celei din NSM dar mult sub nivelul mediu din UE15.
  - 4.2. Vest-europenii tind să aibă o mai mare încredere în instituțiile naționale precum justiția decât în cele europene de tipul UE. Pentru români dar și pentru cetățenii din NSM relația este inversă – încrederea lor în justiție este mult mai mică decât cea asociată cu UE.
  - 4.3. Semn al consolidării reduse a instituțiilor românești este și schimbarea relative rapidă a nivelului de încredere pe care populația îl are în raport cu ele. Faptul este contrastant cu cel din UE15 unde este o mare stabilitate a nivelului mediu al încrederii în instituții.
5. În profilul identitar-etnic al românilor naționalismul este redus. Majoritatea celor intervievați se încadrează în tipul de orientare european-națională. Profilul identitar al societății românești se încadrează în tipul european-național, similar cu tendințele majore în Spania, Italia, Portugalia, Franța, Suedia, Luxemburg și Ungaria.

## Anexe

### 1. Specificații tehnice (Specifications techniques)



#### EUROBAROMETRE SPECIAL « STANDARD » SPECIFICATIONS TECHNIQUES

Entre le 11 octobre et le 15 novembre 2005, TNS Opinion & Social, un consortium créé entre Taylor Nelson Sofres et EOS Gallup Europe, a réalisé la vague 64.2 de l'EUROBAROMETRE à la demande de la COMMISSION EUROPEENNE, Direction Générale Presse et communication, Secteur Opinion publique.

L'EUROBAROMETRE SPECIAL « STANDARD » fait partie de la vague 64.2 et couvre la population de 15 ans et plus - ayant la nationalité d'un des Pays membres de l'Union européenne - et résidant dans chaque pays couvert par cette enquête. L'EUROBAROMETRE 64.2 a été conduit également dans les deux pays entrant (Bulgarie et Roumanie) et dans les deux pays candidats (Croatie et Turquie), ainsi que dans la Communauté Turque Chypriote. Dans ces pays, l'étude a couvert la population nationale et les citoyens de tous les Etats membres résidant dans ces pays et ayant une maîtrise d'une des langues nationales respectives pour répondre au questionnaire. Le principe d'échantillonnage appliqué dans tous les Etats membres est une sélection aléatoire (probabiliste) à phases multiples. Dans chaque pays, divers points de chute ont été tirés avec une probabilité proportionnelle à la taille de la population (afin de couvrir la totalité du pays) et à la densité de la population.

A cette fin, ces points de chute ont été tirés systématiquement dans chacune des "unités régionales administratives", après avoir été stratifiés par unité individuelle et par type de région. Ils représentent ainsi l'ensemble du territoire des pays participant à l'étude, selon les EUROSTAT-NUTS II (ou équivalent) et selon la distribution de la population habitant dans le pays en termes de zones métropolitaines, urbaines et rurales. Dans chacun des points de chute sélectionnés, une adresse de départ a été tirée de manière aléatoire. D'autres adresses (chaque Nième adresse) ont ensuite été sélectionnées par une procédure de "random route" à partir de l'adresse initiale. Dans chaque ménage, le répondant a été tiré aléatoirement (suivant la règle du "plus proche anniversaire"). Toutes les interviews ont été réalisées en face à face chez les répondants et dans la langue nationale appropriée. En ce qui concerne la technique de collecte de données, le système CAPI (*Computer Assisted Personal Interview*) a été utilisé dans tous les pays où cela était possible.

ABREVIATIONS	PAYS	INSTITUTS	N° ENQUÊTES	DATES TERRAIN	POPULATION 15+
BE	Belgique	TNS Dimarso	1.024	13/10/2005 06/11/2005	8.598.982
CZ	Rép. Tchèque	TNS Aisa	1.161	14/10/2005 05/11/2005	8.571.710
DK	Danemark	TNS Gallup DK	1.032	16/10/2005 13/11/2005	4.380.063
DE	Allemagne	TNS Infratest	1.534	14/10/2005 08/11/2005	64.174.295
EE	Estonie	Emor	1.000	14/10/2005 06/11/2005	887.094
EL	Grèce	TNS ICAP	1.000	17/10/2005 05/11/2005	8.674.230
ES	Espagne	TNS Demoscopia	1.015	15/10/2005 05/11/2005	35.882.820
FR	France	TNS Sofres	1.009	11/10/2005 07/11/2005	44.010.619
IE	Irlande	TNS MRBI	1.009	13/10/2005 13/11/2005	3.089.775
IT	Italie	TNS Abacus	1.000	19/10/2005 10/11/2005	49.208.000
CY	Rép. de Chypre	Synovate	502	17/10/2005 06/11/2005	552.213
LV	Lettonie	TNS Latvia	1.033	14/10/2005 07/11/2005	1.394.351
LT	Lituanie	TNS Gallup Lithuania	1.020	15/10/2005 04/11/2005	2.803.661
LU	Luxembourg	TNS ILReS	510	12/10/2005 05/11/2005	367.199
HU	Hongrie	TNS Hungary	1.000	18/10/2005 06/11/2005	8.503.379
MT	Malte	MISCO	500	14/10/2005 05/11/2005	322.917
NL	Pays-Bas	TNS NIPO	1.041	21/10/2005 13/11/2005	13.242.328
AT	Autriche	Österreichisches Gallup-Institut	1.020	14/10/2005 03/11/2005	6.679.444
PL	Pologne	TNS OBOP	1.000	17/10/2005 07/11/2005	31.610.437
PT	Portugal	TNS EUROTESTE	1.003	17/10/2005 08/11/2005	8.080.915
SI	Slovénie	RM PLUS	1.034	11/10/2005 07/11/2005	1.663.869
SK	Slovaquie	TNS AISA SK	1.096	17/10/2005 02/11/2005	4.316.438
FI	Finlande	TNS Gallup Oy	1.028	13/10/2005 09/11/2005	4.279.286
SE	Suède	TNS GALLUP	1.033	14/10/2005 06/11/2005	7.376.680
UK	Royaume-Uni	TNS UK	1.320	12/10/2005 15/11/2005	47.685.578
BG	Bulgarie	TNS BBSS	1.001	19/10/2005 31/10/2005	6.695.512
HR	Croatie	Puls	1.000	13/10/2005 06/11/2005	3.682.826
RO	Roumanie	TNS CSOP	1.000	13/10/2005 31/10/2005	18.145.036
TR	Turquie	TNS PIAR	1.005	14/10/2005 07/11/2005	47.583.830
NC	Partie nord de Chypre	KADEM	500	14/10/2005 29/10/2005	157.101
TOTAL			29.430	11/10/2005 15/11/2005	442.620.588

Dans chaque pays, l'échantillon a été comparé à l'univers. La description de l'univers se base sur les données de population EUROSTAT ou provenant des Instituts nationaux de Statistique. Pour tous les pays couverts par l'étude, une procédure de pondération nationale a été réalisée (utilisant des pondérations marginales et croisées), sur base de cette description de l'univers. Dans tous les pays le sexe, l'âge, les régions et la taille de l'agglomération ont été introduits dans la procédure d'itération. Pour la pondération internationale (i.e. les moyennes UE), TNS Opinion & Social recourt aux chiffres officiels de population, publiés par EUROSTAT ou les Instituts nationaux de Statistique. Les chiffres complets de la population, introduits dans cette procédure de post-pondération, sont indiqués ci-dessus.

Il importe de rappeler aux lecteurs que les résultats d'un sondage sont des estimations dont l'exactitude, toutes choses égales par ailleurs, dépend de la taille de l'échantillon et du pourcentage observé. Pour des échantillons d'environ 1.000 interviews, le pourcentage réel oscille dans les intervalles de confiance suivants :

Pourcentages observés	10% ou 90%	20% ou 80%	30% ou 70%	40% ou 60%	50%
Limites de confiance	± 1.9 points	± 2.5 points	± 2.7 points	± 3.0 points	± 3.1 points

## 2. Detalii tehnice de analiză a datelor din EB64.2

Prezenta anexă este destinată explicării (predicției) statistice a variației unor variabile sintetice de maximă relevanță în economia analizei din această lucrare. Conținutul ei îi vizează pe specialiștii, din ce în ce mai numeroși în context local, interesați de fundamentarea afirmațiilor din Raport referitoare la factorii care induc diferențe semnificative în adoptarea unora dintre comportamentele sau opiniile analizate.

În context menționez că includerea acestor modele de analiză este necesară. Practica obișnuită de a prezenta în text simple tabele de contingență între o variabilă de explicat și una explicativă este, de foarte multe ori, favorabilă erorilor de interpretare. Relațiile false, date de simplul joc statistic al cifrelor sunt evitate în mult mai mare măsură prin folosirea unor modele de regresie multiplă decât în cazul utilizării tabelelor de contingență.

Tabelul A 1. Predictorii folosiți în analizele de regresie multiplă

Status demografic	bărbați (1 da, 0 nu)
Capital uman	vârstnici peste 54 ani (1 da, 0 nu)
	maturi 35 la 54 ani (1 da, 0 nu)
	educație superioară (1 da, 0 nu)
	educație medie (1 da, 0 nu)*
Capital material	consum media: indicele consumului media a fost calculat ca suma aritmetică a scorurilor de consum TV, radio și ziare, după scalarea directă a valorilor variabilelor QA19. Nivelul consumului media este estimat pe o scală de la 3 (minim) la 15 (maxim) rezultată din însumarea valorilor pentru răspunsurile la întrebările QA19 din chestionar (în varianta 2005/2 sau similar pentru alte valuri de sondaj). Consumul minim este dat de scorurile 3 la 6, cel mediu de scorurile de la 7 la 11 iar cel maxim de scorurile 12-15.
	frecvența folosirii internetului: indice cu valori între 0 și 12 funcție de numărul de tipuri de utilizare a internetului. Este construit ca indice de numărare a răspunsurilor pozitive la întrebările D50.1 la D.50.12
Mediu rezidențial	stare materială: indice de numărare a bunurilor moderne electronice - telefon fix, telefon mobil, computer, acces la internet. Ia valori între 0 (nici unul dintre bunuri/servicii)... 4 (toate cele patru).
	urban (1 da, 0 nu)

\*categorie de referință educația elementară,\*\* categoria de referință – altă religie

Tabelul A 2. Variabile dependente folosite în analiza de regresie

Eticheta	Descriere
Gradul de cunoaștere a instituțiilor europene	este dat de indicele numărului de răspunsuri corecte la pachetul de întrebări QA28
Nevoie de informare despre UE	1 în ceea ce mă privește sunt mulțumit de ceea ce știu 2 aș dori să am mai multe informații despre Uniunea Europeană 3 am într-adevăr nevoie să știu mai multe despre Uniunea Europeană (valori obținute prin rescalare QA21)
Încredere în UE	Recodificare variabilă QA7.13. Am notat cu 1 încrederea, cu 0 non-răspunsurile și cu -1 neîncrederea
Mândria de a fi european	Recodificare a variabilei QA42. Am notat cu 1 răspunsul “deloc mândru” și cu 4 “ foarte mândru”

Eticheta	Descriere
Mândria de a fi roman	Recodificare a variabilei QA41. Am notat cu 1 răspunsul “deloc mândru” și cu 4 “ foarte mândru”
optimism	Recodificare a variabilei QA6 pentru scalare directă, notând cu 1 răspunsul “se va înrăutății” și cu 3 “se va îmbunătății”.

Tabelul A 3. Modele de regresie multiplă, România 2005/2

	Nevoia de informații despre UE		Nivel de cunoaștere a instituțiilor europene		Încredere în UE		Mândria de a fi european		Mândria de a fi roman		Optimism	
	beta	p	beta	p	beta	p	beta	p	beta	p	beta	p
bărbat (1 da 0 nu)	-0.009	0.777	0.063	0.029	-0.008	0.792	-0.040	0.145	-0.065	0.021	-0.089	0.002
vârsta	-0.053	0.102	-0.065	0.034	-0.071	0.026	-0.154	0.000	0.126	0.000	-0.284	0.000
educație super. (1 da 0 nu)	-0.101	0.005	0.114	0.001	0.007	0.836	0.036	0.263	-0.005	0.887	0.001	0.973
educ. medie (1 da 0 nu)	-0.031	0.375	0.102	0.002	0.065	0.056	0.070	0.026	-0.032	0.328	-0.035	0.310
consum media	0.155	0.000	0.095	0.002	0.124	0.000	0.122	0.000	0.111	0.000	0.208	0.000
urban (1 da 0 nu)	-0.042	0.210	0.078	0.014	-0.064	0.048	0.004	0.886	-0.006	0.832	0.011	0.724
grad folosire internet	0.007	0.826	0.054	0.089	0.050	0.125	0.084	0.005	-0.044	0.149	0.074	0.024
sentimente pozitive UE	0.123	0.000	0.160	0.000								
grad de cunoaștere a instituțiilor UE	0.139	0.000			0.101	0.001						
mândria de a fi român							0.334	0.000				
mândria de a fi european									0.348	0.000		
R2 ajustat	0.07		0.1		0.040		0.180		0.15		0.15	

Predictori statistici semnificativi sunt cei pentru care p este mai mic de 0.05. Sunt umbrite relațiile nesemnificative.

Tabelul A 4. Modele de regresie multiplă, UE15, 2005/2

	Nevoia de informații despre UE		Nivel de cunoaștere a instituțiilor europene		Încredere în UE		Mândria de a fi european		Mândria de a fi de o anumită naționalitate		Optimism	
	beta	p	beta	p	beta	p	beta	p	beta	p	beta	p
bărbat (1 da 0 nu)	-,045	,000	,100	,000	,004	,614	,022	,001	-,001	,937	,001	,938
vârsta	-,107	,000	-,021	,005	-,082	,000	-,090	,000	,090	,000	-,407	,000
educație super. (1 da 0 nu)	,010	,245	,116	,000	,023	,006	,089	,000	-,089	,000	,053	,000
educ. medie (1 da 0 nu)	,032	,000	,021	,007	-,060	,000	-,008	,318	-,020	,009	,012	,097
consum media	,027	,000	,073	,000	-,030	,000	,086	,000	-,052	,000	,000	,987
urban (1 da 0 nu)	,010	,176	-,014	,037	,010	,152	,021	,002	-,016	,021	,028	,000
grad folosire internet	,005	,500	,058	,000	-,001	,890	,052	,000	-,050	,000	,064	,000
sentimente pozitive UE	,140	,000	,129	,000								
grad de cunoaștere a instituțiilor UE	-,023	,002			,047	,000						
mândria națională							,298	,000				
mândria de a fi european									,302	,000		
R2 ajustat	0.04		0.07				0.11		0.10		0.20	

Predictorii statistici semnificativi sunt cei pentru care p este mai mic de 0.05.



Tabelul A 5. Modele de regresie multiplă, NSM, 2005/2

	Nevoia de informații despre UE		Nivel de cunoaștere a instituțiilor europene		Încredere în UE		Mândria de a fi european		Mândria de a fi de o anumite naționalitate		Optimism	
	beta	p	beta	p	beta	p	beta	p	beta	p	beta	p
bărbat (1 da 0 nu)	-,027	,097	,107	,000	-,017	,298	,005	,722	-,018	,257	,012	,456
vârsta	-,131	,000	-,075	,000	-,094	,000	-,110	,000	,126	,000	-,363	,000
educație super. (1 da 0 nu)	,057	,003	,083	,000	-,029	,127	,006	,729	-,048	,011	,063	,001
educ. medie (1 da 0 nu)	,068	,000	-,012	,523	-,087	,000	-,008	,662	-,069	,000	-,019	,300
consum media	,091	,000	,113	,000	,074	,000	,127	,000	,012	,469	,036	,023
urban (1 da 0 nu)	,011	,498	,008	,627	,054	,001	,065	,000	-,064	,000	,037	,020
grad folosire internet	,016	,383	,094	,000	,079	,000	,097	,000	-,028	,105	,101	,000
sentimente pozitive UE	,141	,000	,139	,000								
grad de cunoaștere a instituțiilor UE	-,003	,848			,049	,003						
mândria națională							,263	,000				
mândria de a fi european									,272	,000		
R2 ajustat	0.06		0.10		0.04		0.12		0.09		0.19	

Predictorii statistic semnificativi sunt cei pentru care p este mai mic de 0.05.

Tabelul A 6. **Predictori ai orientării politice**

		România		NSM		UE15	
Orientare politică	Predictori	Exp(B)	p	Exp(B)	p	Exp(B)	p
orientare politică de stânga	bărbat (1 da 0 nu)	1.29	0.17	1.46	0.00	1.23	0.00
	consum media	1.10	0.00	1.13	0.00	1.12	0.00
	orășean (1 da 0 nu)	0.53	0.00	1.41	0.00	1.21	0.00
	intensitate folosire internet	1.16	0.14	1.16	0.00	1.31	0.00
	vârstă	1.02	0.01	1.03	0.00	1.00	0.00
	educație elementară	1.39	0.43	0.65	0.06	1.08	0.35
	educație medie	2.00	0.04	1.15	0.45	1.43	0.00
	educație superioară	1.82	0.10	1.71	0.01	2.56	0.00
	alte (categ. de referință)	.	.	.	.	.	.
orientare politică de centru	bărbat (1 da 0 nu)	1.60	0.00	1.27	0.01	1.05	0.26
	consum media	1.17	0.00	1.13	0.00	1.14	0.00
	orășean (1 da 0 nu)	0.69	0.05	1.22	0.03	0.99	0.82
	intensitate folosire internet	1.17	0.06	1.07	0.02	1.26	0.00
	vârstă	1.00	0.52	1.00	0.48	1.01	0.00
	educație elementară	0.90	0.76	0.83	0.36	1.36	0.00
	educație medie	1.58	0.09	1.71	0.00	2.31	0.00
	educație superioară	1.47	0.18	2.27	0.00	2.60	0.00
	alte (categ. de referință)	.	.	.	.	.	.
orientare politica de dreapta	bărbat (1 da 0 nu)	1.20	0.32	1.63	0.00	1.37	0.00
	consum media	1.14	0.00	1.15	0.00	1.16	0.00
	orășean (1 da 0 nu)	0.51	0.00	1.10	0.35	0.91	0.09
	intensitate folosire internet	1.30	0.00	1.18	0.00	1.30	0.00
	vârstă	0.99	0.35	1.01	0.00	1.02	0.00
	educație elementară	1.13	0.77	0.80	0.29	0.75	0.00
	educație medie	2.61	0.00	1.41	0.03	1.32	0.00
	educație superioară	2.62	0.00	2.06	0.00	2.28	0.00
	alte (categ. de referință)	.	.	.	.	.	.
Categorie de referință – cei care nu știu sau refuză să răspundă							
R2 Nagelkerke		0.11		0.1		0.10	

Tabelul prezintă trei modele de regresie multiplă multinomială. Sunt marcați prin umbrire coeficienții statistic nesemnificativi pentru  $p=0.05$

Tabelul A 7. **Predictori ai suportului social pentru integrarea României în UE**

Predictori	UE15		NSM		Spania		Italia		Austria		Suedia	
	B	p	B	p	B	p	B	p	B	p	B	p
(Constant)	0.51	0.00	0.39	0.00	0.30	0.00	0.62	0.00	0.23	0.09	0.91	0.00
Bărbat (1 da 0 nu)	0.05	0.00	0.06	0.01	0.06	0.00	0.10	0.00	-0.05	0.38	0.01	0.92
vârsta	-0.01	0.08	0.02	0.01	0.01	0.12	-0.01	0.09	-0.01	0.52	-0.04	0.04
Educație superioară (1 da 0 nu)	0.02	0.03	0.02	0.44	0.04	0.21	0.01	0.71	0.13	0.11	-0.05	0.45
Educație elementară (1 da 0 nu)	-0.03	0.00	-0.01	0.70	-0.09	0.00	-0.10	0.00	0.06	0.34	0.02	0.81
Domiciliul în urban (1 da 0 nu)	0.05	0.00	0.03	0.21	0.07	0.01	0.06	0.03	0.09	0.10	0.00	0.97
Grad folosire internet	0.01	0.00	0.00	0.76	0.01	0.46	0.00	0.68	0.02	0.29	0.02	0.10
Nivel de informare asupra UE	0.04	0.00	0.07	0.00	0.05	0.00	0.01	0.52	0.02	0.36	0.05	0.05
Atitudine anti-integrare*	-0.17	0.00	-0.18	0.00	-0.17	0.00	-0.17	0.00	-0.15	0.00	-0.18	0.00
Recunoașterea nevoii de imigranți**	0.04	0.00	0.03	0.03	0.06	0.00	0.02	0.21	0.01	0.68	0.00	0.90
R2	0.57		0.4		0.62		0.56		0.54		0.52	

- număr de țări pentru care susține că nu ar fi bine să se integreze în UE, exceptând România. Indice de numărare pornind de la răspunsurile “împotriva” la QA44. \*\*Recodificare a variabilei QA58\_1 astfel încât 1 să însemne nevoie minimă iar 4 nevoie maximă. Tabelul prezintă șase modele de regresie multiplă pentru UE15, NSM, Spania, Italia, Austria și Suedia. Țările au fost alese pentru a reprezenta tipuri diferite de situații – cu număr mare de imigranți români, defavorabile sau favorabile integrării României. Variabila dependentă este aceeași și se referă la suportul social pentru integrarea României în UE ( recodificare Qa44\_10 1 acord, 0 non-răspuns iar -1 dezacord).

### 3. Detalii asupra temelor de interes legate de UE

Tabelul A 8. Teme de interes despre UE pe categorii de ocupare. România 2005/2 (%)

Teme referitoare la politicile UE pentru care sunt solicitate informații	pensionar casnica	elev student	șomer	agricultor	prof. liberale proprietari	salariat studii super sau manager	funcționar	muncit calificat maistru	muncitor necalificat *	Total
drepturi ca cetățean al UE	55	68	73	53	77	74	63	66	65	63
politica forței de muncă	29	60	61	53	54	53	55	62	53	47
funcționare instituții UE	32	40	41	42	50	59	45	45	38	41
politica sociala și de sănătate	32	22	35	42	28	39	43	38	41	35
masurile în domeniul educației	21	50	32	26	39	36	41	32	23	31
tarile și cetățenii UE	22	27	29	25	26	24	27	32	34	26
extinderea UE	20	29	22	20	16	33	31	23	45	24
piața unică europeană	13	23	26	11	42	41	35	26	29	24
politicile de agricultură și pescuit	27	9	32	55	18	14	18	20	5	23
politici de cooperare și asistență pt.dezvolt.	20	16	26	12	15	29	24	20	9	20
moneda europeană	14	19	22	24	25	11	22	19	22	18
politica externă	13	25	19	09	27	31	24	16	0	18
probleme ale consumatorului	15	15	19	16	26	26	27	13	11	18
politica mediului înconjurător	13	16	18	11	29	27	17	17	16	17
politicile în domeniul științei și cercetării	12	25	15	04	23	24	27	17	11	17
politica regională	15	16	14	18	27	22	24	16	0	17
nu știu	19	2	10	7	2	1	5	4	7	10
politica în domeniul culturii	6	15	9	6	12	12	16	7	5	9
politica în domeniul televiziunii	4	9	10	4	5	7	9	9	0	6
Număr de cazuri	425	119	87	58	56	117	137	173	16	1186

Exemplu de mod de citire a datelor: 29% dintre șomerii intervievați declară că ar fi interesați de informații referitoare la țările și cetățenii UE. \* procente instabile calculate pe un volum redus de persoane (16 muncitori necalificați). Sunt marcate prin umbrire care indică un nivel de interes relativ consistent în raport cu un prag convențional ales (peste 24%).

Tabelul A 9. Nevoia de informații despre UE pe categorii ocupaționale. România 2005/2 (%)

Categorie de ocupare	Care dintre următoarele afirmații este mai aproape de opinia dumneavoastră?			Total
	am într-adevăr nevoie să știu mai multe despre UE	as dori să am mai multe informații despre UE	sunt mulțumit de ceea ce știu	
pensionar casnică	31	45	24*	100
elev student	36	50	14	100
șomer	31	49	20	100
agricultor	31	58	11	100
prof. liberale proprietari	38	47	15	100
salariat studii super sau manager	28	58*	14	100
funcționar	30	45	25	100
muncit calificat sau maistru	35	50	15	100
muncitor necalificat	37	50	13	100
Total	32	49	19	100

\* singurele celule din tabel pentru care se înregistrează o asociere semnificativă între nevoia de informație și categoria ocupațională. Datele din tabel indică o slabă structurare a cererii de cunoștințe despre politicile UE în funcție de categoria ocupațională. Salariații cu studii superioare și managerii par să fie cei cu nivel maxim de structurare a cererii de informații despre UE.

**4. Chestionarul folosit pentru sondaj**

--	--	--	--	--

EB64.1 A

<b>B</b>	cod țară
	EB64.1 B

C	cod cercetare		

EB64.1 C

<b>D</b>	număr chestionar
	EB64.1 D

<b>E</b>	Subeșantion				
	<table border="1"> <tr> <td>A</td><td>1</td></tr> <tr> <td>B</td><td>2</td></tr> </table>	A	1	B	2
A	1				
B	2				

EB63.1 E

ADRESAȚI ITEMUL 26 DOAR ÎN BULGARIA

ADRESAȚI ITEMUL 27 DOAR ÎN ROMÂNIA

ADRESAȚI ITEMUL 28 DOAR ÎN TURCIA

ADRESAȚI ITEMUL 29 DOAR ÎN CROAȚIA

ADRESAȚI ITEMUL 30 DOAR ÎN COMUNITATEA CIPRIOTĂ

<b>Q1</b>	Vă rog să-mi spuneți care este cetățenia dvs. Vă rog să indicați țara/ țările care corespund situației dvs..
-----------	--

(POT FI MENȚIONATE MAI MULTE RĂSPUNSURI)

Belgia	1,
Danemarca	2,
Germania	3,
Grecia	4,
Spania	5,
Franța	6,
Irlanda	7,
Italia	8,
Luxemburg	9,
Olanda	10,
Portugalia	11,

Regatul Unit (Marea Britanie, Irlanda de Nord)	12,
Austria	13,
Suedia	14,
Finlanda	15,
Cipru (Sud)	16,
Republica Cehă	17,
Estonia	18,
Ungaria	19,
Letonia	20,
Lituania	21,
Malta	22,
Polonia	23,
Slovacia	24,
Slovenia	25,
	26,
România	27,
	28,
	29,
	30,
Alte țări	31,
Nu știu	32,

## EB64.1 Q1 TREND MODIFIED

Dacă se răspunde "Alte țări" sau "Nu știu" se încheie interviul.

Întrebarea D15b se adresează celor care nu prestează în prezent nici un fel de muncă plătită (codurile 1-4 la D15a).

**D15a** Care este ocupația dv. actuală?

**D15b** Ați desfășurat muncă plătită în trecut? Care a fost ultima dv. ocupație?

	D15a Actuală	D15b Trecută
<b>NU LUCREAZĂ</b>		
Responsabil(ă) cu treburile casei, efectuează cumpărăturile zilnice, sau fără nici un fel de ocupație curentă, fără un loc de muncă	1	1
Elev(ă) / Student(ă)	2	2
Șomer sau temporar fără loc de muncă	3	3
Pensionat(ă) sau în incapacitate de muncă pe caz de boală	4	4
<b>ACTIVITATE PE CONT PROPRIU</b>		
Fermier, agricultor	5	5
Pescar	6	6
Profesiuni liberale (avocat, medic, contabil, arhitect, ...)	7	7
Proprietar de magazin, meseriaș, altă persoană care lucrează pe cont propriu	8	8

Deținătorul unei afaceri, proprietarul (unic sau asociat) unei companii	9	9
<b>ANGAJAT</b>		
Specialist cu studii superioare, salariat (medic, avocat, contabil, arhitect...)	10	10
Director, Manager General, sau persoană care ocupă o funcție de conducere la vârf	11	11
Persoană ocupând o funcție de conducere la nivel mediu și inferior (șef de departament, șef de birou, profesor, tehnician)	12	12
Angajat, lucrând în special la birou	13	13
Angajat, lucrând în special în teren (agent de vânzări șofer, ...)	14	14
Angajat, lucrând în domeniul serviciilor publice dar nu la birou (spital, alimentație publică, poliție, pompieri, ...)	15	15
Maistru, șef de echipă	16	16
Muncitor calificat	17	17
Muncitor necalificat, zilier, personal de serviciu	18	18
<b>NICIODATĂ NU A PRESTAT VREO MUNCĂ PLĂTITĂ</b>	<b>19</b>	<b>19</b>

## EB63.4 D15a D15b

<b>QA1</b>	Când vă întâlniți cu prietenii, cât de des obișnuiți să discutați subiecte de natură politică?
------------	--

frecvent	1
ocazional	2
niciodată	3
Nu știu (răspuns SPONTAN)	4

## EB63.4 QA1

<b>QA2</b>	Atunci când aveți o opinie puternică, dumneavoastră căutați să convingeți prietenii, rudele sau colegii de serviciu să împărtășească aceeași opinie? Se întâmplă acest lucru...?
------------	--

## Se citesc variantele de răspuns!

des	1
din când în când	2
rar	3
niciodată	4
Nu știu (răspuns SPONTAN)	5

## EB63.4 QA2

<b>QA3</b>	Pe ansamblu, cât de mulțumit(ă) sunteți de viața dvs. în general? Ați spune că sunteți...?
------------	--



**(CITEȘTE)**

Foarte mulțumit(ă)	1
Destul de mulțumit(ă)	2
Nu prea mulțumit(ă)	3
Deloc mulțumit(ă)	4
Nu știu (răspuns SPONTAN)	5

**EB63.4 QA3**

<b>QA4</b>	Care sunt așteptările dv. pentru următoarele 12 luni: credeți că următoarele 12 luni vor fi mai bune, mai proste sau la fel ca și până acum în ceea ce privește...?
------------	---

	<b>SE CITEȘTE LISTA</b>	<b>Mai bun</b>	<b>Mai prost</b>	<b>La fel</b>	<b>Nu știu</b>
1	viața dv. în general	1	2	3	4
2	situația economică a României	1	2	3	4
3	situația financiară a gospodăriei dv.	1	2	3	4
4	situația locurilor de muncă în România	1	2	3	4
5	situația dvs. la locul de muncă	1	2	3	4

**EB63.4 QA4**

<b>QA5</b>	Dacă comparați situația dvs. actuală cu cea de acum 5 ani, ați spune că ea s-a îmbunătățit, a rămas la fel sau s-a înrăutățit?
------------	--

s-a îmbunătățit	1
a rămas la fel	2
s-a înrăutățit	3
Nu știu (răspuns SPONTAN)	4

**EB63.4 QA5**

<b>QA6</b>	În următorii 5 ani, vă așteptați ca situația dv. personală să se îmbunătățească, să rămână la fel sau să se înrăutățească?
------------	--

se va îmbunătăți	1
să rămână la fel	2
se va înrăutăți	3
Nu știu (răspuns SPONTAN)	4

**EB63.4 QA6**

<b>QA7</b>	Aș vrea să vă întreb acum câtă încredere aveți în unele instituții. Pentru fiecare dintre următoarele instituții, vă rog să-mi spuneți dacă tindeți să aveți sau să nu aveți încredere în ea.
------------	---

	SE CITEȘTE LISTA	Tind să am încredere	Tind să nu am încredere	Nu știu
--	------------------	----------------------	-------------------------	---------

1	Presa	1	2	3
2	Radio	1	2	3
3	Televiziune	1	2	3
4	Justiția din România / Sistemul juridic românesc	1	2	3
5	Poliție	1	2	3
6	Armata	1	2	3
7	Instituții religioase	1	2	3
8	Sindicate	1	2	3
9	Partidele politice	1	2	3
10	Marile companii	1	2	3
11	Guvernul României	1	2	3
12	Parlamentul României	1	2	3
13	Uniunea Europeană	1	2	3
14	Națiunile Unite	1	2	3
15	Organizațiile caritabile sau de voluntariat	1	2	3

EB63.4 QA7 (4-9-11-12-13-14) - EB62.0 Q10 (1-2-3-5-6-7-8-10-15)

NU ADRESAȚI QA8a A QA10a în BG, RO, TR, HR și CY(tcc)

QA8a	
	1
	2
	3
	4

EB63.4 QA8a

QA9a	
	1
	2
	3

EB63.4 QA9a

QA10a						
1		1	2	3	4	5
2		1	2	3	4	5
3		1	2	3	4	5
4		1	2	3	4	5
5		1	2	3	4	5
6		1	2	3	4	5

7		1	2	3	4	5
---	--	---	---	---	---	---

EB19 TREND MODIFIED

ADRESAȚI ÎNTREBĂRILE QA8b- QA10b DOAR în BG, RO, TR, HR și CY(tcc)

QA8b	În general, credeți că aderarea României la Uniunea Europeană ar fi ...?
------	--

(SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS)

un lucru bun	1
un lucru rău	2
nici bun, nici rău	3
Nu știu (răspuns SPONTAN)	4

EB63.4 QA8b

QA9b	Privind în ansamblu, considerați că România ar beneficia sau nu, devenind membru al Uniunii Europene?
------	---

da, ar beneficia	1
nu, nu ar beneficia	2
Nu știu (răspuns SPONTAN)	3

EB63.4 QA9b TREND SLIGHTLY MODIFIED

QA10b	Nu toți oamenii sunt de acord cu avantajele și dezavantajele pe care le-ar avea România dacă ar face parte din Uniunea Europeană. Vă voi citi câteva domenii și pentru fiecare aș dori să-mi spuneți dacă apartenența României la Uniunea Europeană va avea un efect foarte pozitiv, mai degrabă pozitiv, mai degrabă negativ, sau foarte negativ.
-------	--

(ARĂTAȚI LISTA CU SCALA -UN SINGUR RĂSPUNS PE LINIE)

	Se citesc variantele de răspuns!	Un efect foarte pozitiv	Un efect mai degrabă pozitiv	Un efect mai degrabă negativ	Un efect foarte negativ	Nu știu
--	----------------------------------	-------------------------	------------------------------	------------------------------	-------------------------	---------

1	Securitatea țării noastre	1	2	3	4	5
2	Exporturile noastre	1	2	3	4	5
3	Nivelul de trai la noi	1	2	3	4	5
4	Agricultura noastră	1	2	3	4	5
5	Industria noastră	1	2	3	4	5
6	Sectorul Serviciilor la noi	1	2	3	4	5
7	Locurile de muncă în țara noastră	1	2	3	4	5

EB19 TREND MODIFIED

PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIVATE

QA11	În general, aveți o imagine foarte pozitivă, relativ pozitivă, neutră, relativ negativă sau foarte negativă despre Uniunea Europeană?
	Foarte pozitivă 1
	Destul de pozitivă 2
	Neutră 3
	Destul de negativă 4
	Foarte negativă 5
	NU ȘTIU / REFUZ 6

EB63.4 QA10

QA12	Dvs. sunteți pentru sau împotriva evoluției către o uniune politică europeană?
	Pentru 1
	Împotriva 2
	Nu știu 3

EB63.4 QA11

QA13	Ce înseamnă pentru dvs. personal Uniunea Europeană?
------	---

CITEȘTE – MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE. ROTEȘTE DE SUS ÎN JOS ȘI DE JOS ÎN SUS (conform tip cartela A/B)

Pace	1,
Prosperitate economică	2,
Democrație	3,
Protecție socială	4,
Libertatea de a călători, studia și a lucra oriunde în Uniunea Europeană	5,
Diversitate culturală	6,
Un cuvânt mai greu de spus în lume	7,
Euro	8,
Șomaj	9,
Birocrație	10,
Risipă de bani	11,
Pierderea identității noastre culturale	12,
Mai multe infracțiuni	13,
Control insuficient la granițele exterioare	14,
Altceva (SPONTAN)	15,
Nu știu	16,

EB63.4 QA12

QA14	Dvs. personal, Uniunea Europeană vă oferă un sentiment de...?
------	---

ARATĂ CARTELA Q14 - CITEȘTE – MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE

Entuziasm	1,
Speranță	2,
Încredere	3,
Indiferență	4,

Neliniște	5,
Neîncredere	6,
Respingere	7,
Nu știu	8,

EB63.4 QA13

**QA15** Dvs. sunteți mai degrabă de acord sau mai degrabă în dezacord cu afirmațiile următoare?

	Se citesc variantele de răspuns!	Tind să fiu de acord	Tind să fiu în dezacord	Nu știu
--	----------------------------------	----------------------	-------------------------	---------

1	Opinia mea ar conta în Uniunea Europeană	1	2	3
2	Înțeleg cum funcționează Uniunea Europeană	1	2	3

EB63.4 QA14a&amp;b TREND MODIFIED

**QA16** În ce măsură sunteți de acord sau în dezacord cu următoarele afirmații?

(ARĂTAȚI LISTA CU VARIANTELE DE RĂSPUNS- UN SINGUR RĂSPUNS PE LINIE)

	Se citesc variantele de răspuns!	Total de acord	Oarecum de acord	Oarecum în dezacord	Total în dezacord	Nu știu
--	----------------------------------	----------------	------------------	---------------------	-------------------	---------

1	Mă simt foarte implicat(ă) în afacerile europene	1	2	3	4	5
2	Aș dori să mă implic mai mult în afacerile europene dar nu știu cum să o fac	1	2	3	4	5
3	Instituțiile europene ar trebui să facă mai multe eforturi pentru a implica mai mult cetățenii Uniunii Europene în afacerile europene	1	2	3	4	5
4	Guvernul național în România ar trebui să facă mai multe eforturi pentru a implica mai mult cetățenii în afacerile europene	1	2	3	4	5
5	Guvernul local în România ar trebui să facă mai multe eforturi pentru a implica mai mult cetățenii săi în afacerile europene	1	2	3	4	5

EB64.2 NEW

QA17a	După părerea dvs., care este viteza actuală de construire a Europei? Vă rog să vă uitați la aceste figuri (ARATĂ CARTELA CU SCALA). Nr. 1 înseamnă că "stă pe loc" iar Nr.7 "aleargă cât se poate de repede". Alegeți o cifră care corespunde cel mai bine opiniei dvs. privind viteza actuală de construire a Europei.
-------	---

QA17b	Și care este figura care corespunde cel mai bine vitezei pe care v-ați dori-o?
-------	--

## ARATĂ CARTELA QA17a-b

CITESTE	QA17a	QA17b
	VITEZA ACTUALA	VITEZA DORITA
stă pe loc	1	1
	2	2
	3	3
	4	4
	5	5
	6	6
aleargă cât se poate de repede	7	7
Nu știu (SPONTAN)	8	8

## EB62.0 Q19a&amp;b TREND

NU ADRESAȚI ITEMUL 10 ÎN BE,DE,EL, ES, FR, IE, IT, LU, NL, AT, PT și FI (ZONA EURO)

QA18	Unii oameni ar putea avea temeri în legătură cu construcția Europei, cu Uniunea Europeană. Vă voi citi o listă cu unele lucruri de care alți oameni spun că se tem. Pentru fiecare în parte, vă rog să-mi spuneți dacă în prezent dv. personal vă temeți sau nu de el?
------	--

	SE CITEȘTE LISTA	Se teme în prezent de...	Nu se teme în prezent de acest lucru	Nu știu
1	O pierdere de putere pentru statele membre mai mici	1	2	3
2	O creștere a traficului de droguri și a crimei organizate internaționale	1	2	3
3	Limba noastră va fi folosită din ce în ce mai puțin	1	2	3
4	Țara noastră va plăti din ce în ce mai mult către Uniunea Europeană	1	2	3
5	Pierderea beneficiilor sociale	1	2	3
6	Pierderea identității naționale și culturale	1	2	3
7	O criză economică	1	2	3
8	Transferul locurilor de muncă către țările care au costuri de producție mai scăzute	1	2	3
9	Mai multe dificultăți pentru agricultorii români	1	2	3
10	Sfârșitul LEU-lui	1	2	3

## EB63.4 QA16

## PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIEWATE

QA19 Cât de des ...?

## SE ARATĂ SCALA

	SE CITEȘTE LISTA	În fiecare zi	De câteva ori pe săptămână	O dată sau de două ori pe săptămână	Mai rar	Nicio dată	NU ȘTIU / REFUZ
--	------------------	---------------	----------------------------	-------------------------------------	---------	------------	-----------------

1	Vizionați programele de știri de la TV	1	2	3	4	5	6
2	Citiți știrile din ziarele cotidiene	1	2	3	4	5	6
3	Ascultați programele de știri de la radio	1	2	3	4	5	6

EB63.4 QA17

QA20 Folosind următoarea scală, cât de multe credeți că știți despre Uniunea Europeană, despre politicile și instituțiile sale? "1" înseamnă "nu știu absolut nimic", și "10" înseamnă "știu foarte multe".

## ARATĂ CARTELA Q20

Nu știe absolut nimic					Știe foarte multe				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Nu știu

11

EB63.4 QA18

QA21 Care dintre următoarele afirmații este cea mai aproape de opinia dvs.?

## (ARĂTAȚI LISTA CU VARIANTELE DE RĂSPUNS- CITIȚI - UN SINGUR RĂSPUNS)

Am într-adevăr nevoie să știu mai multe despre Uniunea Europeană	1
Aș dori să am mai multe informații despre Uniunea Europeană	2
În ce mă privește, sunt mulțumit de ceea ce știu deja	3
Nu știu	4

EB49.0 Q8

QA22 Despre ce subiecte sau domenii politice ale Uniunii Europene ați dori să aveți mai multe informații?

## (ARĂTAȚI LISTA CU RĂSPUNSURI-CITIȚI VARIANTELE DE RĂSPUNS-MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE)

Țările și cetățenii Uniunii Europene	1,
Moneda europeană	2,
Extinderea Uniunii Europene pentru a include noi țări	3,
Drepturile dvs. ca cetățean european	4,
Modul în care funcționează instituțiile europene	5,
Politica externă/Afacerile străine	6,
Piața unică europeană	7,
Politica angajării forței de muncă	8,
Politicile de Agricultură și pescuit	9,
Politicile de cooperare și asistență pentru dezvoltare, ajutorul umanitar	10,
Politica mediului înconjurător și a securității nucleare	11,
Politica în domeniile științei, cercetării și dezvoltării	12,
Politica regională în materie de ajutorare a regiunilor mai puțin dezvoltate	13,
Măsurile în domeniul educației, instruirii și a tineretului	14,
Politica în domeniul televiziunii și a cinemaului	15,
Politica culturală	16,
Politica consumatorului	17,
Politica socială și cea în domeniul sănătății	18,
Nu știu	19,

EB49.0 Q9

**QA23** Când căutați informații despre Uniunea Europeană, politicile ei, instituțiile ei, pe care din următoarele surse le folosiți? Și altele?

(ARATĂ CARTELA Q23 - CITEȘTE – MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE)

Participarea la conferințe, discuții, întâlniri	1,
Discuții cu rude, prieteni, colegi	2,
Ziare cu apariție zilnică	3,
Alte ziare și reviste	4,
Televiziune	5,
Radio	6,
Internet	7,
Cărți, broșuri, pliante informative	8,
Telefon (Info line, Europa Direct, etc.)	9,
Nu caut niciodată asemenea informații, nu mă interesează (SPONTAN)	10,
Altele (SPONTAN)	11,
Nu știu	12,

EB63.4 QA19 TREND SLIGHTLY MODIFIED

**QA24** În general, credeți că mass-media din România vorbește prea mult, atât cât trebuie sau prea puțin despre Uniunea Europeană?

UN SINGUR RĂSPUNS PE FIECARE LINIE

SE CITEȘTE LISTA	Prea mult	Atât cât trebuie	Prea puțin	NU ȘTIU / REFU
------------------	-----------	------------------	------------	----------------



					Z
--	--	--	--	--	---

1	TV	1	2	3	4
2	Radio	1	2	3	4
3	Presă	1	2	3	4

## EB63.4 QA20a

QA25	Credeți că mass-media din România prezintă Uniunea Europeană prea pozitiv, obiectiv sau prea negativ?
------	---

## UN SINGUR RĂSPUNS PE FIECARE LINIE

	SE CITEȘTE LISTA	Prea pozitiv	Obiectiv	Prea negativ	NU ȘTIU / REFUZ
--	------------------	--------------	----------	--------------	-----------------

1	TV	1	2	3	4
2	Radio	1	2	3	4
3	Presă	1	2	3	4

## EB63.4 QA20b

QA26	Ați auzit despre ...?
------	-----------------------

	SE CITEȘTE LISTA	A auzit	Nu a auzit	Nu știu
--	------------------	---------	------------	---------

1	Parlamentul European	1	2	3
2	Comisia Europeană	1	2	3
3	Consiliul Uniunii Europene	1	2	3
4	Curtea de Justiție a Comunităților Europene	1	2	3
5	Avocatul European al Poporului/ "Ombudsman"	1	2	3
6	Banca Centrală Europeană	1	2	3
7	Curtea de Conturi Europeană	1	2	3
8	Comitetul Regiunilor Uniunii Europene	1	2	3
9	Comitetul Economic și Social al Uniunii Europene	1	2	3

## EB63.4 QA21 (1-2-3-4-6) - EB62.0 Q27 (5-7-8-9)

QA27	Vă rog sa-mi spuneți pentru fiecare din aceste instituții dacă tindeți să aveți sau să nu aveți încredere în ele?
------	---

	SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS	Tind să am încredere	Tind să nu am încredere	Nu știu (răspuns SPONTAN)
--	---------------------------------	----------------------	-------------------------	---------------------------

1	Parlamentul European	1	2	3
2	Comisia Europeană	1	2	3

3	Consiliul Uniunii Europene	1	2	3
4	Curtea de Justiție a Comunităților Europene	1	2	3
5	Avocatul European al Poporului/ "Ombudsman"	1	2	3
6	Banca Centrală Europeană	1	2	3
7	Curtea De Conturi Europeană	1	2	3
8	Comitetul Regiunilor Uniunii Europene	1	2	3
9	Comitetul Economic și Social al Uniunii Europene	1	2	3

EB63.4 QA23 (1-2-3-4-6) - EB62.0 Q29 (5-7-8-9)

QA28	Pentru fiecare dintre următoarele afirmații despre Uniunea Europeană ați putea să-mi spuneți care dintre ele sunt adevărate și care sunt false?
------	---

	SE CITEȘTE LISTA	Adevărat	Fals	Nu știu
--	------------------	----------	------	---------

1	Uniunea Europeană este formată în prezent din 15 state membre	1	2	3
2	Membrii Parlamentului European sunt aleși în mod direct de cetățenii Uniunii Europene	1	2	3
3	Uniunea Europeană are propriul ei imn	1	2	3
4	Ultimele alegeri pentru Parlamentul European au avut loc în iunie 2002	1	2	3

EB63.4 QA24

ADRESAȚI QA29a ȘI QA29b DOAR în UK

QA29a	
-------	--

	1
	2
	3

EB63.4 QA25a TREND MODIFIED (COUNTRY)

QA29b	
	1
	2
	3
	4
	5

EB63.4 QA25b TREND MODIFIED (COUNTRY)

ADRESAȚI QA29c ȘI QA29d DOAR în AT

QA29c	
-------	--

	1
	2
	3

## EB63.4 QA25c TREND MODIFIED (COUNTRY)

QA29d	
-------	--

	1
	2
	3
	4
	5

## EB63.4 QA25d TREND MODIFIED (COUNTRY)

## PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIVATE

QA30	Care credeți că sunt cele mai importante două probleme cu care se confruntă România în prezent?
------	---

## (CITEȘTE - MAXIM 2 RĂSPUNSURI POSIBILE)

Infraționalitatea	1,
Transportul public	2,
Situația economică	3,
Creșterea prețurilor/inflația	4,
Impozitarea	5,
Șomajul	6,
Terorismul	7,
Apărarea/ afacerile externe	8,
Locuințele	9,
Imigrația	10,
Sistemul de îngrijire a sănătății	11,
Sistemul educațional	12,
Pensiile	13,
Protejarea mediului înconjurător	14,
Altceva (SPONTAN)	15,
Nu știu	16,

## EB63.4 QA26

QA31	Pentru fiecare din domeniile următoare, sunteți de părere că deciziile ar trebui să fie luate de guvernul român sau luate în comun în cadrul Uniunii Europene odată ce România va deveni membru al acesteia?
------	--

	CITEȘTE CATEGORIILE – ROTEȘTE-LE	Numai de GUVERNUL ROMÂNIEI	Împreună cu Uniunea Europeană	Nu știu
--	----------------------------------	----------------------------------	-------------------------------------	---------

1	Lupta împotriva criminalității	1	2	3
2	Impozitarea	1	2	3
3	Lupta împotriva șomajului	1	2	3
4	Lupta împotriva terorismului	1	2	3
5	Apărare și politică externă	1	2	3
6	Imigrația	1	2	3
7	Sistemul educațional	1	2	3
8	Sistemul de pensii	1	2	3
9	Protecția mediului	1	2	3
10	Sănătate și protecție socială	1	2	3
11	Politica în domeniul agriculturii și a pescuitului	1	2	3
12	Protecția consumatorilor	1	2	3
13	Cercetarea științifică și tehnologică	1	2	3
14	Suport pentru regiunile care întâmpină dificultăți economice	1	2	3
15	Politica energetică	1	2	3
16	Politica cu privire la concurență	1	2	3

## EB62.0 Q35a TREND MODIFIED

QA32

Care este opinia dvs. în legătură cu următoarele afirmații? Vă rog să-mi spuneți pentru fiecare afirmație în parte dacă sunteți pentru sau sunteți împotriva.

	SE CITEȘTE LISTA DE AFIRMAȚII – LA FIECARE RESPONDENT SE ÎNCEPE CITIREA CU ALTĂ AFIRMAȚIE – SE MARCHEAZĂ ÎN COLOANA “R” VARIANTA CU CARE SE ÎNCEPE CITIREA LISTEI	Pentru	Împotriva	Nu știu
--	---	--------	-----------	---------

1	O Uniune Monetară Europeană, având o singură monedă, Euro	1	2	3
2	O politică externă comună a statelor membre ale Uniunii Europene, în relațiile cu alte țări	1	2	3
3	O politică comună de apărare și securitate a statelor membre ale Uniunii Europene	1	2	3
4	Extinderea în continuare a Uniunii Europene pentru a include alte țări în anii următori	1	2	3
5	O constituție a Uniunii Europene	1	2	3
6	Viteza de construire a Europei să fie mai mare într-un grup de țări decât în celelalte țări	1	2	3
7	Învățarea elevilor despre modul în care instituțiile Uniunii Europene funcționează	1	2	3

## EB63.4 QA28

QA33a	Se vorbește mult astăzi despre care ar trebui să fie țelurile pe care România ar trebui să le atingă în următorii 10 sau 15 ani. Pe această listă sunt trecute câteva dintre țelurile pe care diferiți oameni ar dori să le vadă atinse cu prioritate. Ați putea vă rog să-mi spuneți care dintre ele îl considerați dvs. personal a fi cel mai important pe termen lung?
-------	---

QA33b	Și care ar fi al doilea cel mai important?
-------	--

## (ARĂTAȚI LISTA CU RĂSPUNSURI - UN SINGUR RĂSPUNS)

Se citesc variantele de răspuns!	QA33a	QA33b
	Primul cel mai important țel	Al doilea cel mai important țel
Mentținerea ordinii în țară	1	1
Sporirea participării cetățenilor la deciziile guvernului	2	2
Lupta împotriva creșterii prețurilor	3	3
Garantarea libertății de expresie	4	4
Nu știu	5	5

## EB52.1 Q12a&amp;b

QA34	Din următoarea listă de acțiuni, vă rog să-mi spuneți care ar fi, pentru dvs., cele 3 acțiuni pe care Uniunea Europeană ar trebui să le realizeze cu prioritate?
------	--

## SE ARATĂ CARTELA Q34 - CITEȘTE - MAX. 3 RĂSPUNSURI

Să ureze bun venit noilor țări membre	1,
Apropierea de cetățenii europeni, prin informarea acestora mai mult despre Uniunea Europeană, politicile și instituțiile ei	2,
Implementarea cu succes a monedei unice europene, euro-ul	3,
Combaterea sărăciei și a marginalizării sociale	4,
Protejarea mediului	5,
Garantarea calității produselor alimentare	6,
Protecția consumatorilor și garantarea calității altor produse	7,
Combaterea șomajului	8,
Reforma instituțiilor Uniunii Europene și a modului lor de lucru	9,
Lupta împotriva crimei organizate și a traficului de droguri	10,
Afirmarea importanței politice și diplomatice a Uniunii Europene pe plan mondial	11,
Mentținerea păcii și securității în Europa	12,
Garantarea drepturilor individuale și a respectării principiilor democrației în Europa	13,
Combaterea terorismului	14,
Combaterea imigrației ilegale	15,
Altele (SPONTAN)	16,
Nici una dintre acestea (SPONTAN)	17,
Nu știu	18,

## EB63.4 QA29

QA35	După părerea dvs., deciziile privind politica europeană de apărare, ar trebui să fie luate de guvernele naționale, de NATO sau de Uniunea Europeană?

(UN SINGUR RĂSPUNS)

Guvernele naționale	1
NATO	2
Uniunea Europeană	3
Altceva (SPONTAN)	4
Nu știu	5

EB61 Q31

QA36	Cu care dintre următoarele două afirmații sunteți cel mai mult de acord?
------	--

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

Uniunea Europeană ar trebui să aibă resurse financiare mai mari având în vedere obiectivele sale politice	1
Obiectivele politice ale Uniunii Europene nu justifică o creștere a bugetului Uniunii	2
NU ȘTIU / REFUZ	3

EB63.4 QA30

QA37	Pentru care din următoarele domenii credeți că se cheltuie cea mai mare parte a bugetului Uniunii Europene?
------	---

SE ARATĂ CARTELA Q37 - Citește, un singur răspuns!

Probleme privind ocuparea forței de muncă și protecție socială	1
Agricultură	2
Cercetare științifică	3
Ajutor regional	4
Politică externă și ajutor pentru țările din afara Uniunii Europene	5
Costuri administrative și de personal, construcții	6
Altceva (SPONTAN)	7
Nu știu (SPONTAN)	8

EB63.4 QA31

QA38a	După părerea dvs., ați spune că STATELE UNITE tind să joace un rol pozitiv, negativ sau nici pozitiv, nici negativ în următoarele domenii?
-------	--

SE CITESC DOMENIILE	Pozitiv	Negativ	Nici pozitiv, nici negativ	Nu știu (răspuns SPONTAN)

1	Pacea în lume	1	2	3	4
2	Lupta împotriva terorismului	1	2	3	4
3	Creșterea economiei mondiale	1	2	3	4
4	Lupta împotriva sărăciei din lume	1	2	3	4
5	Protejarea mediului înconjurător	1	2	3	4

## EB63.4 QA33a

**QA38b** După părerea dvs., ați spune că UNIUNEA EUROPEANĂ tinde să joace un rol pozitiv, negativ sau nici pozitiv, nici negativ în următoarele domenii?

	SE CITESC DOMENIILE	Pozitiv	Negativ	Nici pozitiv, nici negativ	Nu știu (răspuns SPONTAN)
--	---------------------	---------	---------	----------------------------	---------------------------

1	Pacea în lume	1	2	3	4
2	Lupta împotriva terorismului	1	2	3	4
3	Creșterea economiei mondiale	1	2	3	4
4	Lupta împotriva sărăciei din lume	1	2	3	4
5	Protejarea mediului înconjurător	1	2	3	4

## EB63.4 QA33b

**QA39** Vi se întâmplă să vă gândiți că sunteți nu doar român dar și european? Vi se întâmplă lucrul acesta des, câteodată sau niciodată?

## (UN SINGUR RĂSPUNS)

Des	1
Câteodată	2
Niciodată	3
Nu știu	4

## EB37.0

**QA40** În viitorul apropiat vă vedeți...?

## SE ARATĂ CARTELA QA40 - Citește, un singur răspuns!

doar român	1
român și european	2
european și român	3
doar european	4
nu știu (SPONTAN)	5

## EB62.0 Q43a ballot A

**QA41** Ați spune că sunteți foarte mândru(ă), destul de mândru(ă), nu prea mândru(ă) sau deloc mândru(ă) că sunteți român?

Un singur răspuns!

foarte mândru(ă)	1
destul de mândru(ă)	2
nu prea mândru(ă)	3
deloc mândru(ă)	4
nu știu (SPONTAN)	5

EB62.0 Q45

**QA42** Și ați spune că sunteți foarte mândru(ă), destul de mândru(ă), nu prea mândru(ă) sau deloc mândru(ă) că sunteți european?

Un singur răspuns!

foarte mândru(ă)	1
relativ mândru(ă)	2
nu prea mândru(ă)	3
deloc mândru(ă)	4
Nu mă simt european	5
nu știu (SPONTAN)	6

EB62.0 Q46

**QA43** Vi se întâmplă vreodată să vă gândiți că sunteți un cetățean al lumii? Vi se întâmplă lucrul acesta des, câteodată sau niciodată?

(UN SINGUR RĂSPUNS)

Des	1
Câteodată	2
Niciodată	3
Nu știu	4

EB64.2 NEW

**QA44** Pentru fiecare dintre următoarele țări vă rog să îmi spuneți dacă sunteți în favoarea sau împotriva integrării lor, în viitor, în Uniunea Europeană?

ROTIȚI ORDINEA DE CITIRE

	SE CITEȘTE LISTA	In favoarea / pentru	Împotriva	NU ȘTIU / REFU Z
1	Elveția	1	2	3
2	Norvegia	1	2	3
3	Bosnia - Herțegovina	1	2	3



4	Croația	1	2	3
5	Fosta Republică Iugoslavă Macedonia	1	2	3
6	Serbia și Muntenegru	1	2	3
7	Islanda	1	2	3
8	Albania	1	2	3
9	Bulgaria	1	2	3
10	România	1	2	3
11	Ucraina	1	2	3
12	Turcia	1	2	3

EB63.4 QB2

QA45	Pentru fiecare dintre următoarele (afirmații) vă rog să îmi spuneți dacă sunteți total de acord, oarecum de acord, oarecum în dezacord sau total în dezacord ?
------	--

SE ARATĂ SCALA

	SE CITEȘTE LISTA	Total de acord	Oarecum de acord	Oarecum în dezacord	Total în dezacord	NU ȘTIU / REFUZ
1	Turcia în parte aparține Europei datorită poziționării sale geografice	1	2	3	4	5
2	Turcia în parte aparține Europei datorită istoriei sale	1	2	3	4	5
3	Aderarea Turciei la Uniunea Europeană va întări securitatea în această regiune	1	2	3	4	5
4	Aderarea Turciei la Uniunea Europeană va favoriza o înțelegere reciprocă a valorilor europene și musulmane	1	2	3	4	5
5	Diferențele culturale dintre Turcia și statele membre ale Uniunii Europene sunt mult prea semnificative pentru a permite aderarea acesteia	1	2	3	4	5
6	Aderarea Turciei la Uniunea Europeană va favoriza întinerirea unei populații europene în curs de îmbătrânire	1	2	3	4	5

7	Aderarea Turciei prezintă riscul de a favoriza emigrarea către țările mai dezvoltate ale Uniunii Europene	1	2	3	4	5
8	Pentru a putea adera la Uniunea Europeană în aproximativ 10 ani, Turcia va trebui să respecte sistematic Drepturile Omului.	1	2	3	4	5
9	Pentru a putea adera la Uniunea Europeană în aproximativ 10 ani, Turcia va trebui să își îmbunătățească semnificativ starea economică	1	2	3	4	5

EB63.4 QB3

NU ADRESAȚI în ES, EL, IT, SI, HU, LU, CY, MT, SK, LV, AT, DE și LT

QA46	Din ceea ce cunoașteți legat de această temă, ați spune că sunteți în favoarea sau împotriva Constituției Europene?
------	---

(SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS – UN SINGUR RĂSPUNS!)

total în favoarea	1
parțial în favoarea	2
parțial împotriva	3
total împotriva	4
Nu știu (răspuns SPONTAN)	5

EB63.4 QC2 (FILTER MODIFIED)

PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIEWATE

QA47	Pentru fiecare dintre următoarele (afirmații) vă rog să îmi spuneți dacă sunteți total de acord, oarecum de acord, oarecum în dezacord sau total în dezacord ? Dacă toate statele membre adoptă tratatul de stabilire a Constituției Europene, acest lucru va face ca Uniunea Europeană să funcționeze...?
------	--

UN SINGUR RĂSPUNS PE FIECARE LINIE

	SE CITEȘTE LISTA	Total de acord	Oarecum de acord	Oarecum în dezacord	Total în dezacord	NU ȘTIU / REFUZ
1	Mai democratic	1	2	3	4	5
2	Mai eficient	1	2	3	4	5
3	Mai transparent	1	2	3	4	5

## EB63.4 QC8

**QA48** Pentru fiecare dintre următoarele afirmații vă rog să îmi spuneți dacă sunteți total de acord, oarecum de acord, oarecum în dezacord sau total în dezacord ? Dacă toate statele membre adoptă tratatul de stabilire a Constituției Europene, acest lucru va face Uniunea Europeană ...

## UN SINGUR RĂSPUNS PE FIECARE LINIE

	SE CITEȘTE LISTA	Total de acord	Oarecum de acord	Oarecum în dezacord	Total în dezacord	NU ȘTIU / REFUZ
1	Mai puternică în lume	1	2	3	4	5
2	Mai competitivă economic	1	2	3	4	5
3	Mai implicată în problemele sociale	1	2	3	4	5

## EB63.4 QC9

## ADRESAȚI DOAR ÎN UE25

**QA49**

	1
	2
	3
	4

## EB64.2 NEW

## PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIEWATE

**QA50** Care dintre următoarele 2 afirmații descrie cel mai bine punctul dvs. de vedere?

## (CITIȚI VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS)

O constituție europeană este necesară pentru a asigura buna funcționare a instituțiilor europene	1
O constituție europeană nu este necesară pentru a asigura buna funcționare a instituțiilor europene	2
Nu știu	3

## EB64.2 NEW

QA51	În general, ați spune că, calitatea vieții, în acest moment, în Europa este mai bună sau mai puțin bună decât în ...?
------	---

## SE ARATĂ SCALA

	SE CITEȘTE LISTA	Mult mai bună	Oarecum mai bună	Oarecum mai puțin bună	Mult mai puțin bună	La fel (NU SE CITEȘTE)	NU ȘTIU / REFUZ
--	------------------	---------------	------------------	------------------------	---------------------	------------------------	-----------------

1	Statele Unite	1	2	3	4	5	6
2	Japonia	1	2	3	4	5	6
3	China	1	2	3	4	5	6
4	India	1	2	3	4	5	6

## EB63.4 QD4 TREND SLIGHTLY MODIFIED

QA52	Ați spune că economia europeană merge mai bine, mai prost sau la fel ca cea ...?
------	--

## SE ARATĂ SCALA

	SE CITEȘTE LISTA	Merge mai bine	Merge mai rău	Merge la fel	NU ȘTIU / REFUZ
--	------------------	----------------	---------------	--------------	-----------------

1	Americană	1	2	3	4
2	Japoneză	1	2	3	4
3	Chineză	1	2	3	4
4	Indiană	1	2	3	4

## EB63.4 QD5a

QA53	Pentru fiecare dintre următoarele vă rog să îmi spuneți dacă, în opinia dvs., Uniunea Europeană este înaintea, în urma sau la același nivel cu Statele Unite.
------	---

## SE ARATĂ SCALA / - UN SINGUR RĂSPUNS PE FIECARE LINIE

	SE CITEȘTE LISTA	Înainte	În urmă	La același nivel	NU ȘTIU / REFUZ
--	------------------	---------	---------	------------------	-----------------

1	Cercetare științifică	1	2	3	4
2	Cercetare medicală	1	2	3	4

3	Protecția mediului	1	2	3	4
4	Tehnologii novatoare	1	2	3	4
5	Sistemul de sănătate	1	2	3	4
6	Educație	1	2	3	4
7	Lupta împotriva diferențelor sociale	1	2	3	4
8	Lupta împotriva șomajului	1	2	3	4
9	Lupta împotriva discriminării	1	2	3	4
10	Crearea de întreprinderi	1	2	3	4

EB63.4 QD5b

QA54	Piața unică a intensificat concurența într-un număr de domenii precum transportul, serviciile de telecomunicație, serviciile bancare și serviciile de asigurări. În general, ați spune că lucrul acesta are un efect...
------	---

(CITIȚI VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS)

Foarte pozitiv	1
Mai degrabă pozitiv	2
Mai degrabă negativ	3
Foarte negativ	4
Nici pozitiv, nici negativ (răspuns spontan)	5
Nu știu	6

EB62.1 QB6

QA55	Există multe consecințe ale globalizării comerțului. Atunci când auziți cuvântul "globalizare", care este primul lucru care vă vine în minte?
------	---

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

Oportunități pentru companiile românești în ceea ce privește deschiderea de noi piețe de desfacere	1
Investiții străine în România	2
Relocalizarea unor companii în țări în care mâna de lucru este mai ieftină	3
Concurență crescută pentru companiile românești	4
Alta (NU SE CITEȘTE)	5
NU ȘTIU / REFUZ	6

EB63.4 QD6 TREND SLIGHTLY MODIFIED

QA56	În ce măsură sunteți de acord cu următoarea afirmație: Uniunea Europeană ne protejează contra efectelor negative ale mondializării.
------	---

SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

Total de acord	1
Oarecum de acord	2
Oarecum în dezacord	3

Total în dezacord	4
Nu știu	5

## EB64.2 NEW

**QA57** Care dintre următoarele puncte de vedere este cel mai aproape de opinia dvs.? În general, companiile care se mută ...

## SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS / - UN SINGUR RĂSPUNS

Nu au altă opțiune dacă vor să evite închiderea	1
Recurg la o astfel de soluție pentru a-și spori profitul	2
NU ȘTIU / REFUZ	3

## EB63.4 QD7

**QA58** Pentru fiecare din afirmațiile următoare, spuneți-mi dacă sunteți...

## SE ARATĂ SCALA

	Se citesc variantele de răspuns!	De acord în totalitate	Mai degrabă acord	Mai degrabă dezacord	Dezacord în totalitate	Nu știu
1	Avem nevoie de imigranți pentru a lucra în diferite sectoare ale economiei noastre	1	2	3	4	5
2	Sosirea imigranților în Europa poate rezolva cu eficacitate problema îmbătrânirii populației Europei	1	2	3	4	5

## EB62.1 QB9

## ADRESAȚI DOAR DACĂ LUCREAZĂ ÎN PREZENT, COD 5-18 la D15a

**QA59** Ați spune că sunteți foarte încrezător, mai degrabă încrezător, mai degrabă neîncrezător sau deloc încrezător în ceea ce privește abilitatea de a vă păstra locul de muncă în lunile care urmează?

## (CITIȚI VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS)

Foarte încrezător	1
Mai degrabă încrezător	2
Mai degrabă neîncrezător	3
Deloc încrezător	4
Nu știu	5

## EB62.1 QB15

## PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIEWATE

**QA60** Pe moment, când vă gândiți la viitorul pensionarilor, ați spune că sunteți...

## (CITIȚI VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS)

Foarte încrezător	1
Mai degrabă încrezător	2
Mai degrabă neîncrezător	3
Deloc încrezător	4
Nu știu	5

## EB62.1 QB17

## ADRESAȚI DOAR DACĂ LUCREAZĂ ÎN PREZENT, COD 5-18 la D15a

**QA61** Dacă ar trebui să alegeți din următoarele posibilități vizând garantarea finanțării sistemului de pensii în România, care este cea care ar fi cea mai acceptabilă în ceea ce vă privește?

## (CITIȚI LISTA CU VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS)

Să se muncească și să se contribuie mai mult timp	1
Să se mențină vârsta pensionării și să se sporească contribuțiile sociale	2
Să se mențină vârsta pensionării actuale și să se accepte de a se primi mai puțin	3
Nici una dintre acestea (SPONTAN)	4
O combinație dintre cele 3 (SPONTAN)	5
Nu știu	6

## EB62.1 QB18a

## ADRESAȚI DOAR DACĂ NU LUCREAZĂ ÎN PREZENT, COD 1-4 la D15a

**QA62** Conform dvs., dintre posibilitățile următoare care vizează garantarea finanțării sistemului de pensii în România, care este cea care ar fi cea mai acceptabilă pentru cineva care lucrează?

## (CITIȚI LISTA CU VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS)

Să se muncească și să se contribuie mai mult timp	1
Să se mențină vârsta pensionării și să se mărească cotizațiile sociale plătite de persoanele care lucrează	2
Să se mențină vârsta pensionării actuale și să se accepte de a se primi mai puțin	3
Nici una dintre acestea (SPONTAN)	4
O combinație dintre cele 3 (SPON TAN)	5
Nu știu	6

## EB62.1 QB18b

## PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIVATE

**QA63** În opinia dvs., care dintre următoarele sunt mai importante pentru îmbunătățirea performanței economiei europene?

## SE CITEȘTE LISTA - MAXIM 3 RĂSPUNSURI

Creșterea numărului legal de ore de lucru pe săptămână	1,
Îmbunătățirea educației și a pregătirii profesionale	2,
Investirea în cercetare și inovație	3,
Facilitarea creării de întreprinderi	4,
Folosirea mai eficientă a energiei	5,
Investirea în infrastructura de transport (șosele, căi ferate, etc.)	6,
Alta (NU SE CITEȘTE)	7,
NU ȘTIU / REFUZ	8,

## EB63.4 QD8

**QA64** Ca răspuns la prețurile ridicate ale energiei, anumiți oameni propun luarea de noi măsuri care vor ajuta oamenii să reducă consumul de energie. Conform opiniei dvs. care ar trebui să fie prioritatea autorităților publice pentru a ajuta oamenii să reducă consumul de energie?

## (CITIȚI VARIANTELE DE RĂSPUNS - MAXIMUM 2 RĂSPUNSURI)

Furnizarea de mai multe informații despre utilizarea eficientă a energiei	1,
Dezvoltarea de stimulări fiscale pentru promovarea unui consum eficient al energiei	2,
Adoptarea de standarde de eficiență mai înalte pentru echipamentele consumatoare de energie	3,
Un control mai strict al aplicării standardelor de eficiență în materie de energie	4,
Altceva (SPECIFICAȚI - SPONTAN)	5,
Nu știu	6,

## EB64.2 NEW

**QA65** Pentru a reduce dependența de resurse energetice importate, guvernele trebuie să aleagă din o listă alternativă de soluții, costisitoare câteodată. Care din următoarele soluții ar trebui să fie favorizate de guvernul român în anii care vor urma?

## (ARĂTAȚI LISTA CU RĂSPUNSURI - CITIȚI VARIANTELE DE RĂSPUNS - MAXIMUM 2 RĂSPUNSURI)

Promovarea cercetării de vârf pentru noi tehnologii în domeniul energiei (hidrogen, cărbune curat, etc.)	1,
Reglementare pentru a reduce dependența de petrol	2,
Dezvoltarea utilizării energiei nucleare	3,
Dezvoltarea utilizării energiei solare	4,



Dezvoltarea utilizării energiei eoliene	5,
Nici una din acestea (răspuns SPONTAN)	6,
Altceva (SPECIFICAȚI - SPONTAN)	7,
Nu știu	8,

EB64.2 NEW

ADRESAȚI DOAR SUBEȘANTIONULUI A

QA66a	Ați accepta să plătiți mai mult pentru energia produsă din surse recuperabile decât pentru energia produsă din alte surse? (DACĂ DA) Cât ați fi dispuși să plătiți în plus?
-------	---

(ARĂTAȚI LISTA CU RĂSPUNSURI - CITIȚI VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS)

Nu, nu sunt dispus să plătesc mai mult	1
Da, aș fi dispus să plătesc până la 5% mai mult	2
Da, aș fi dispus să plătesc între 6 și 10% mai mult	3
Da, aș fi dispus să plătesc între 11 și 25% mai mult	4
Da, aș fi dispus să plătesc mai mult de 25%	5
Nu știu	6

EB57.0 Q26

ADRESAȚI DOAR SUBEȘANTIONULUI B

QA66b	După cum știți, ne confruntăm cu noi provocări în materie de energie (precum prețuri înalte la energie, obligațiile internaționale de a reduce emisiile de CO2) care ar putea implica anumite eforturi din partea cetățenilor. Cu care dintre afirmațiile următoare sunteți cel mai de acord?
-------	---

(ARĂTAȚI LISTA CU RĂSPUNSURI - CITIȚI VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS)

Pentru că nu intenționez să-mi schimb obiceiurile de consum al energiei, aș fi dispus să plătesc mai mult	1
Pentru că intenționez să-mi reduc consumul de energie, nu aș fi dispus să plătesc mai mult	2
Nici una din acestea (răspuns SPONTAN)	3
Nu intenționez să-mi schimb obiceiurile de consum al energiei și nu sunt dispus să plătesc mai mult (SPONTAN)	4
Intenționez să-mi reduc consumul de energie și aș fi dispus să plătesc mai mult (SPONTAN)	5
Altceva (SPECIFICAȚI - SPONTAN)	6
Nu știu	7

EB64.2 NEW

PENTRU TOATE PERSOANELE INTERVIVATE

**QA67** Pentru a răspunde noilor provocări în materie de energie cu care ne vom confrunta în anii următori, care este conform dvs., cel mai potrivit nivel de luare a deciziilor?

(CITIȚI LISTA CU VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS)

Nivelul European	1
Nivelul Național	2
Nivelul Local	3
Nu știu	4

EB64.2 NEW

**QA68** Vă voi citi o listă cu produse sau echipamente. Atunci când hotărâți să achiziționați unul nou, vă rog să-mi spuneți dacă acordați multă atenție, puțină atenție sau nu acordați deloc atenție cantității de energie pe care o consumă.

UN SINGUR RĂSPUNS PE FIECARE LINIE

	Se citesc variantele de răspuns!	Multă atenție	Puțină atenție	Nu acord deloc atenție	Nu știu
1	Un bec electric	1	2	3	4
2	Un frigider	1	2	3	4
3	Un autoturism	1	2	3	4

EB57.0 Q27 TREND MODIFIED

**QA69** Să presupunem că prețul per litru al benzinei ar atinge 5 lei (50 000 lei vechi). Ați utiliza autoturismul mult mai puțin frecvent, mai puțin frecvent sau la fel de frecvent?

(CITIȚI LISTA CU VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS)

Mult mai puțin frecvent	1
Mai puțin frecvent	2
La fel de frecvent	3
Nu se aplică (răspuns SPONTAN)	4
Nu știu	5

EB64.2 NEW

ADRESAȚI PENTRU CEI CARE AU RĂSPUNS "MULT MAI PUȚIN FRECVENT" SAU "MAI PUȚIN FRECVENT", CODURILE 1 SAU 2 LA QA69

**QA70** Ce ați face în primul rând pentru a reduce utilizarea autoturismului?

(CITIȚI LISTA CU VARIANTELE DE RĂSPUNS - UN SINGUR RĂSPUNS)

Voi utiliza mai mult transportul public	1
Mă voi muta mai aproape de locul de muncă	2
Voi împărți o mașină împreună cu rudele/prietenii/vecinii...	3
Voi merge mai mult pe jos	4
Voi folosi bicicleta	5
Altceva (SPONTAN)	6
Nu știu	7

EB64.2 NEW

Să trecem acum la alt subiect de discuție.

ADRESAȚI QB DOAR ÎN UE25

**D1** În chestiuni de politică oamenii vorbesc de „stânga” și de „dreapta”. Cum ați plasa opțiunile dvs. politice pe această scală?

(SE ARATĂ SCALA – NU SUGERAȚI RĂSPUNSUL - DACĂ PERSOANA INTERVIEWATĂ EZITĂ, ÎNCERCAȚI DIN NOU)

STÂNGA					DREAPTA				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Refuz (răspuns SPONTAN) 11

Nu știu (răspuns SPONTAN) 12

EB63.4 D1

NU EXISTĂ ÎNTREBĂRILE D2 - D6

**D7** Ați putea să-mi spuneți care din următoarele corespunde cel mai bine situației dvs. actuale?

(SE ARATĂ LISTA CU VARIANTELE DE RĂSPUNS – SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS – UN SINGUR RĂSPUNS)

Căsătorit(ă)	1
Recăsătorit(ă)	2
Nu sunt /nu am fost căsătorit(ă), locuiesc în prezent cu partenerul	3
Nu sunt /nu am fost căsătorit(ă), n-am locuit vreodată cu un partener	4
Nu sunt /nu am fost căsătorit(ă), am locuit cu un partener, dar în prezent locuiesc singur(ă)	5
Divorțat(ă)	6
Locuiesc separat de soț(ie)	7
Văduv(ă)	8
Altă situație (răspuns SPONTAN) , și anume	9

Refuz (răspuns SPONTAN)		10		
EB63.4 D7				
D8	La ce vârstă ați încheiat pregătirea școlară (cursuri de zi)?			
00 - Încă studiază98 - Fără școală99 - Nu știu (nu se citește)				
<table border="1"> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </table>				
EB63.4 D8				
NU EXISTĂ D9				
D10	Sexul			
Masculin		1		
Feminin		2		
EB63.4 D10				
D11	Câți ani aveți?			
EB63.4 D11				
NU EXISTĂ ÎNTREBĂRILE D12-D14				
D15 a&b SE ÎNTREABĂ DUPĂ Q1				
NU EXISTĂ ÎNTREBĂRILE D16-D24				
D25	Locuiți ...?			
(SE CITESC VARIANTELE DE RĂSPUNS)				
Într-o zonă rurală, sat, comună		1		
Într-un oraș mic sau mediu		2		
Într-un oraș mare		3		
Nu știu (răspuns SPONTAN)		4		
EB63.4 D25				
NU EXISTĂ ÎNTREBĂRILE D26 - D39				
D40a	Vă rog să-mi spuneți câte persoane în vârstă de 15 ani și peste, inclusiv dvs., locuiesc în această gospodărie?			
SE ÎNREGISTREAZĂ RĂSPUNSUL				
EB63.4 D40a				
D40b	Câți copii cu vârsta mai mică de 10 ani locuiesc în această gospodărie?			

OPERATOR: SE NOTEAZĂ RĂSPUNSUL – DACĂ PERSOANA INTERVIEWATĂ RĂSPUNDE  
"NICIUNUL", SE NOTEAZĂ "00"

--	--

EB63.4 D40b

**D40c** Câți copii cu vârsta între 10-14 ani locuiesc în această gospodărie?

OPERATOR: SE NOTEAZĂ RĂSPUNSUL – DACĂ PERSOANA INTERVIEWATĂ RĂSPUNDE  
"NICIUNUL", SE NOTEAZĂ "00"

EB63.4 D40c

D41 și D42 AU FOST ELIMINATE

**D43a** Există telefon fix în gospodărie?

**D43b** Dumneavoastră personal aveți un telefon mobil, fie al dvs. fie primit de la o firmă?

	D43a	D43b
	Telefon fix	Telefon mobil
Da	1	1
Nu	2	2

EB63.4 D43a D43b

D46 și D46 AU FOST ELIMINATE

NU EXISTĂ D48

(NU SUGERAȚI - RECODIFICAȚI - MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE) - (INSERAȚI LISTA PRINCIPALELOR POSTURI DE TELEVIZIUNE DISPONIBILE ÎN ȚARA + ALTELE)

**D49a** Dacă este cazul, puteți să-mi spuneți care sunt posturile TV pe care le urmăriți periodic, adică cel puțin de 5 ori pe săptămână?

CODURI POSTURI TV (CODURI NAȚIONALE)

EB64.2 NEW

(NU SUGERAȚI - RECODIFICAȚI - MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE) - (INSERAȚI LISTA PRINCIPALELOR POSTURI DE RADIO DISPONIBILE ÎN ȚARĂ + ALTELE)

**D49b** Dacă este cazul, puteți să-mi spuneți care sunt posturile radio pe care le urmăriți periodic adică cel puțin de 5 ori pe săptămână?

CODURI POSTURI DE RADIO (CODURI NAȚIONALE)

EB64.2 NEW

(NU SUGERAȚI - RECODIFICAȚI - MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE) - (INSERAȚI LISTA PRINCIPALELOR COTIDIENE DISPONIBILE ÎN ȚARĂ + ALTELE)

**D49c** Dacă este cazul, puteți să-mi spuneți care sunt cotidienele pe care le citiți periodic, adică cel puțin de 3 ori pe săptămână?

CODURI COTIDIENE (CODURI NAȚIONALE)

EB64.2 NEW

**D50** Pentru care din următoarele scopuri folosiți Internetul, cel puțin o dată pe săptămână?

(CITIȚI LISTA CU VARIANTELE DE RĂSPUNS - MAI MULTE RĂSPUNSURI POSIBILE)

Căutarea de informații (folosind un motor de cercetare)	1,
Pentru a citi un ziar	2,
Pentru a asculta radio	3,
Pentru a privi la TV	4,
Pentru a accesa bloguri	5,
Pentru a accesa forumuri	6,
Pentru a accesa chaturi	7,
Pentru a realiza cumpărături online	8,
Pentru a accesa situri de divertisment (sport, mașini, etc.)	9,
Pentru a accesa banca online	10,
Pentru a accesa e-Guvernul	11,
Pentru a căuta informații practice (meteo, programe de funcționare, etc.)	12,
Nu utilizez Internetul/Nu am acces la Internet (Răspuns SPONTAN)	13,
Utilizez Internetul mai puțin frecvent (Răspuns SPONTAN)	14,
Altceva (SPONTAN)	15,
Nu știu	16,

EB64.2 NEW

PROTOCOL DE INTERVIU

**P1** Data interviului:

ziua

luna

EB63.4 P1

**P2** Ora începerii interviului:

(OPERATOR: FOLOSIȚI MODUL DE ÎNREGISTRARE CU 24 DE ORE)

ora

minute

EB63.4 P2

P3 Durata interviului, în minute:

			minute
--	--	--	--------

EB63.4 P3

P4 Numărul de persoane prezente în timpul interviului, inclusiv operatorul de interviu.

Două (operatorul de interviu și persoana interviuată)	1
Trei	2
Patru	3
Cinci sau mai multe	4

EB63.4 P4

P5 Cooperarea persoanei interviu

Excelentă	1
Bună	2
Medie	3
Proastă	4

EB63.4 P5

P6 Mărimea localității

1 - Sat	2 - Oraș sub 30.000 de locuitori	3 - Oraș 30-100.000 de locuitori	4 - Oraș 100-200.000 de locuitori	5 - Oraș peste 200.000 de locuitori	6 - București
---------	----------------------------------	----------------------------------	-----------------------------------	-------------------------------------	---------------

EB63.4 P6

P7 Regiunea

1 - Nord-Est	2 - Sud-Est	3 - Sud	4 - Sud-Vest	5 - Vest	6 - Nord-Vest	7 - Centru	8 - București
--------------	-------------	---------	--------------	----------	---------------	------------	---------------

EB63.4 P7

P8 Cod poștal

--	--	--	--	--	--	--	--

EB63.4 P8

P9 Numărul punctului de eșantionare

--	--	--	--	--	--	--	--

EB63.4 P9

P10 Cod operator de interviu

EB63.4 P10

P11

Factor de ponderare

--	--	--	--	--	--	--	--

EB63.4 P11

ADRESAȚI DOAR în LU, BE, ES, FI, EE, LV, MT și TR

P13


1  
2  
3

EB63.4 P13



## Note

<sup>1</sup> Populația cu nivel elementar de educație este, relativ convențional, considerată ca fiind formată din cei care au terminat ultima școală la cel mult 15 ani. Nivelul mediu este identificat cu cei care au încheiat ultima școală absolvită între 16-18 ani iar nivelul superior la cei care au absolvit ultima școală la peste 19 ani. Pragurile de vârstă de absolvire sunt folosite pentru a facilita comparabilitatea între țări care au sisteme diferite de învățământ. O a patra categorie educațională în sondajele EB este formată din cei care sunt încă în școală, cei care nu au școală sau cei care nu au răspuns la întrebarea despre educație. Pe ultimele trei valuri de sondaj, distribuția eșantionului românesc funcție de educație indică o comparabilitate mai bună între ultimele două valuri decât între valurile din 2005 și cel din 2004/2. Afirmatia este legată de reducerea categoriei „alte” cu 11 puncte procentuale între 2004/2 și 2005/1 și modificarea corespunzătoare în categoriile „elementară” și „medie”.

Nivel de educație	2004/2	2005/1	2005/2
elementara	15	20	21
medie	36	41	41
superioara	23	25	24
alte (la școală încă, non-răspuns)	25	14	14*
	100	100	100

\* 10 puncte procentuale din cele 14 sunt date de cei care se află încă în proces de absolvire a unei școli.

<sup>2</sup> 52% dintre euro-indiferenții din România nu au răspuns corect la nici una dintre cele patru întrebări-test despre UE. Ponderea corespunzătoare pentru euro-optimiști era de numai 31%. Desigur, relația cunoaștere-optimism poate fi una bidirecțională. În cazul analizat este probabil însă că sensul dominant este de la euro-optimism spre cunoaștere. Creșterile în stocul european de cunoștințe despre UE rămân să fie explicate prin factori specifici de la țară la țară.

<sup>3</sup> Acest declin de optimism financiar s-a produs cu 14 puncte procentuale în intervalul 2004/2 -2005/1 și cu numai 4 puncte procentuale în intervalul 2005/1-2005/2. Este posibil ca reducerea de 14 procente să fie asociată și cu modificările menționate în structura educațională a eșantionului (vezi nota 1).

<sup>4</sup> Indicele de optimism-pesimism față de UE este construit ca medie simplă între valorile a trei variabile: încredere în UE QA7/13, imaginea față de UE QA11 și sentimente față de UE (indice derivat din QA14). Fiecare dintre cele trei variabile a fost rescalată în prealabil astfel încât să aibă valori cuprinse între -1 și 1 cu 0 ca centru de scală. Indicele sentimentelor față de UE este astfel construit încât se numără în partea negativă a scalei sentimentele negative (neliniște, neîncredere și respingere) iar în partea pozitivă se consideră valorile sentimentelor favorabile UE (speranță, încredere și entuziasm). Indicele agregat de optimism-pesimism are o variație între -1 și 1. Această variabilă continuă se recodifică astfel încât să fie obținute cele trei categorii atitudinale: euro-scepticii (-1 la -0.335), euro-indiferenții (de la -0.334 la 0.335) și euro-optimiștii (de la 0.336 la 1). Prin acest procedeu de rescalare se acceptă segmentarea variabilei continue în trei părți relativ egale.

<sup>5</sup> Pentru modul de estimare a celor trei tipuri de atitudine – optimism, indiferență și pesimism, vezi nota anterioară. Gruparea țărilor în cele cinci categorii – euro-optimism, controversă optimism-scepticism, controversă optimism-indiferență, controversă multiplă și indiferență – a fost realizată în baza unei analize cluster prin metoda celui mai depărtat vecin și prin măsurarea distanțelor între profile folosind distanțele euclidiene la pătrat.

<sup>6</sup> Formulările din ultimele două paragrafe sunt interpretări la rezultatele unei analize de tip cluster în care variabilele de profil folosite au fost cele referitoare la percepția celor mai importante probleme ale țării. Am omis menționarea datelor tehnice ale analizei pentru a nu complica lectura.

<sup>7</sup> Regularitățile menționate în acest paragraf sunt rezultate din interpretarea unui model de regresie multiplă în care variabila dependentă este numărul de țări pentru care subiectul își exprimă acordul de a fi integrate în UE (dintr-un total de 11 țări în care România nu este inclusă). În seria predictorilor, în plus față de cei menționați în text ca semnificativi mai este și mediul rezidențial. Pentru NSM modelul este ușor diferit. La nivelul populației din aceste țări susținerea unor noi țări nu mai este dependentă de vârstă și este localizată mai mult în urban decât în rural.

---

<sup>8</sup> Profilul social al tipurilor de optimism-satisfacție este construit pornind de la un set de tabele de contingență în care am intersectat tipologia respectivă cu caracteristici precum vârsta, educație, genul, mediul de rezidență, modul de raportare la UE etc. Am renunțat la menționarea argumentelor cifrice pentru a face lectura textului mai cursivă pentru nespecialist.

<sup>9</sup> Am demonstrat într-un alt material al meu că România se încadrează, din punct de vedere al nivelului de viață și al compoziției economice a populației, în același tip cu țările baltice și cu Bulgaria (Dumitru Sandu, **Temporary emigration from Romanian villages .Determinants and rural development policy implications**, <http://www.gea.org.ro/documente/en/extendingconf/panel4.pdf>, consultat decembrie 2005).